

20
24
YILI

BİLGİLENDİRME KİTAPÇIĞI

STRATEJİ GELİŞTİRME BAŞKANLIĞI

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
AİLE VE SOSYAL HİZMETLER
BAKANLIĞI

Mahinur ÖZDEMİR GÖKTAŞ
T.C. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı

Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığımız; "toplumun her bir ferdine ulaşarak etkin sosyal hizmet sunumuyla ülkemizin sosyal kalkınmasında öncü kurum olmak" vizyonu doğrultusunda, bireyden aileye, aileden topluma uzanan çok geniş bir kesimi kapsayacak şekilde sosyal hizmetleri ulaştırmakta ve sosyal yardımları sunmaktadır.

Bakanlık olarak sosyal adalet ve sosyal refahın sağlanmasını temin etmek amacıyla başta kadın, çocuk, engelli ve yaşlılarımız ile şehit yakını, gazi ve gazi yakınlarımız olmak üzere özel politika gerektiren vatandaşlarımıza yönelik koruyucu ve önleyici programlarımızı katılımcı anlayışla, adil, arz odaklı ve etkin bir şekilde uygulamaktayız.

Ülkemizin dört bir yanına Bakanlığımızca sunmuş olduğumuz sosyal hizmetler ve sosyal yardımlara ilişkin çalışmaların yer aldığı bu Rapor güçlü Türkiye'nin sosyal kalkınma yolundaki başarılı adımlarının ortaya konulması ve önümüzdeki süreçte gerçekleştireceğimiz politikaların teminatı olması bakımından büyük önem arz etmektedir.

Bu kapsamda Raporun kamuoyu ve ilgili kurum ve kuruluşlar için faydalı olmasını diler, Bakanlığımız hizmetlerinin gerçekleşmesinde emeği geçen mesai arkadaşlarıma teşekkür ederim.

İÇİNDEKİLER

Bakan Sunuşu	4
Aile ve Toplum Hizmetleri	11
Çocuk Hizmetleri	37
Kadına Yönelik Hizmetler	73
Engelli ve Yaşlı Hizmetleri	97
Şehit Yakınları ve Gazilere Yönelik Hizmetler	129
Yurt Dışı Hizmetler	137
Sivil Toplumla İş Birliği	141
Yayın Faaliyetleri	144
Sosyal Yardımlar	147
6 Şubat Depremleri	179
Kuruluşlar	187

birlikte
22 yıl

*Veriler 1 Ocak 2024 itibarıyla.

Bakanlık olarak Devlet geleneğimizden ve medeniyet değerlerimizden beslenerek aile odaklı ve hak temelli sosyal politikaların ülkemize kazandırılması ilkemizle hizmetlerimize devam ediyoruz.

“Ailemiz, İstikbalimiz”

**AİLE VE TOPLUM
HİZMETLERİ**

Bakanlığımız; sağlam bir aile yapısına sahip huzurlu ve güçlü bir Türkiye için aile ve topluma yönelik koruyucu, önleyici, eğitici, geliştirici, rehberlik ve rehabilite edici sosyal hizmet faaliyetleri yürütmekte ve koordine etmektedir.

AİLEYE YÖNELİK HİZMETLERİN PLANLANMASI VE KOORDİNASYONU

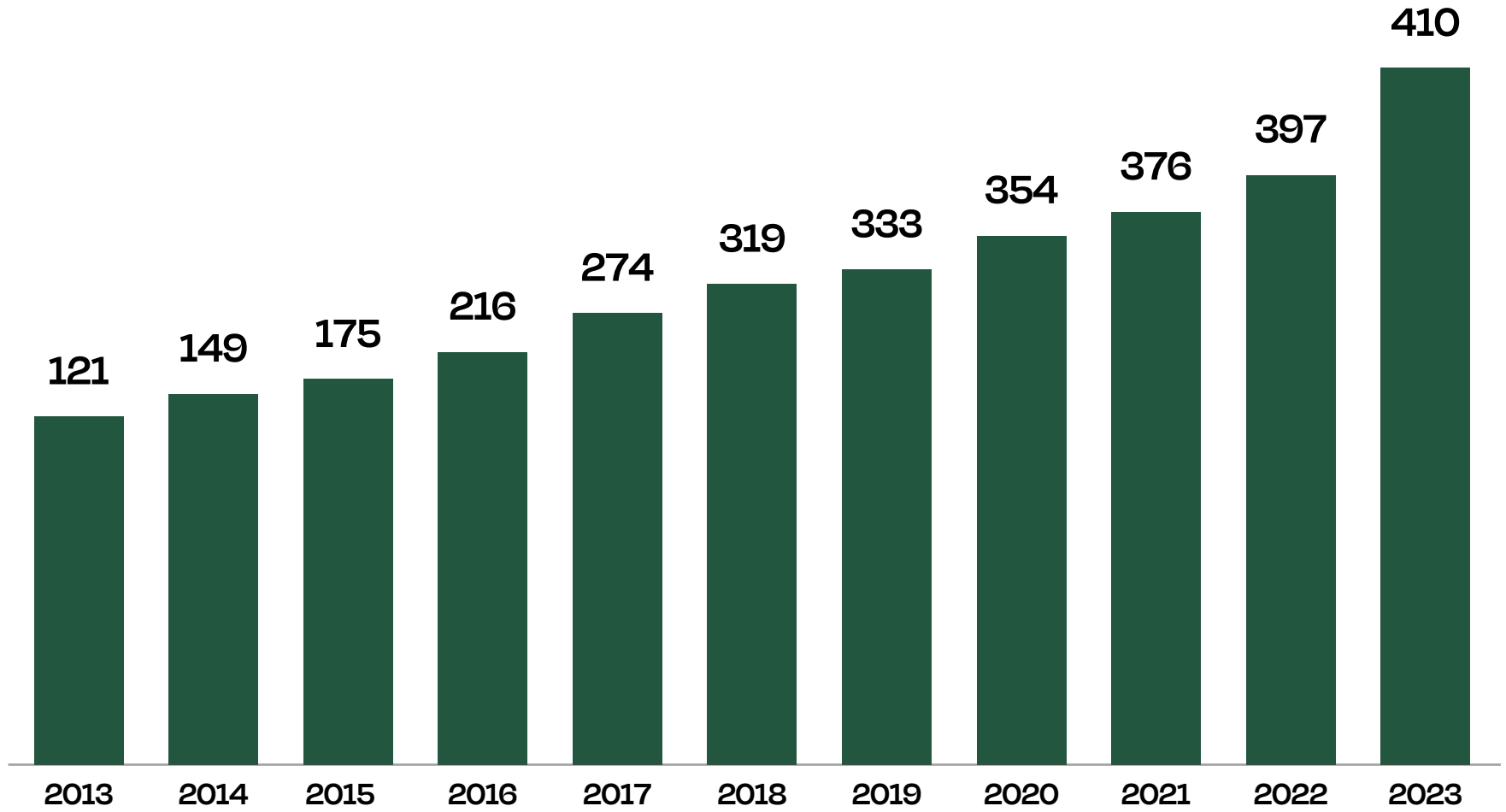
Sosyal Hizmet Merkezleri (SHM)

SHM'ler; çocuk, genç, kadın, erkek, engelli, yaşlı bireylere, gaziler, şehit yakınları ve ailelerine koruyucu, önleyici, destekleyici, geliştirici, rehberlik ve danışmanlık odaklı sosyal hizmetlerin hizmete erişim kolaylığı esasıyla bir arada sunulduğu; vatandaşlarımızın durumlarına uygun sosyal hizmet müdahalesi ve takibinin gerçekleştirildiği birimlerdir.

Ailelere ve toplumun tüm kesimlerine yönelik sosyal hizmetlerimizin bütüncül bir yaklaşımla tek çatı altında toplandığı SHM'ler aracılığıyla vatandaşlar tüm hizmetlerimize tek bir noktadan kolay erişim sağlayabilmekte, il müdürlüklerine gitmeden, kendilerine en yakın SHM'den hizmet alabilmektedirler.

Sosyal Hizmet Merkezi (SHM) Sayısı

2013 yılından bugüne kadar vatandaşlarımızın sosyal hizmetlere giriş kapısı niteliğindeki 410 SHM hizmete açılmıştır.

Sosyal Hizmet Merkezlerinin İllere Göre Dağılımı

ADANA	7
ADIYAMAN	4
AFYONKARAHİSAR	6
AĞRI	5
AKSARAY	2
AMASYA	2
ANKARA	14
ANTALYA	7
ARDAHAN	2
ARTVİN	2
AYDIN	8
BALIKESİR	7
BARTIN	1
BATMAN	3
BAYBURT	1
BİLECİK	2
BİNGÖL	4
BİTLİS	3
BOLU	2
BURDUR	3
BURSA	11
ÇANAKKALE	3

ÇANKIRI	2
ÇORUM	5
DENİZLİ	4
DİYARBAKIR	10
DÜZCE	2
EDİRNE	2
ELAZIĞ	2
ERZİNCAN	2
ERZURUM	7
ESKİŞEHİR	3
GAZİANTEP	5
GİRESUN	6
GÜMÜŞHANE	2
HAKKARİ	3
HATAY	10
IĞDIR	2
ISPARTA	5
İSTANBUL	38
İZMİR	15
KAHRAMANMARAŞ	9
KARABÜK	1
KARAMAN	2

KARS	3
KASTAMONU	2
KAYSERİ	4
KIRIKKALE	2
KIRKLARELİ	4
KİRŞEHİR	3
KİLİS	1
KOCAELİ	8
KONYA	12
KÜTAHYA	4
MALATYA	4
MANİSA	7
MARDİN	5
MERSİN	9
MUĞLA	7
MUŞ	6
NEVŞEHİR	1
NIĞDE	2
ORDU	4
OSMANİYE	4
RİZE	2
SAKARYA	5

SAMSUN	7
SİİRT	3
SİNOP	3
SİVAS	5
ŞANLIURFA	12
ŞIRNAK	4
TEKİRDAĞ	6
TOKAT	6
TRABZON	5
TUNCELİ	3
UŞAK	2
VAN	7
YALOVA	1
YOZGAT	5
ZONGULDAK	6

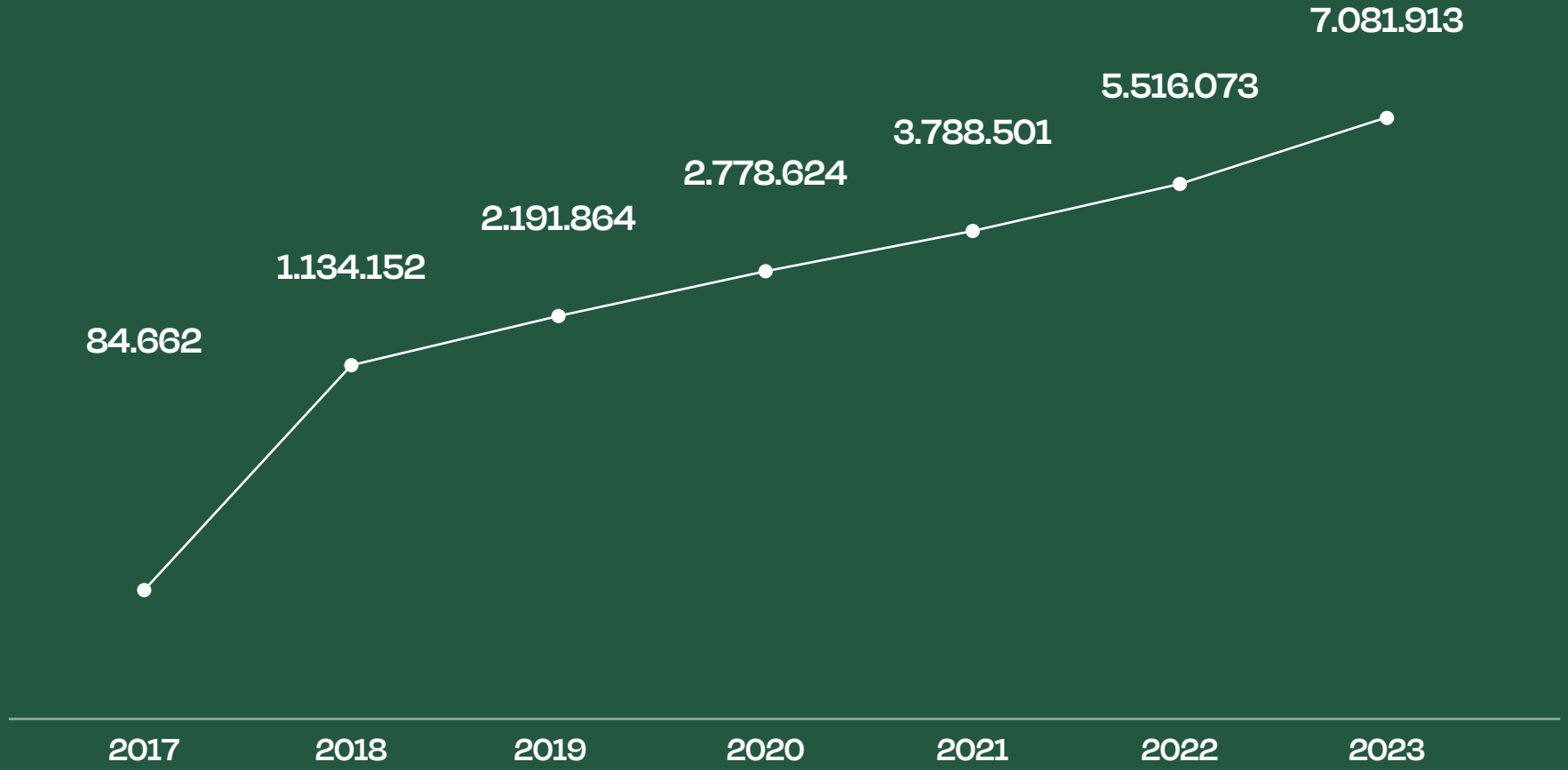

Aile Sosyal Destek Programı (ASDEP)

Sosyal hizmet uygulamalarında talep odaklı hizmet anlayışından arz odaklı hizmet anlayışına geçişin ifadesi sayılan ASDEP; birey, aile ve toplumu etkileyen sorun, ihtiyaç ve risklerin yapılan hane ziyaretleri ile belirlendiği; ihtiyaç duyan birey ve ailelerin sosyal hizmet ve yardımlar ile diğer kamu hizmetlerine (eğitim, sağlık, istihdam vs.) yönlendirmelerinin yapıldığı, gerektiğinde ilgili kamu kurum ve kuruluşları ve sivil toplum kuruluşları ile koordinasyonunun sağlandığı koruyucu, önleyici, destekleyici ve geliştirici programdır.

Ekim 2017'den bu yana ASDEP kapsamında 7.081.913 haneye ulaşılmıştır.

ASDEP Kapsamında Ziyaret Edilen Hane Sayısı

AİLE KURUMUNUN GÜÇLENDİRİLMESİ - EĞİTİM VE DANIŞMANLIK HİZMETLERİ

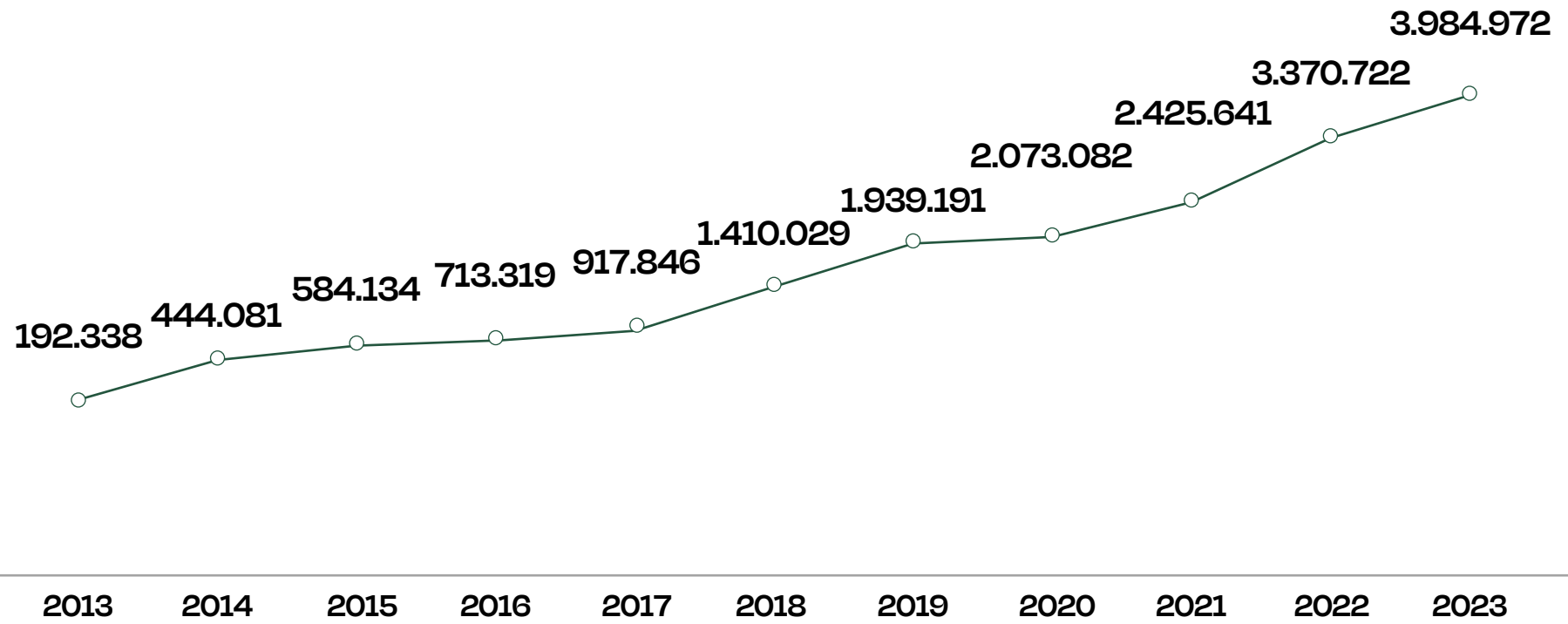
Aile Eğitim Programı (AEP)

Bu program; aile üyesi bireylerin çağın gerektirdiği temel aile yaşam becerilerine yönelik bilgi, beceri ve tutumları kapsamlı olarak edinebilmeleri için gündelik yaşamın bütününe kuşatan "eğitim ve iletişim", "yaşam becerileri", "hukuk", "iktisat", "medya" ve "sağlık" alanlarında olmak üzere 28 modülden oluşmaktadır.

"Eğitim Ailede Başlar" anlayışıyla hazırladığımız AEP kapsamında ülkemiz genelinde 2013 yılından bugüne kadar 3.984.972 kişiye eğitim verilmiştir.

AEP Yararlanıcı Sayısı

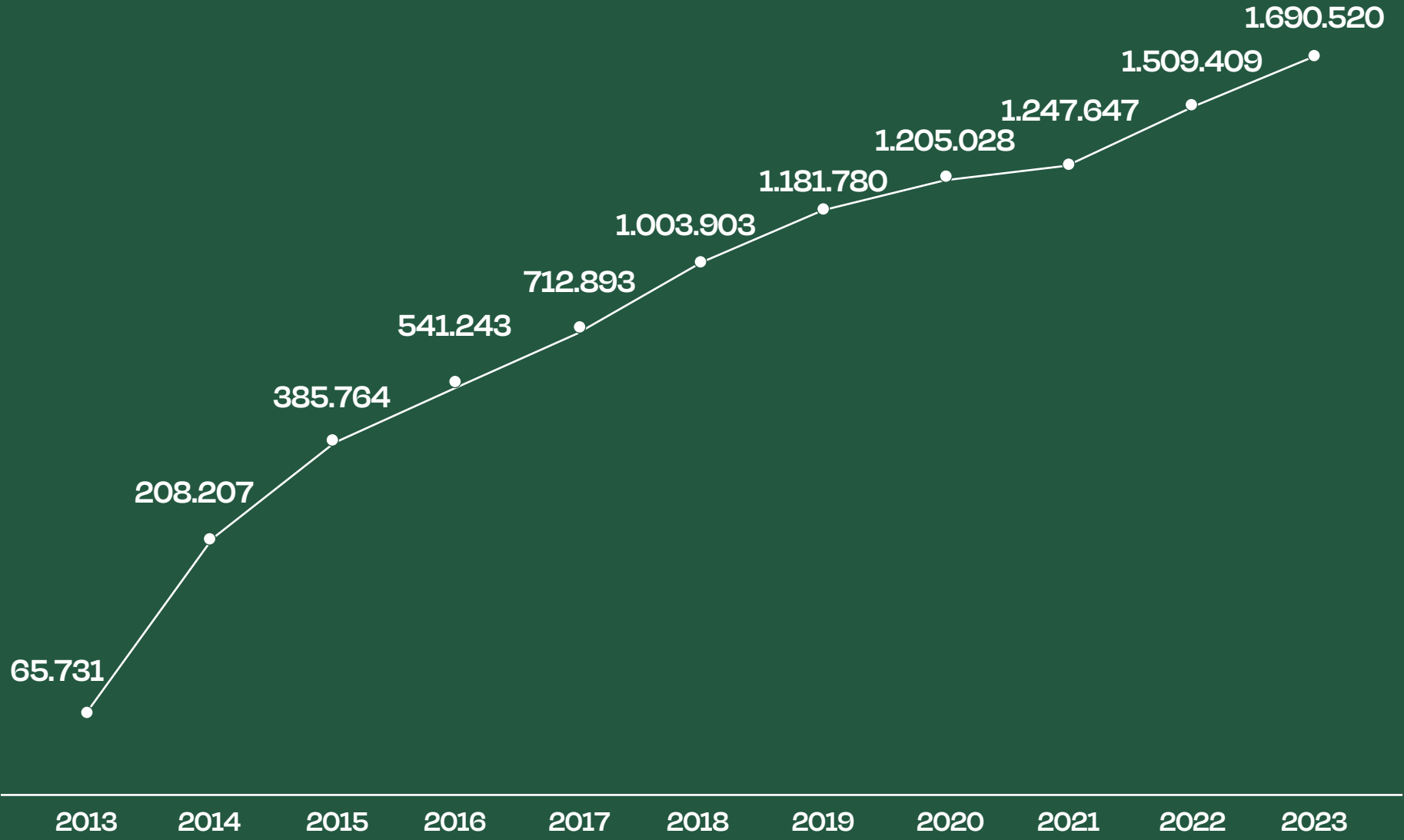
Evlilik Öncesi Eğitim Programı (EÖEP)

Gençlerimizi aile olmanın sorumluluklarına hazırlamak, ailelerimizin sorun çözme kapasitesini artırmak amacıyla ülke genelinde eğitim ve farkındalık çalışmaları yürütülmekte ve evlilik hazırlığında olan bireylerin evlilikle ilgili sağlıklı bilgi edinmelerine, etkili iletişim kurabilmelerine ve olası sorunlarla baş edebilmelerine yardımcı olunmaktadır.

EÖEP evlenmek üzere olan çiftlerin yanı sıra er ve erbaşlara, polis okulları ve üniversitelerin son sınıf öğrencilerine de verilmektedir.

Program kapsamında, 2013 yılından bugüne kadar ülkemiz genelinde 1.690.520 kişiye Evlilikte İletişim ve Yaşam Becerileri, Aile Hukuku, Evlilik ve Sağlık konularında eğitimler verilmiştir.

EÖEP Yararlanıcı Sayısı

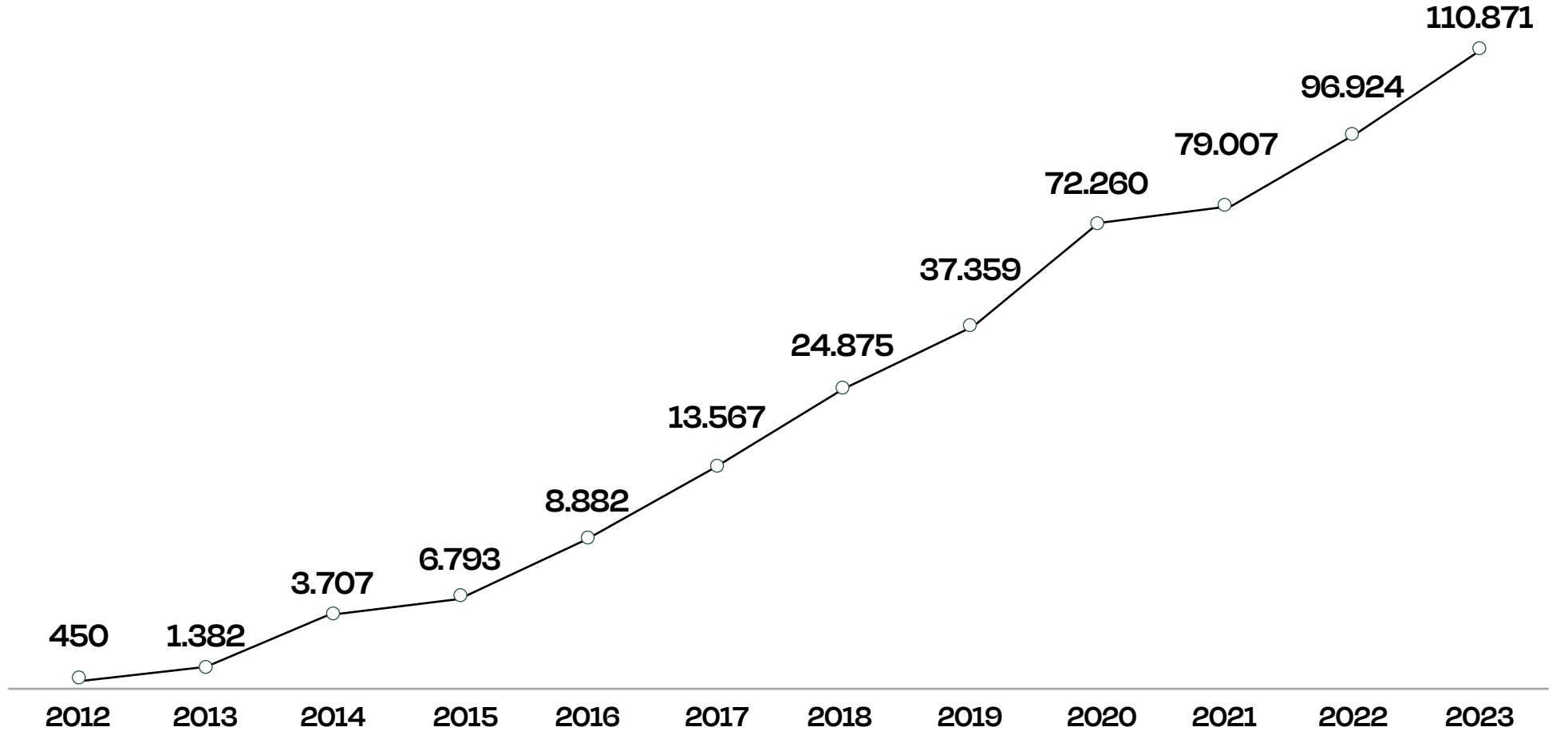

Aile Danışmanlığı

Evliliğin kuruluş ve işleyişinde, çocukların yetiştirilmesinde muhtemel sorunların çözümüne katkı sağlamak veya boşanma düşüncesinde olan çiftlerin süreci sağlıklı yönetebilmesine destek olmak amacıyla 2012 yılında "Aile Danışmanlığı" hizmeti başlatılmıştır. Bu hizmet 81 ilde Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlükleri ve Sosyal Hizmet Merkezlerindeki uzman personelimiz aracılığı ile ücretsiz olarak sunulmaktadır.

Ülkemiz genelinde 110.871 başvuruya ücretsiz danışmanlık hizmeti sunulmuştur.

Aile Danışmanlığı Yararlanıcı Sayısı

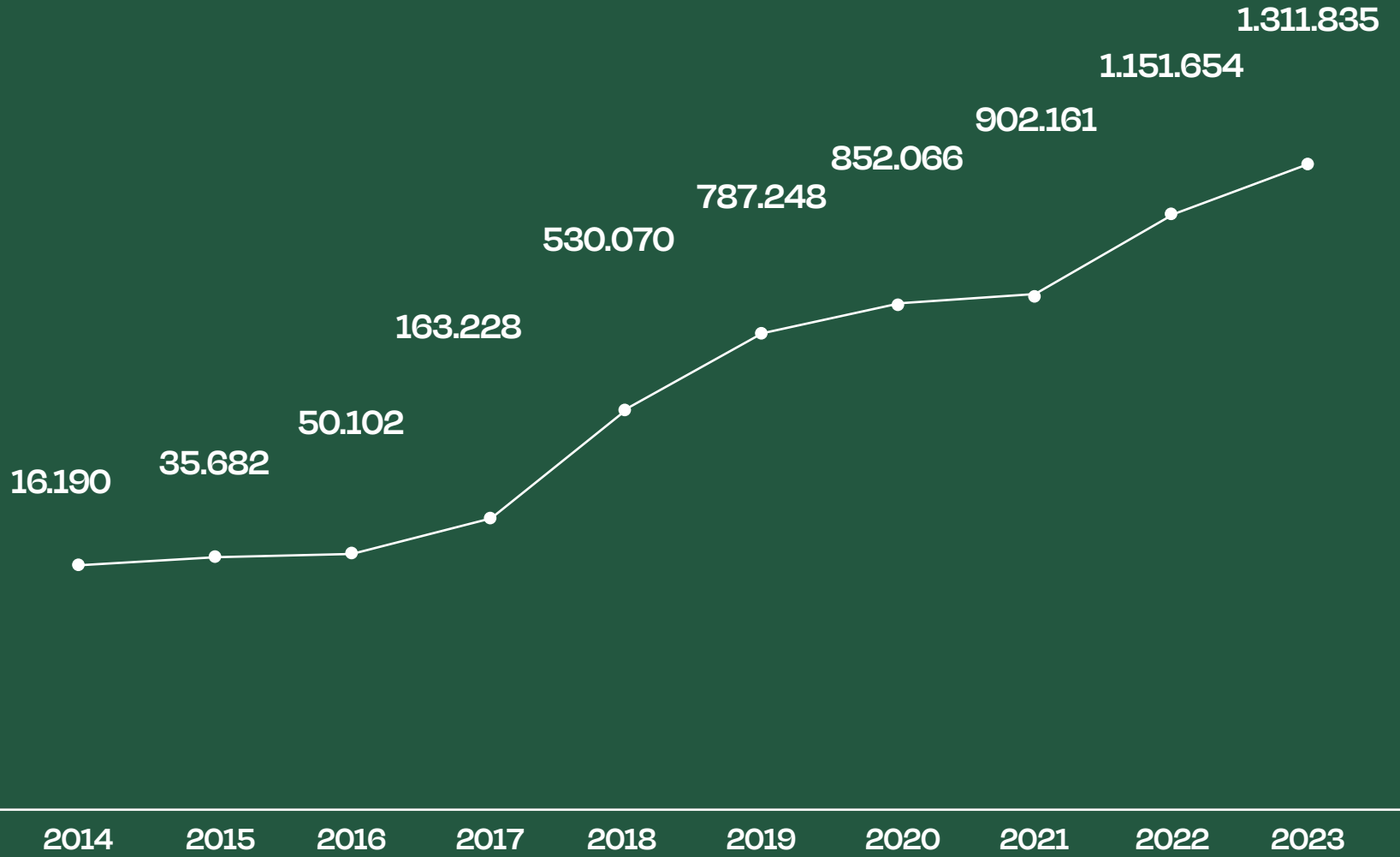
Bağımlılık ile Mücadele Kapsamındaki Hizmetler

Bağımlılıkla mücadelemiz ilgili kamu kurum ve kuruluşlar ile koordinasyon içerisinde yürütülmektedir.

"Uyuşturucu ile Mücadele Ulusal Strateji Belgesi (2018-2023)" ve "Uyuşturucu ile Mücadele Ulusal Eylem Planı (UMEP) (2018-2023)" kapsamındaki yükümlülüklerimiz çerçevesinde Türkiye Bağımlılıkla Mücadele (TBM) eğitimleri verilmektedir.

Aile Eğitim Programı (AEP) çerçevesinde geliştirdiğimiz "Madde Kullanım Riski ve Madde Bağımlılığından Korunma" modülü ile Yeşilay iş birliğinde Türkiye Bağımlılıkla Mücadele (TBM) Eğitimleri kapsamında, 2014 yılından bugüne kadar toplam 1.311.835 kişiye bağımlılıkla mücadele konusunda farkındalık eğitimi verilmiştir.

Bağımlılık İle Mücadele Farkındalık Eğitimleri İle Ulaşılan Kişi Sayısı

Evlenecek Gençlerin Desteklenmesi Projesi

Aile ve Gençlik Fonu kapsamındaki Proje ile evlenecek gençlerin ekonomik, psikolojik ve sosyal açıdan sunulan desteklerle evliliklerinin daha sağlam temeller üzerine kurulması ve gençlerin evliliğe teşvik edilmesi amaçlanmaktadır.

Proje kapsamında aile kurma yolunda ilk adımı atacak gençlerimizden başvurusu onaylanan çiftlere 48 ay vadeli, 2 yıl geri ödemesiz, 150.000 TL tutarında faizsiz kredi desteği sunulmasının yanı sıra evlilik öncesi ve sonrası eğitim ve danışmanlık hizmetleri sağlanacaktır.

Aile ve Gençlik Fonu Kurulması Hakkında Kanun 29.11.2023 tarihli ve 32384 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

Proje kapsamında başvurular 15 Şubat 2024 itibarıyla www.aile.gov.tr adresi üzerinden alınmaya başlanmıştır.

AFET VE ACİL DURUMLARDA PSİKOSOSYAL DESTEK MÜDAHALE ÇALIŞMALARI

AFAD Başkanlığı tarafından hazırlanan ve 2013 yılında yürürlüğe giren Afet ve Acil Durum Müdahale Hizmetleri Yönetmeliği ile Türkiye Afet Müdahale Planı (TAMP)'na göre afet ve acil durumlarda psikososyal destek çalışmalarının koordinasyonu Bakanlığımızca gerçekleştirilmektedir. Psikososyal Destek Müdahale Ekipleri tarafından sel, yangın, maden kazası, terör saldırısı ve deprem gibi toplumu etkileyen afet ve acil durumlarda psikososyal destek hizmeti verilmektedir. 2013 yılından bu yana, 198 afet ve acil durumda 4,8 milyon kişiye psikososyal destek hizmeti kapsamında ulaşılmıştır.

ROMAN VATANDAŞLARA YÖNELİK ÇALIŞMALAR

Roman vatandaşlarımızın yaşam standartlarını iyileştirmeye yönelik çalışmalarımız, ilgili kurumlarla koordinasyon içinde sürdürülmektedir.

Roman vatandaşlarımıza yönelik politikaların koordinasyonu ve etkin uygulanmasını sağlamak, vatandaşlarımızın eğitim, sağlık, istihdam, barınma ve sosyal hizmetler alanlarında yaşam koşullarını iyileştirmek için Roman Vatandaşlara Yönelik Strateji Belgesi (2016-2021) ve I. Aşama Eylem Planı (2016-2018) ile II. Aşama Eylem Planı (2019-2021) uygulanmıştır. Ayrıca Temmuz 2020-Nisan 2023 döneminde, Roman vatandaşlarımıza yönelik çalışmaların izleme değerlendirme yönünün güçlendirilmesi amacıyla kurumsal kapasite geliştirme faaliyetleri, eğitimler ve bilgi işlem altyapısı oluşturulması çalışmalarını içeren Roman Strateji Belgesi için Etkili Bir İzleme, Değerlendirme ve Koordinasyon Mekanizması Kurulması Projesi (ROMSİD) uygulanmıştır.

Kasım 2015 – Kasım 2017 arasında Roman vatandaşlarımızın yoğun olarak yaşadığı 12 ilde Sosyal İçermenin Desteklenmesi Projesi (SIROMA) ile Roman vatandaşlarımızın işgücüne katılımlarının kolaylaştırılmasına, eğitim ve sağlık hizmetine erişiminin artırılmasına yönelik çalışmalar yürütülmüştür.

Roman Vatandaşlara Yönelik Yeni Strateji Belgesi (2023-2030) ve Eylem Planı (2023-2025)'na ilişkin Cumhurbaşkanlığı Genelgesi 21.01.2023

tarihli Resmi Gazete'de yayımlanmıştır. Söz konusu Belge çerçevesinde; Bakanlığımız koordinasyonunda ilgili Bakanlıklar, kurumlar ve paydaşlar iş birliğinde eğitim, istihdam, barınma, sağlık, sosyal hizmet, sosyal yardım ve genel politikalar alanlarında Roman vatandaşlarımıza yönelik hizmetlerin iyileştirilmesi hedeflenmektedir.

ARAŞTIRMALAR VE SOSYAL POLİTİKA ÇALIŞMALARI

Değişen toplum yapısına ve günümüz ihtiyaçlarına uygun hizmet modellerimiz bilimsel çalışmalarda elde ettiğimiz çıktılar üzerinden yürütülmektedir.

Aile yapımızı ve değerlerimizi tehdit eden faktörlerin tespiti ile aile bütünlüğünün korunmasına yönelik politikalarımıza yön verebilecek araştırma ve etüt çalışmaları gerçekleştirilmektedir.

Gerçekleştirdiğimiz araştırmalarda ülkemizdeki ergen profili, aile yapısı, yaşlılık, evlilik, boşanma başta olmak üzere farklı konular incelenmiştir.

Her 5 yılda bir periyodik olarak yaptığımız araştırmalar;

- Türkiye Aile Yapısı Araştırması (TAYA)
- Türkiye Ergen Profili Araştırması (TEPA)
- Türkiye Boşanma Nedenleri Araştırması (TBNA)

VIII. Aile Şûrası

Ülkemizdeki sosyal sorunların tespiti ve çözümü ile ailenin bütünlüğünün korunması, güçlendirilmesi ve sosyal refahının artırılması yönünde politikaların oluşturulmasına katkıda bulunmak amacıyla üniversitelerin, sivil toplum kuruluşlarının, diğer kamu kurum ve kuruluşların görüşlerinin derlendiği Aile Şûraları 1990 yılından bu yana her dört veya beş yılda bir periyodik olarak gerçekleştirilmektedir.

Aile politikalarının ve aileye dair sosyal hizmetlerin ulusal ölçekte ele alındığı bir platform oluşturması bakımından önemli bir geleneğe temel teşkil eden Aile Şûralarının sekizincisi "Türkiye Yüzyılında Ailemiz, İstikbalimiz" sloganıyla, Cumhurbaşkanlığı himayelerinde Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip ERDOĞAN'ın katılımıyla Bakanlığımız tarafından 26-27 Ekim 2023 tarihlerinde Cumhurbaşkanlığı Külliyesi'nde gerçekleştirilmiştir.

Kamu kurum ve kuruluş temsilcilerinin, STK temsilcilerinin, akademisyenlerin ve uzmanların katılım sağladığı VIII. Aile Şûrası 6 komisyondan oluşmuştur. Söz konusu komisyonlar;

- Aile ve Hukuk
- Sosyal Kalkınma ve Aile Refahı
- Yaşam Döngüsü ve Aile Dayanıklılığı
- Çevre ve İklim
- Dijitalleşme Sürecinde Aile
- Nüfus ve Demografi

Aile ve Sosyal Hizmetler Enstitüsü

Aile yapısının güçlendirilmesine, ailenin risk ve tehditlerden korunmasına ve aile bireylerinin psikososyal durumlarının iyileştirilmesine katkı sağlayacak politikaların belirlenmesine yönelik veri temelli araştırmalar yapmak üzere bilgi, düşünce ve değer üreten Aile Enstitüsü kurulacaktır.

Enstitü ile Bakanlığımız politikalarına yön verecek akademik çalışmalar gerçekleştirilecek ve personelimizin mesleki bilgi ve becerilerini artıracak nitelikli eğitim programları oluşturulacaktır.

Bilim Kurulu

Bakanlığımız bünyesinde, çalışma alanlarımıza ilişkin veri temelli sosyal politikaların hayata geçirilmesine katkı sağlayacak Bilim Kurulu oluşturularak ilk toplantısı 29 Kasım 2023'te Ankara'da gerçekleştirilmiştir.

Ülkemizin farklı bölgelerindeki 16 farklı üniversiteden 10 rektör ve 20 akademisyen olmak üzere alanında uzman kişilerden oluşan Kurulumuz ile Bakanlığımızın çalışma alanlarına ilişkin bilimsel ve bütüncül bir perspektifle daha güçlü politikaların hayata geçirilmesine katkı sağlanacaktır.

AİLENİN GÜÇLENMESİ VİZYON BELGESİ VE EYLEM PLANI (2024-2028)

Bakanlığımız koordinatörlüğünde kamu kurum ve kuruluşlarının, yerel yönetimlerin, üniversitelerin, sivil toplum kuruluşları ve ilgili diğer kuruluşların aile ve evlilik kurumunun güçlenmesine yönelik takip edecekleri stratejileri, hedefleri ve faaliyetleri içeren Ailenin Güçlenmesi Vizyon Belgesi ve Eylem Planı (2024-2028) hazırlık çalışmaları devam etmektedir.

ÇOCUK HİZMETLERİ

Çocuk koruma alanında sunduğumuz hizmetler aile odaklı bir anlayış ve strateji ile yürütülmekte olup çocuklarımızın ailelerinin yanında desteklenmesi öncelikli hedefimiz olarak yer almakta, kuruluşlardaki bakımı ise hizmetlerimiz içerisinde son alternatif olarak değerlendirilmektedir.

AİLE ODAKLI HİZMETLER

"Aile odaklı hizmetler" kapsamında; çocukların aileleri yanında bakımlarına yönelik sosyal ve ekonomik destek, evlat edinme, koruyucu aile hizmetleri yer almaktadır.

2002 yılında %39 olan aile odaklı hizmetlerimizden yararlanan çocuk oranı 2023 yılı sonunda %92'ye (174.801/189.236) ulaşmıştır.

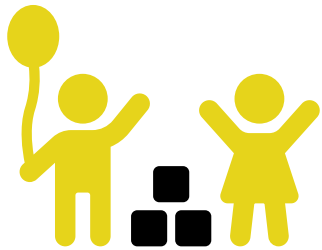

Sosyal ve Ekonomik Destek (SED) Hizmeti

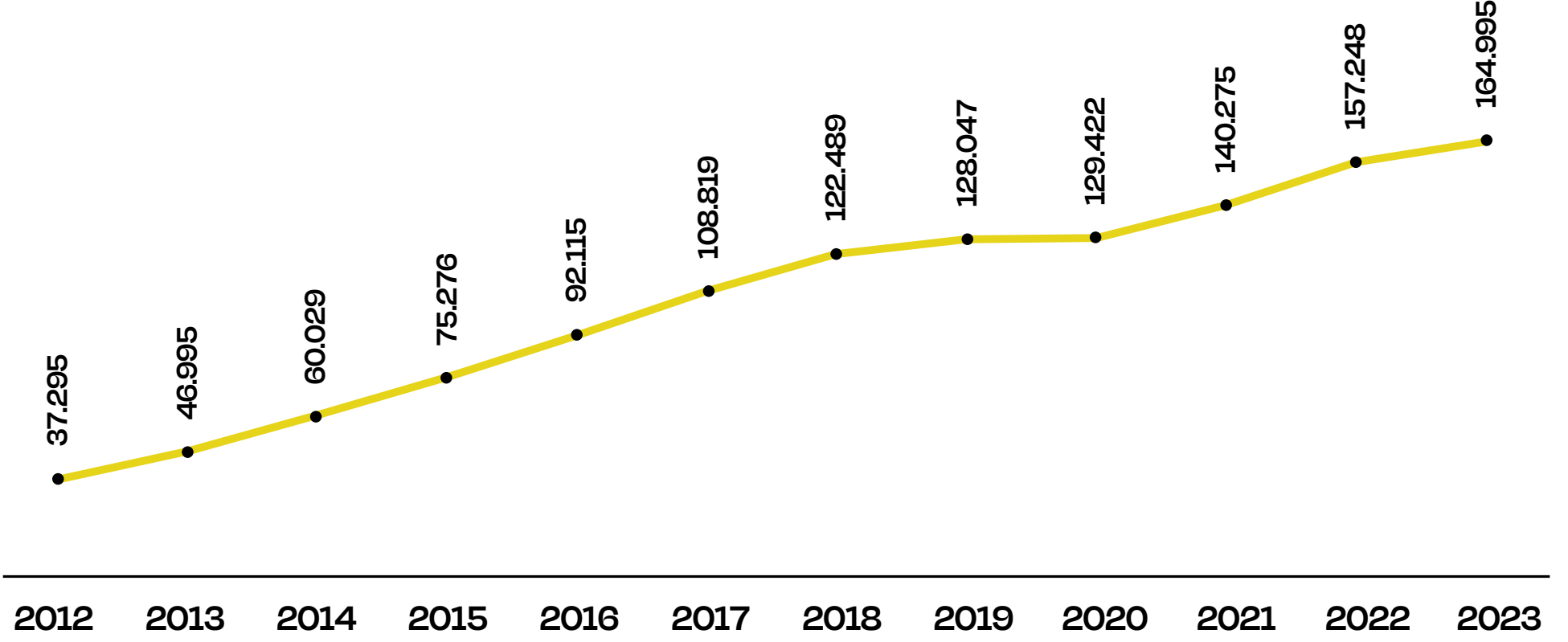
Sosyal ve Ekonomik Destek ile çocuklar öz aile veya yakınları yanında desteklenmekte, aile birliği ve bütünlüğü korunmaktadır. SED hizmeti, ailenin ihtiyacına göre süreli ve geçici ekonomik destek hizmetlerini ve psikososyal olarak desteklenmesi uygun bulunanlara sosyal hizmet desteğini içermektedir. Bu kapsamda çocukların akademik, sosyal, kültürel, sanatsal, sportif faaliyetler ve eğitimleri ile sosyal gelişimleri desteklenmektedir.

2002 yılında SED hizmetimizden 11.807 çocuğumuz faydalandırılıyordu;

2023 yıl sonu itibarıyla
164.995 çocuk SED hizmetinden
faydalandırılmaktadır.

SED İle Ailesi Yanında Desteklenen Çocuk Sayısı

Koruyucu Aile Hizmeti

Korunmaya ihtiyacı olan çocukların korunmalarını gerektiren süre içerisinde devlet denetiminde aile ortamlarında bir ebeveynin destek ve gözetiminde bakımlarının sağlanması, yetiştirilmesi ve hayata hazırlanmasına yönelik aile odaklı sosyal hizmet modelidir.

İlk uygulama örnekleri 1949 yılında başlayan koruyucu aile hizmetinin yaygınlaşması, 2012 yılında Toplum Kalkınmasında Gönül Elçileri Projesi ile başlatılmıştır.

Koruyucu aileler çeşitli nedenlerle öz ailesi yanında bakımları bir süre için sağlanamayan çocukların eğitim, bakım ve yetiştirilme sorumluluğunu kısa veya uzun dönemler içerisinde, ücretli veya gönüllü olarak devlet ile paylaşan kişi ya da ailelerdir.

Koruyucu aile yanında kalan çocuk sayımız 2002 yılında 515 iken 21 yılda 19 kat artarak 2023 yıl sonunda 9.806 olmuştur.

**2023 yıl sonu itibarıyla toplam
9.806 çocuğumuzun koruyucu aile
yanında bakımı sağlanmaktadır.**

2002

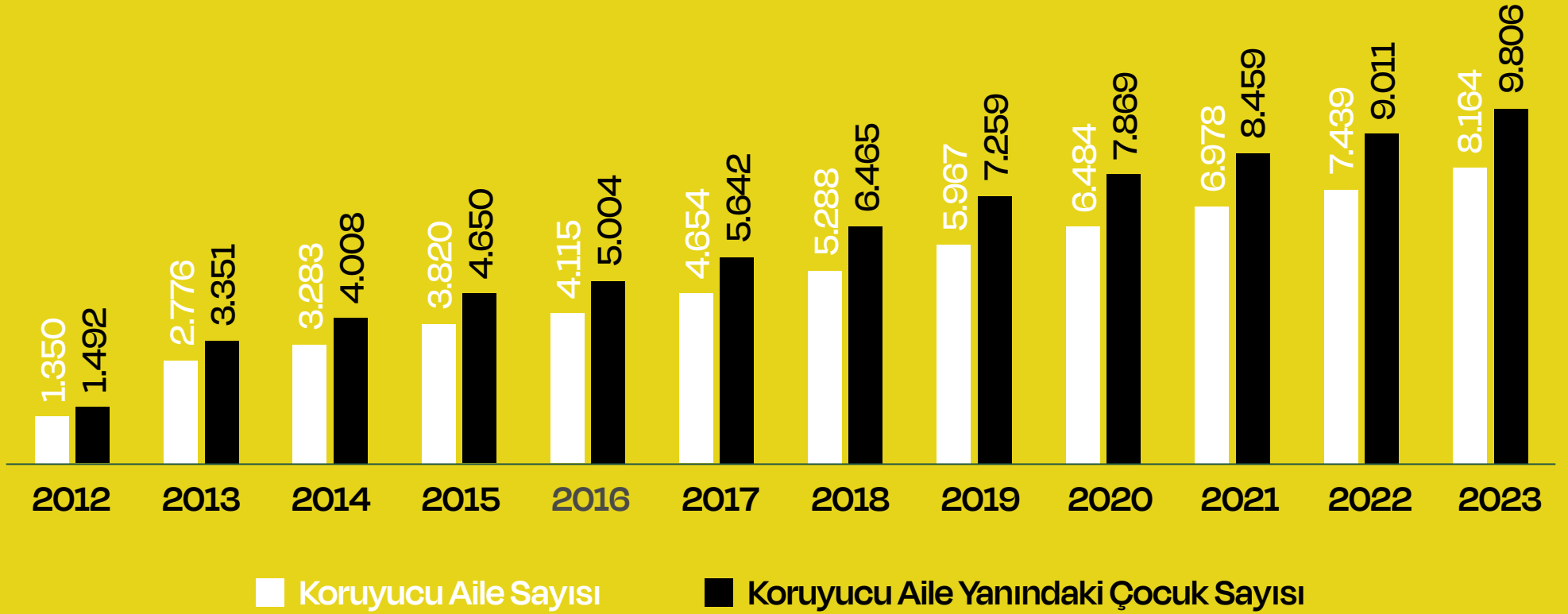
515 Çocuk

2023

**Koruyucu Aile Yanındaki
Çocuk Sayısı**

9.806 Çocuk

Koruyucu Aile

Korunma altına alınan çocukların aile ortamında bakımlarının sağlanması, koruyucu aile hizmetinin tanıtımı, teşvik edilmesi, yaygınlaştırılması ve korunma ihtiyacı içinde olan çocuklar ile koruyucu aile hizmetine yönelik kamuoyu farkındalığının artırılması amacıyla 24 Haziran 2021 tarihinde yayımlanan Cumhurbaşkanlığı Genelgesi ile 30 Haziran'ın "Koruyucu Aile Günü" olarak kutlanmasına karar verilmiştir.

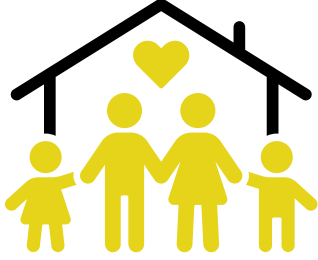

Evlat Edinme Hizmeti

Korunma gereksinimi olan ve ailesi ile yaşama imkânı bulunmayan çocuklarımızın menfaatleri doğrultusunda uzun süreli bakım modeli olan evlat edindirme hizmetinden yararlandırılmaları sağlanmaktadır. Evlat edinme, durumu evlat edindirilmeye uygun olan çocukla, durumu evlat edinmeye uygun kişi/eşler arasında hukuki bağlar sağlanarak çocuk-ebeveyn ilişkisinin kurulmasıdır.

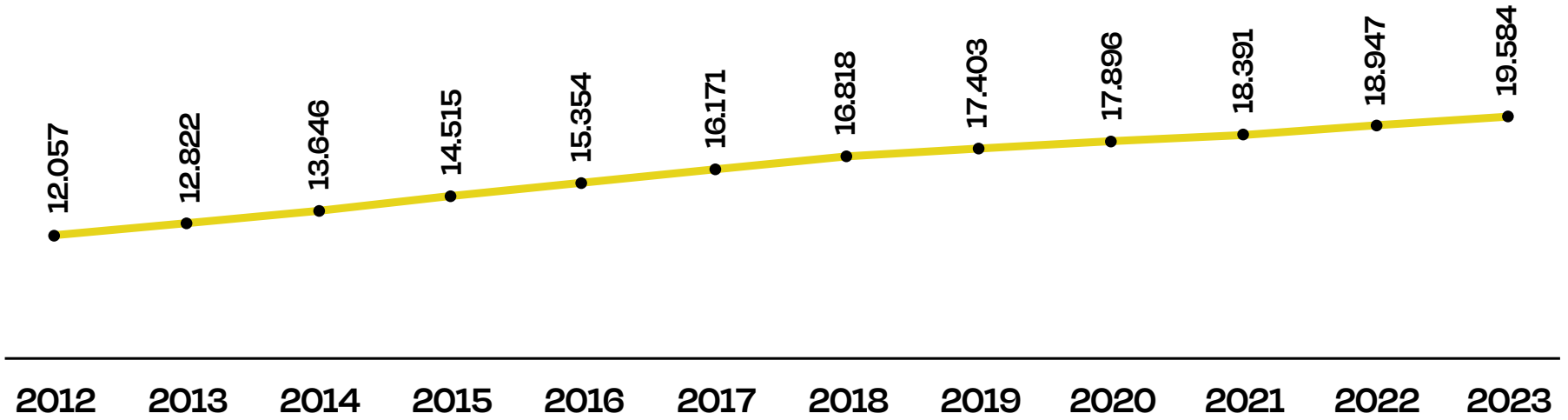
Bakanlığımız, çocukların yüksek yararı odağında evlat edinme hizmetini gerçekleştiren tek resmî aracı kurumdur. Çocukların Korunması ve Ülkelerarası Evlat Edinmeye İlişkin İş Birliğine Dair Lahey Sözleşmesi kapsamında merkezi makam yetkisiyle görev yapmaktadır.

2023 yıl sonu itibarıyla
19.584 çocuğumuz evlat edinme hizmetinden
faaydalandırılmıştır.

Evlat Edindirilen Çocuk Sayısı

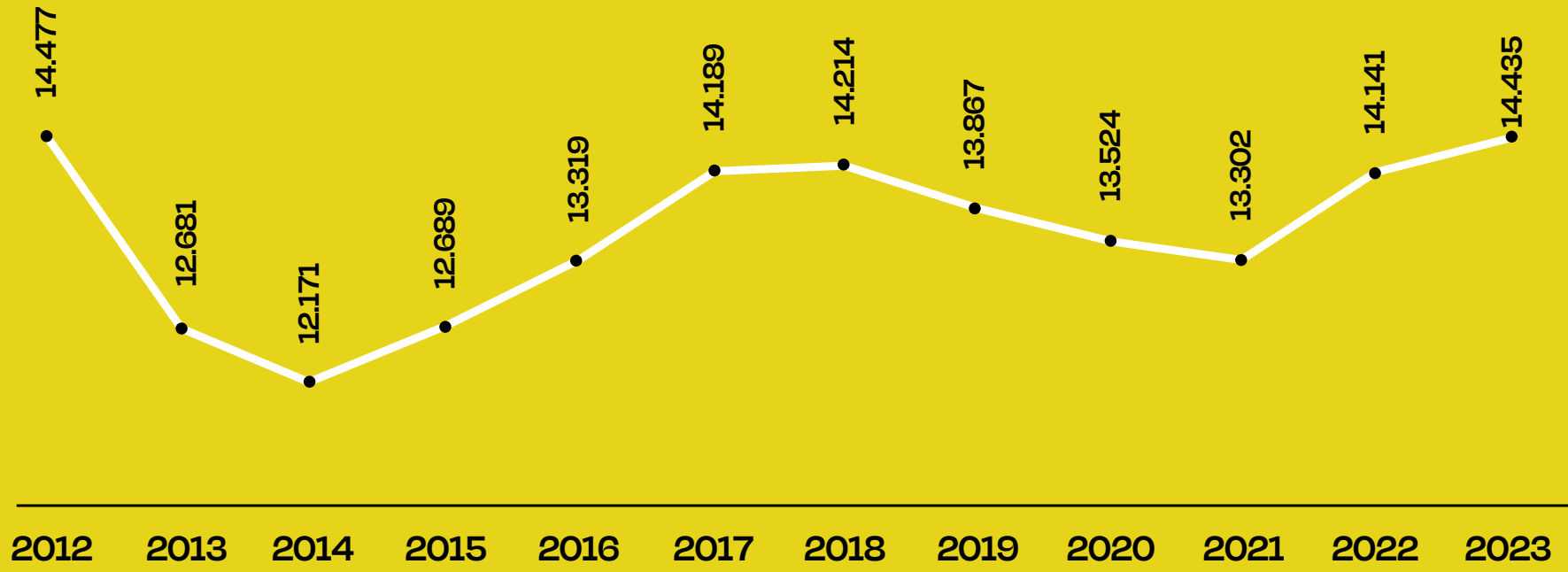

KURUMSAL BAKIM HİZMETLERİ

Bakanlığımızın korunma ihtiyacı olan çocuklara yönelik temel hizmet politikası; çocukların kuruluş bakımına alınmadan öz aile, akraba yanında bakımının sağlanması veya aile odaklı bakım hizmetlerinden yararlandırılmasıdır. Aile yanında bakımı mümkün olmayan çocuklara ise aile odaklı hizmetlerden yararlandırılana kadar geçici süreliğine aile yapısına en yakın model olan ev tipi yatılı sosyal hizmet birimlerinde hizmet verilmesidir. 2005 yılında başlattığımız yurt tipi bakım hizmeti modelinden ev tipi bakım hizmeti (çocuk evleri ve çocuk evleri siteleri) modeline geçiş süreci % 100 oranında tamamlanmış ve 2017 yılı itibarıyla toplu bakım modeli hizmet kuruluşları sonlandırılmıştır. Kurumlarımızda kalan tüm çocuklarımıza ev ortamında bakılmaktadır.

Ayrıca çocuklar hakkında uygun hizmet modeli belirleninceye kadar geçici olarak hizmet veren Çocuk Koruma İlk Müdahale ve Değerlendirme Birimleri (ÇOKİM) oluşturulmuştur. 2023 yıl sonu itibarıyla 127 ÇOKİM faaliyet göstermektedir.

Kuruluş Bakımındaki Çocuk Sayısı

Çocuk Bakım Kuruluşlarımız

2002

Kuruluşlardaki
çocuk sayımız
19.375

Yurt ve Yuva (200)
19.125

ÇES (3)
250 Çocuk

2005

Çocuk Evleri
hizmete başladı.

Çocuk Evleri (4)
21 Çocuk

Yurt ve Yuva (200)
20.153 Çocuk

ÇES (5)
242 Çocuk

2007

Çocuk Destek Merkezi
hizmete girdi.

Çocuk Evleri (56)
326 Çocuk

ÇODEM (2)
7 Çocuk

Yurt ve Yuva (208)
11.621 Çocuk

ÇES (8)
503 Çocuk

2023 yıl sonunda 116 çocuk evleri sitesi, 64 ihtisaslaştırılmış çocuk evleri sitesi, 1.185 çocuk evi olmak üzere toplam 1.365 kuruluşta 14 bin 435 çocuğumuza hizmet verilmektedir.

2013

2023

Çocuk Koruma İlk Müdahale ve Değerlendirme Birimi hizmete girdi.

Kuruluşlardaki çocuk sayımız 14.435

Çocuk Evleri (906)
4.953 Çocuk

Çocuk Evleri (1.185)
5.553 Çocuk

ÇODEM (54)
1.076 Çocuk

İhtisaslaştırılmış ÇES (64)
1.625 Çocuk

Yurt ve Yuva (72)
2.700 Çocuk

ÇES (116)
7.257 Çocuk

ÇES (61)
3.952 Çocuk

ÇOKİM (127)

ÇOKİM (36)

ÇES: Çocuk Evleri Sitesi
ÇODEM: Çocuk Destek Merkezi
ÇOKİM: Çocuk Koruma İlk Müdahale ve Değerlendirme Birimi

Çocuk Evi

Korunma altında bulunan çocukların daha küçük birimlerde bakımının sağlanması amacıyla her ilin sosyal, kültürel ve fiziksel yapısı, çocuk yetiştirmeye uygun bölgelerinde, tercihen il merkezinde, okullara ve hastanelere yakın apartman dairesi veya müstakil dairelerde verilen yatılı sosyal hizmet modelidir.

Çocuk evlerinde arkadaşlık, komşuluk, mahalle gibi kavramlar ile toplumsal örf ve adetlerimizi, ahlak ve değerlerimizi yaşayarak toplumla iç içe yaşamın gereklerinin öğrenilmesi ve toplumsal hayata etkin katılımının sağlanarak kendine güvenen, geleceğe umutla bakabilen çocukların yetiştirilmesi amaçlanmaktadır.

2023 yıl sonu itibarıyla 80 Çocuk Evleri Koordinasyon Merkezi Müdürlüğüne bağlı 1.185 Çocuk Evinde 5.553 çocuğun bakımı sağlanmaktadır.

Çocuk Evleri Sitesi (ÇES)

Korunma ve bakım ihtiyacı olan çocukların bakımlarının sağlandığı aynı yerleşkede bulunan, birden fazla ev tipinden oluşan ve her birimde 10-12 çocuğun bakımının sağlandığı sosyal hizmet birimleridir.

2023 yıl sonu itibarıyla 116 çocuk evleri sitesinde 7.257 çocuğun bakımı sağlanmaktadır.

İhtisaslaştırılmış Çocuk Evleri Sitesi (İÇES)

Suçta sürüklenmesi, suç mağduru olması veya sokakta sosyal tehlikelerle karşı karşıya kalması sebebiyle haklarında bakım tedbiri veya korunma kararı verilen çocukların psikososyal ve gelişimsel özellikleri dikkate alınarak çocuklara yönelik gerekli müdahalelerin gerçekleştirildiği çocukların aile ve yakın çevrelerine dönmelerini veya diğer sosyal hizmet modellerine hazır hale gelmelerini sağlamak üzere geçici süre ile bakım ve korunmalarının sağlandığı kuruluşlardır.

Suç mağduriyeti, suçta sürüklenme, sokakta çalıştırılma/risk altında olma, refakatsiz olma gibi olumsuz yaşam deneyimleri yaşayan çocukların bireysel ihtiyaçlarını gözeterek yaşadıkları travmaların etkilerini en aza indirmek amacıyla 64 ihtisaslaştırılmış çocuk evleri sitesinde 2023 yıl sonu itibarıyla 1.625 çocuğa hizmet sağlanmaktadır.

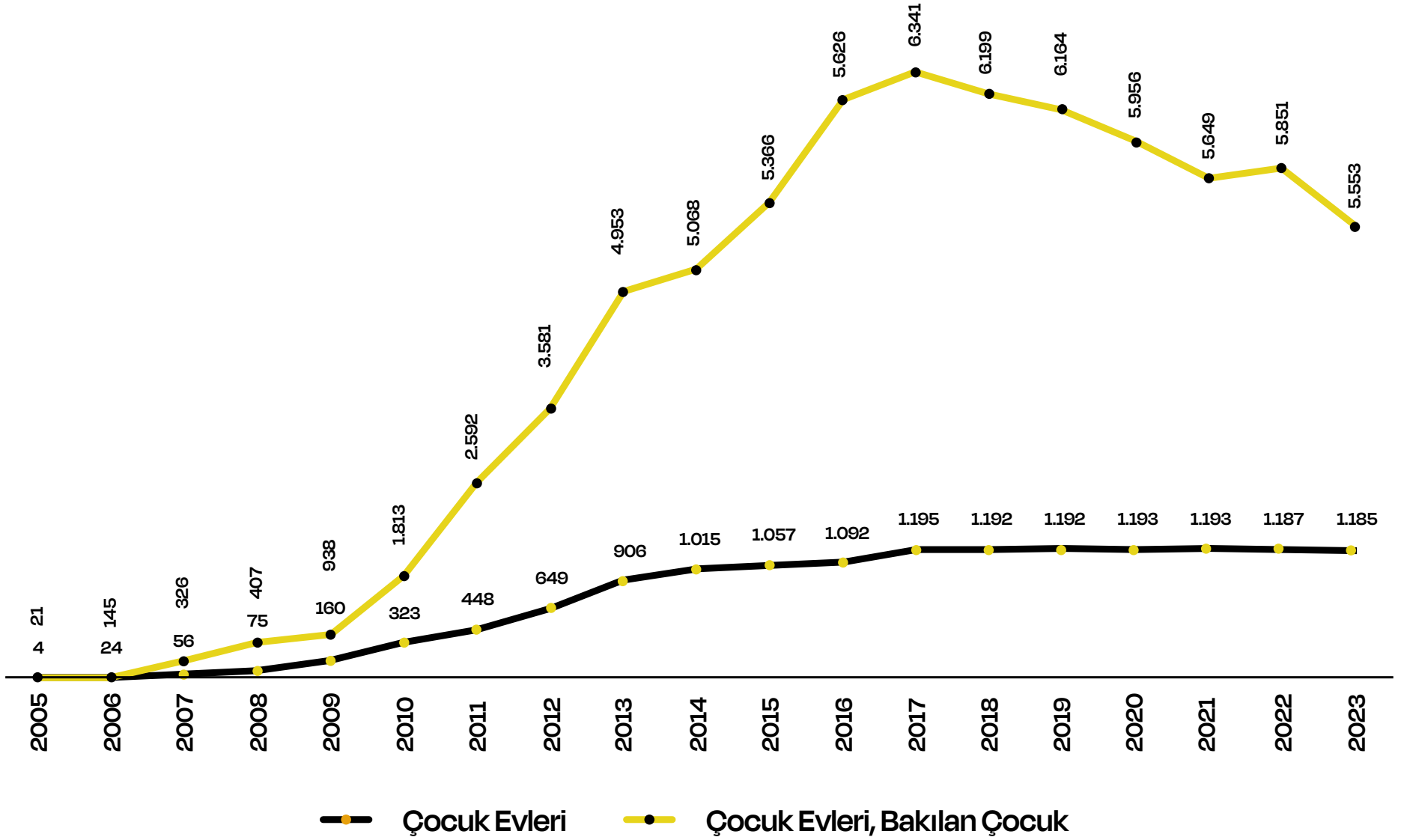
Refakatsiz Çocuklara Yönelik Hizmetler

Koruma ve bakım altına alınan refakatsiz çocukların öncelikle uygun sosyal hizmet modellerinden yararlandırılması hedeflenmektedir.

Göç sürecinde veya göç sonrasında ailesinden ayrı düşmüş çocukların aile bütünlüğünün sağlanması amacıyla aile takibi ve aile birleştirilmesine yönelik çalışmalar yürütülmektedir. Başvuru ve kayıt işlemleri tamamlanan refakatsiz çocuklara yönelik Bakanlığımızca, bireyselleştirilmiş psikososyal destek ve sosyal uyum hizmetleri sunulmaktadır.

Çocuk Evleri

Çocuk Evleri

ADANA	11
ADIYAMAN	6
AFYONKARAHİSAR	13
AĞRI	4
AKSARAY	10
AMASYA	13
ANKARA	138
ANTALYA	37
ARDAHAN	
ARTVİN	6
AYDIN	22
BALIKESİR	12
BARTIN	3
BATMAN	4
BAYBURT	2
BİLECİK	3
BİNGÖL	4
BİTLİS	
BOLU	4
BURDUR	9
BURSA	30
ÇANAKKALE	10

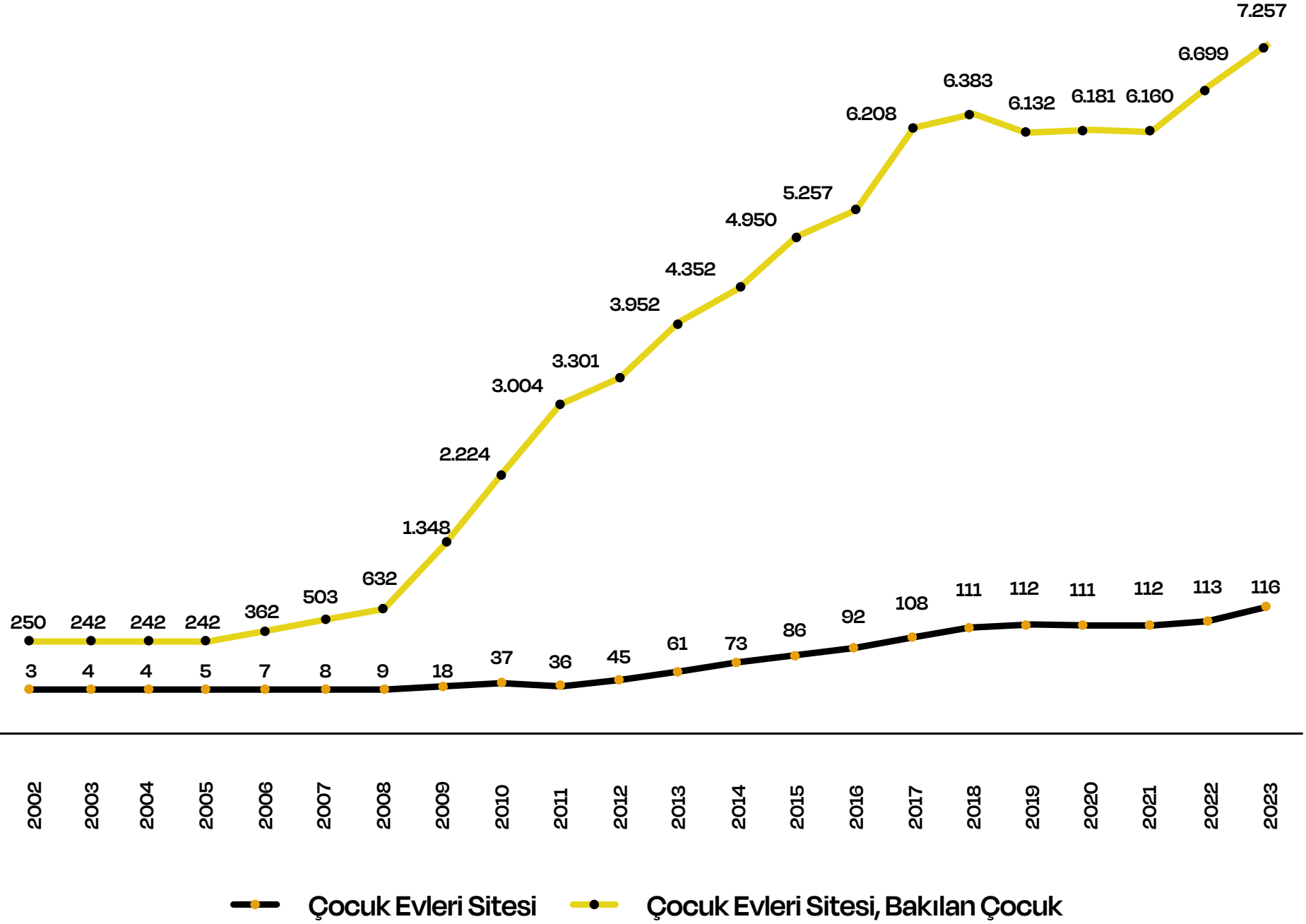
ÇANKIRI	7
ÇORUM	7
DENİZLİ	21
DİYARBAKIR	22
DÜZCE	7
EDİRNE	14
ELAZIĞ	7
ERZİNCAN	3
ERZURUM	11
ESKİŞEHİR	21
GAZİANTEP	19
GİRESUN	10
GÜMÜŞHANE	7
HAKKARİ	
HATAY	16
İĞDIR	5
ISPARTA	26
İSTANBUL	139
İZMİR	52
KAHRAMANMARAŞ	5
KARABÜK	4
KARAMAN	6

KARS	8
KASTAMONU	17
KAYSERİ	16
KIRIKKALE	19
KIRKLARELİ	5
KİRŞEHİR	8
KİLİS	3
KOCAELİ	17
KONYA	17
KÜTAHYA	9
MALATYA	10
MANİSA	16
MARDİN	6
MERSİN	25
MUĞLA	20
MUŞ	7
NEVŞEHİR	5
NİĞDE	5
ORDU	26
OSMANİYE	3
RİZE	8
SAKARYA	9

SAMSUN	41
SİİRT	7
SİNOP	3
SİVAS	18
ŞANLIURFA	14
ŞİRNAK	1
TEKİRDAĞ	11
TOKAT	19
TRABZON	8
TUNCELİ	2
UŞAK	10
VAN	14
YALOVA	8
YOZGAT	10
ZONGULDAK	10

Çocuk Evleri Sitesi

Çocuk Evleri Sitesi

ADANA	2
ADIYAMAN	2
AFYONKARAHİSAR	1
AĞRI	1
AKSARAY	1
AMASYA	2
ANKARA	6
ANTALYA	1
ARDAHAN	
ARTVİN	
AYDIN	1
BALIKESİR	2
BARTIN	1
BATMAN	2
BAYBURT	
BİLECİK	2
BİNGÖL	2
BİTLİS	1
BOLU	
BURDUR	
BURSA	2
ÇANAKKALE	2

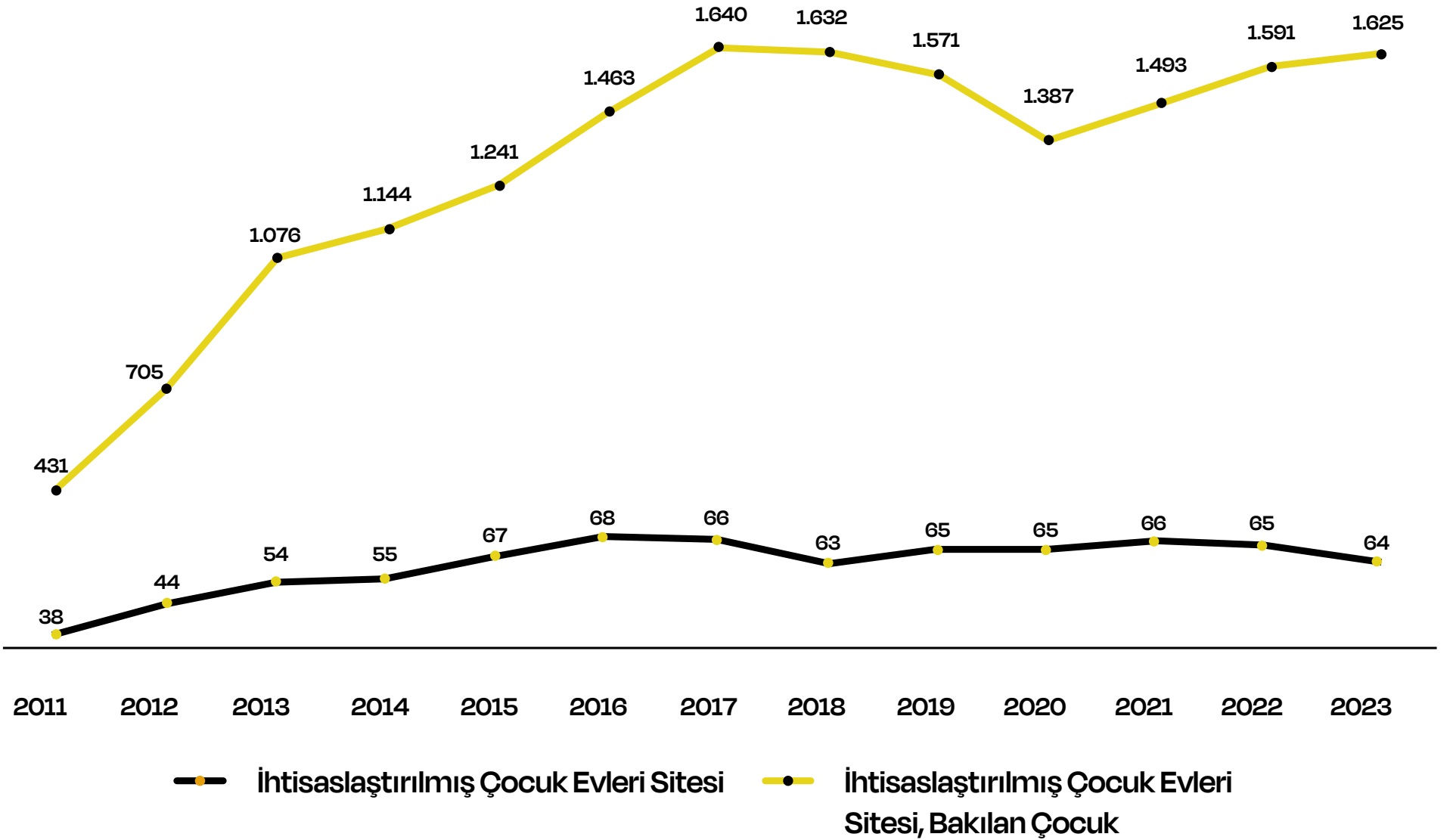
ÇANKIRI	1
ÇORUM	2
DENİZLİ	2
DİYARBAKIR	2
DÜZCE	2
EDİRNE	1
ELAZIĞ	1
ERZİNCAN	1
ERZURUM	2
ESKİŞEHİR	2
GAZİANTEP	2
GİRESUN	1
GÜMÜŞHANE	1
HAKKARİ	
HATAY	2
İĞDIR	
İSPARTA	
İSTANBUL	11
İZMİR	1
KAHRAMANMARAŞ	1
KARABÜK	2
KARAMAN	1

KARS	
KASTAMONU	1
KAYSERİ	1
KIRIKKALE	
KIRŞEHİR	2
KİLİS	
KOCAELİ	5
KONYA	4
KÜTAHYA	1
MALATYA	2
MANİSA	
MARDİN	1
MERSİN	2
MUĞLA	1
MUŞ	2
NEVŞEHİR	
NİĞDE	1
ORDU	1
OSMANİYE	1
RİZE	
SAKARYA	2

SAMSUN	2
SİİRT	1
SİNOP	1
SİVAS	2
ŞANLIURFA	1
ŞIRNAK	
TEKİRDAĞ	2
TOKAT	2
TRABZON	2
TUNCELİ	
UŞAK	1
VAN	1
YALOVA	1
YOZGAT	1
ZONGULDAK	3

İhtisaslaştırılmış Çocuk Evleri Sitesi

İhtisaslaştırılmış Çocuk Evleri Sitesi

ADANA	2
ADIYAMAN	
AFYONKARAHİSAR	
AĞRI	1
AKSARAY	
AMASYA	
ANKARA	3
ANTALYA	4
ARDAHAN	
ARTVİN	
AYDIN	
BALIKESİR	1
BARTIN	
BATMAN	
BAYBURT	
BİLECİK	
BİNGÖL	
BİTLİS	
BOLU	
BURDUR	1
BURSA	3
ÇANAKKALE	1

ÇANKIRI	
ÇORUM	
DENİZLİ	1
DİYARBAKIR	3
DÜZCE	
EDİRNE	
ELAZIĞ	1
ERZİNCAN	1
ERZURUM	1
ESKİŞEHİR	
GAZİANTEP	2
GİRESUN	
GÜMÜŞHANE	
HAKKARİ	
HATAY	1
İĞDIR	
ISPARTA	1
İSTANBUL	12
İZMİR	3
KAHRAMANMARAŞ	
KARABÜK	
KARAMAN	

KARS	
KASTAMONU	
KAYSERİ	2
KIRIKKALE	1
KIRKLARELİ	
KİRŞEHİR	1
KİLİS	
KOCAELİ	2
KONYA	2
KÜTAHYA	
MALATYA	
MANİSA	1
MARDİN	1
MERSİN	1
MUĞLA	1
MUŞ	
NEVŞEHİR	
NİĞDE	1
ORDU	
OSMANİYE	
RİZE	
SAKARYA	

SAMSUN	2
SİİRT	
SİNOP	
SİVAS	
ŞANLIURFA	1
ŞİRNAK	
TEKİRDAĞ	1
TOKAT	1
TRABZON	1
TUNCELİ	
UŞAK	
VAN	2
YALOVA	
YOZGAT	1
ZONGULDAK	

Çocuk Koruma İlk Müdahale ve Değerlendirme Birimi (ÇOKİM)

Korunma ihtiyacı olan çocuklar hakkında uygun hizmet modeli belirleninceye kadar hizmet veren birimlerdir.

2023 yıl sonu itibarıyla 127 ÇOKİM hizmet vermektedir.

EĞİTİM, REHBERLİK VE TOPLUMSAL DESTEK HİZMETLERİ

Çocukların Sosyokültürel ve Akademik Gelişimi

- Kuruluşlarımızda korunma ve bakım altında bulunan çocuklarımızın spor ve sanat alanında yeteneklerinin belirlenmesi ve her bir çocuğun en az bir spor dalına yönlendirilmesi amacıyla çalışmalar yürütülmektedir. Kuruluşlardaki çocuklarımıza yönelik faaliyetlerini sürdüren Aile ve Sosyal Hizmetler Spor Kulüplerinde yaklaşık 30 farklı spor branşında 2000'e yakın çocuğumuz lisanslı sporcu olarak faaliyetlerine devam etmektedir.
- Koruma ve bakım altında bulunan çocuklarımıza yönelik yaptığımız sportif aktivitelere toplam 5.517 çocuğumuz katılım sağlamıştır.
- Çocukların bilişsel, fiziksel ve psikososyal gelişimlerini desteklemek amacıyla ülkemizin farklı yerlerinde tematik (doğa, deniz, değerler eğitimi) kamplar düzenlenmektedir. Söz konusu kamplardan 2023 yılı içerisinde 1.201 çocuğumuz faydalanmıştır.
- 582 çocuğumuz enstrüman çalmakta, 2.670 çocuğumuz da çeşitli kültürel ve sanatsal faaliyetlere devam etmektedir.
- Sosyal hizmet modellerimizden yararlanan ve örgün eğitimine devam edememiş çocuklarımız mesleki eğitime yönlendirilmektedir.
- İş ve Meslek Danışmanlığı Eğitimi kapsamında, çocuklarımızın İŞKUR kayıtları oluşturulmakta ve çocuklarımız mesleki eğitim kurslarından faydalandırılmaktadır.
- Benim Rehberim Programı kapsamında sosyal hizmet modellerimizden yararlanan çocuklar kendileri gibi aynı ortamda yetişmiş ve benzer yaşam deneyimlerine sahip hayata atılmış gençlerimizle buluşturulmaktadır.

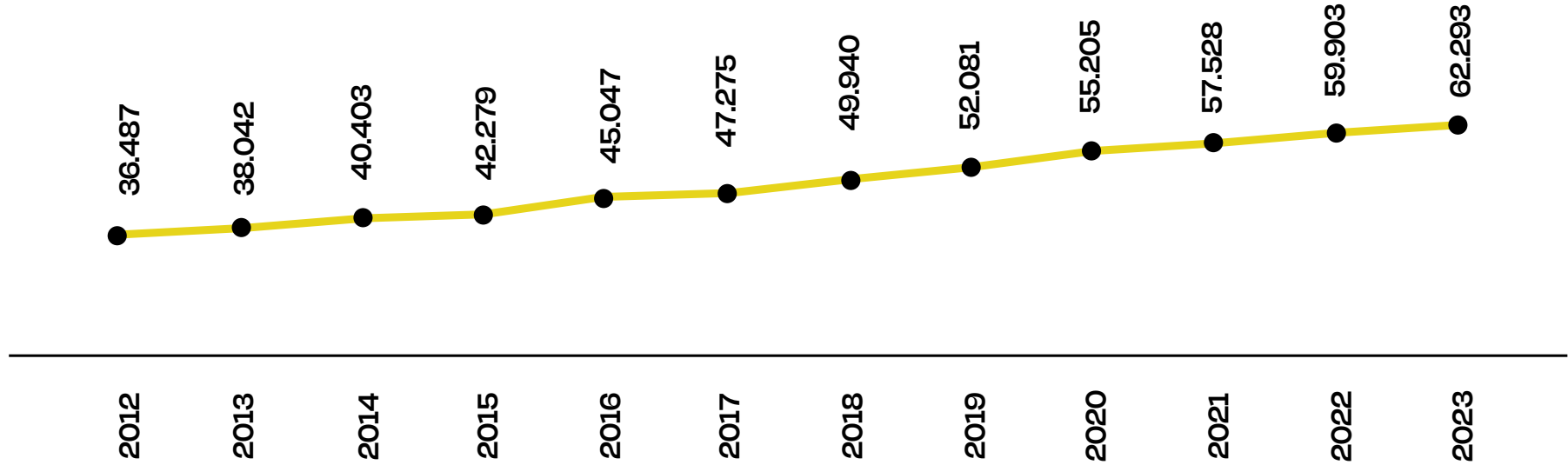

Devlet Korumasında Yetişen Gençlerin İstihdamı

2828 sayılı Kanun veya 5395 sayılı Kanun uyarınca haklarında korunma veya bakım tedbir kararı alınmış olup fasılalı olarak geçen yararlanma süreleri dâhil iki yıldan az olmamak üzere Bakanlığımızca sunulan sosyal hizmet modellerinden yararlanan çocuklardan reşit olduğu tarih itibarıyla bu hizmetlerden yararlanmaya devam edenler, kamu kurum ve kuruluşlarında istihdam edilmektedir.

İstihdam Edilen Genç Sayısı

Devlet korumasından yararlanmış gençlerimizin kamu kurumlarına yerleştirilmeleri yılda 3 kez yapılmaktadır.

2018'de yaptığımız yasal düzenleme ile gençlerimize mühendis, öğretmen, hemşire, avukat gibi mezun oldukları alanlara göre atanma imkânı getirilmiştir. İstihdam hakkına sahip gençlerimizin başvuru süresi 2 yıldan 5 yıla çıkarılmıştır.

1988 yılından 2002 yılına kadar devletimizin koruması altındaki çocuklardan reşit olan 21.302 genç işe yerleştirilmiş olup 2023 yıl sonu itibarıyla bu sayı 62.293'e ulaşmıştır.

Özel Sektör İstihdam Teşviki Uygulaması

Kurum bakımından ayrılan, kamu kurum ve kuruluşlarına atanmaları mümkün olmayan ve özel sektörde çalışmak isteyen gençlerimizin özel sektörde çalışmaları halinde işsizlik sigortası primi, sigortalı ve işveren hissesinin tamamı, sigortalının işe giriş tarihinden itibaren 5 yıl süre ile devlet tarafından karşılanan Özel Sektör İstihdam Teşviki Uygulaması, 2018 yılında hizmete geçmiştir.

KORUYUCU, ÖNLEYİCİ VE GÜÇLENDİRİCİ HİZMETLER

Küçükleri Muzır Neşriyattan Koruma Kurulu

09/07/2018 tarihli ve 703 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile 1117 sayılı Küçükleri Muzır Neşriyattan Koruma Kanunu'nda değişiklik yapılmıştır. Bu doğrultuda; Bakanlığımız bünyesinde Küçükleri Muzır Neşriyattan Koruma Kurulu oluşturulmuştur. Kurulun sekretarya hizmetleri Bakanlığımızca yerine getirilmektedir. Küçükleri Muzır Neşriyattan Koruma Kurulu'nun mevkute ve mevkute tanımına girmeyen diğer basılmış eserlerin 18 yaşından küçükler için muzır olduğu hakkında bir karar vermek ve Türk Ceza Kanunu'nun 226 ncı maddesinde tanımlanan müstehcenlik suçu ile ilgili olarak yargı organlarına resmi bilirkişilik yapmak görevleri bulunmaktadır.

Küçükleri Muzır Neşriyattan Koruma Kurulunca 2023 yılı sonuna kadar; 31.817 süreli yayın ile 276 kitap incelenmiş, 39 kitap hakkında küçükler için zararlı olduğu yönünde karar vermiştir.

Vatandaşlarımızın çocuklar için zararlı olduğunu düşündükleri yayınları ve uygulamaları doğrudan Bakanlığımıza ulaştırabilmeleri için bir ihbar mekanizması, "Muzır İçeriklere Müdahale İhbar Platformu" oluşturulmuştur.

Muzır içeriklere müdahaleye yönelik oluşturulan DUY (Çocuklar İçin Duyarlı Ol) İhbar Platformu üzerinden BİP, Whatsapp veya e-posta ile ihbarlar alınıp değerlendirilmektedir. Bakanlığımızın web sayfasında (<https://www.aile.gov.tr/chgm>) yer alan "e-posta", "WhatsApp" (90 530 918 11 17) ve "BİP" linki ile ihbarlar alınabilmektedir.

Çocuklar İçin Uygun İçerikli Kitap Listeleri

01/01/2018 tarihinde başlatılan ve 0-18 yaş grubu çocukların gelişimini olumsuz yönde etkileyecek içerikteki kitaplardan korunması ve ailelere uygun içerikli kitap seçimi konusunda rehberlik edilebilmesi amacıyla, çocuklara yönelik basılı eserler içerik yönünden incelenmekte ve uygun içerikli kitap listesi oluşturulmaktadır.

Ocak 2018'den 2023 yılı sonuna kadar 0-18 yaş grubuna yönelik 1.551 kitap uygun içerikli olarak değerlendirilmiştir.

Sosyal Medya Çalışma Grubu

Çocukların dijital ortamlar üzerinden karşılaşılabilecekleri risklerin tespit edilmesi ve önleyici çalışmalar yapılması amacıyla Bakanlığımız bünyesinde "Sosyal Medya Çalışma Grubu" oluşturulmuştur.

Sosyal Medya Çalışma Grubu; çocukları internet ortamında ihmal, istismara maruz bırakan ve çocukların gelişimlerini olumsuz yönde etkileyen içeriklere Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu, İçişleri Bakanlığı ile işbirliği içerisinde müdahale etmektedir. Bu kapsamda toplam 1.944 içeriğe müdahale edilmiştir. Çalışma grubu; içeriğin yanı sıra sorunun yaşandığı ildeki Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü aracılığıyla çocuklara ve ailelerine sosyal ve psikolojik destek de vermektedir.

Mahremiyet Eğitimleri

Çocuk hizmetleri alanında çalışan personelin ve hizmet sunulan ailelerin desteklenmesi amacıyla hazırlanan Mahremiyet Eğitimi; il müdürlüklerimiz bünyesinde bulunan çocuk hizmet birimlerinde görevli personele, Bakanlığımızdan açılış izni alarak faaliyet gösteren özel kreş ve gündüz bakımevi ile çocuk kulüplerinde görev yapan personele, koruyucu ailelere, çocukları kreş gündüz bakımevi ve çocuk kulüplerinden hizmet alan ailelere ve Sosyal ve Ekonomik Destek (SED) hizmetinden yararlanan ailelere uygulanmaktadır.

Toplamda 147.417 kişiye Mahremiyet Eğitimi verilmiştir.

Okul Destek Projesi

Çocukların okul dışı zamanlarını kaliteli ve verimli kullanabilecekleri ortam ve imkânları sunmak amacıyla başlatılan "Okul Destek Projesi" ile SED hizmetinden yararlandırılan 38.048 çocuğun sosyal, sportif, kültürel ve sanatsal etkinliklere katılımı sağlanmıştır.

Çocuklar Güvende Ekipleri

Bakanlığımızca çocuklara yönelik her türlü riski önlemeye yönelik koruyucu önleyici program ve faaliyetler geliştirmek ve çocukların sağlıklı gelişimlerini destekleyerek refah içinde yaşamalarını sağlamak amacıyla her ilde çocuklar güvende ekipleri oluşturulmuştur. Çocuklar Güvende Ekipleri tarafından gerçekleştirilen izleme faaliyetleri kapsamında,

- ÇOKİM'den aileye teslim edilen,
- Çocuk bakım kuruluşlarında hizmet alan çocukların varsa aile yanında kalan kardeşleri ile bakım tedbir kararı kaldırılarak ailesine veya yasal temsilcisine teslim edilen,
- Sokakta çalıştığı tespit edilerek ailesine veya yasal temsilcisine teslim edilen,
- Okul ile yapılan iş birliği çalışmalarında ailesi yanında takibi ve psikososyal yönden desteklenmesi uygun görülen,
- Özel kreş ve gündüz bakımevlerinin ve çocuk kulüplerinin ücretsiz bakım kontenjanından faydalandırılarak ailesi yanında takip edilen ve psikososyal yönden desteklenmesi uygun görülen,
- Şiddet Önleme ve İzleme Merkezi'ne (ŞÖNİM) başvuran/Kadın Konukevinden ayrılan kadının beraberindeki çocuklardan ailesi yanında takip edilen ve psikososyal yönden desteklenmesi uygun görülen,
- Adli birimler tarafından psikososyal servis raporu hazırlanarak İl Müdürlüğüne bildirilen çocuklardan ailesi yanında takip edilen ve psikososyal yönden desteklenmesi uygun görülen,
- Deprem, yangın, sel, heyelan, çığ ve benzeri doğal afetlerden etkilenen çocuklar bulunmaktadır.

Çocuklarımıza yönelik ülke genelinde gerçekleştirilen tespit, yönlendirme ve izleme faaliyetlerinde toplam 182.461 çocuğa temas edilmiştir.

ÇOCUK HAKLARI

20 Kasım Dünya Çocuk Hakları Günü kapsamında, Bakanlığımız ve UNICEF Türkiye Temsilciliği iş birliğinde Ulusal Çocuk Forumları düzenlenmektedir.

2022 yılında "İklim Değişikliği ve Çocuk Katılımı" temasıyla düzenlenen ve uluslararası nitelik kazanan 23. Çocuk Forumu, 15 ülkeden gelen çocukların katılımı ile; 2023 yılında 24. Çocuk Forumu "Bugünü Beraber İnşa Edelim" temasıyla 24 ülkeden çocukların katılımı ile Cumhurbaşkanlığı Külliyesinde gerçekleşmiştir.

Çocuk haklarının ulusal bir strateji olarak benimsendiği ve tüm kamu kurum ve kuruluşları ile uygulamaya geçirildiği bir Türkiye hedefi doğrultusunda Bakanlığımızca Çocuk Hakları İzleme ve Değerlendirme Kurulu oluşturulmuştur.

Çocuk Hakları Komiteleri de Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi'nin ilke ve hükümlerinin, yetişkin ve çocuk olmak üzere toplumun tüm kesimlerinde öğrenilerek hayata geçirilmesi için oluşturulmuştur.

Komitede yer almak için 0-18 yaş aralığında olmak yeterlidir. İl Çocuk Hakları Komiteleri ülke çapında çocuk katılımını sağlayan bir örgütlenme oluşturmaktadır.

İl Çocuk Hakları Komitelerine 81 ilde 46.378 çocuğumuz üye olmuştur.

TÜRKİYE ÇOCUK HAKLARI STRATEJİ BELGESİ VE EYLEM PLANI (2023-2028)

Ulusal düzeyde çocuk haklarının korunması ve geliştirilmesi amacıyla Bakanlığımız koordinesinde, 2023 – 2028 yıllarını kapsayan Türkiye Çocuk Hakları Strateji Belgesi ve Eylem Planı hazırlanmıştır. Strateji Belgesi ve Eylem Planı'nda 6 temel öncelik alanı bulunmaktadır:

- Çocuk Hakları ve Çocuk Katılımı
- Çocuk Dostu Adalet
- Aile ve Çocuğa Yönelik Koruma ve Destek Hizmetleri
- Alternatif Bakım Hizmetleri
- Afet, Kriz ve Acil Durumlardan Etkilenen Çocuklara Yönelik Hizmetler
- Bilgi Teknolojilerine Erişim ve Güvenli İnternet Kullanımı

GÜNDÜZLÜ HİZMETLER

Özel Kreş ve Gündüz Bakımevleri ile Özel Çocuk Kulüpleri

Çocukların okul öncesi dönemde gelişimlerini desteklemek; 0-6 yaş grubundaki çocukların bakımlarını gerçekleştirmek, bu çocuklara temel değer ve alışkanlıkları kazandırmak amacıyla Bakanlığımızdan açılış izni alarak faaliyet gösteren Özel Kreş ve Gündüz Bakımevleri hizmet vermektedir.

Özel Kreş ve Gündüz Bakımevleri ile Özel Çocuk Kulüpleri Kuruluş ve İşleyiş Esasları Hakkında Yönetmelik hükümleri doğrultusunda, gerçek kişiler ve özel hukuk tüzel kişilerce açılması talep edilen Özel Kreş ve Gündüz Bakımevleri ve Özel Çocuk Kulüplerinin açılış, işleyiş ve denetim işlemleri Bakanlığımızca gerçekleştirilmektedir. Özel Çocuk Kulüpleri, ilkokul ve ortaokul eğitimine devam eden çocuklara hizmet veren, çocukların derslerini çalışmalarına, ödevlerini yapmalarına yardımcı olunan, ilgi ve yetenekleri doğrultusunda sosyal, kültürel ve sportif etkinlikler düzenlenen kuruluşlardır.

Bakanlığımızdan açılış izni alarak faaliyet gösteren toplam 2.242 özel kreş ve gündüz bakımevi ile çocuk kulübünde 97.560 çocuk hizmet almaktadır.

Özel Kreş ve Gündüz Bakımevlerinde Ücretsiz Bakım

Koruyucu ve önleyici bir hizmet modeli olarak geliştirilen "Ücretsiz Bakım Hizmeti" kapsamında dezavantajlı grupların özel kreş ve gündüz bakımevi ile özel çocuk kulüplerinin kapasitelerinin yüzde üç oranında ücretsiz bakım yardımı bulunmaktadır. Bu yardımdan öncelikli olarak ekonomik durumlarına bakılmaksızın; şehit ve gazi çocukları, Bakanlığımıza bağlı kuruluşlarda korunma altında bulunan çocuklar, cezaevlerinde hükümlü ve tutuklu olan anneleri ile birlikte kalan çocuklar, ekonomik gücü yeterli olmayan ailelerin çocukları ile ekonomik güçlük içindeki anne veya babası vefat etmiş çocuklar, tek ebeveyni ile yaşayan çocuklar, engelli ebeveyni olan çocuklar, kadın konukevinde bulunan veya ayrılan kadınların çocukları yararlanabilmektedir. Ücretsiz kreş hizmetlerinden 2023 yıl sonu itibarıyla 2.759 çocuğumuz yararlandırılmaktadır.

2.242

Özel kreş,
gündüz bakımevi ve
çocuk kulübü

2.759

Ücretsiz
faydalanan
çocuk

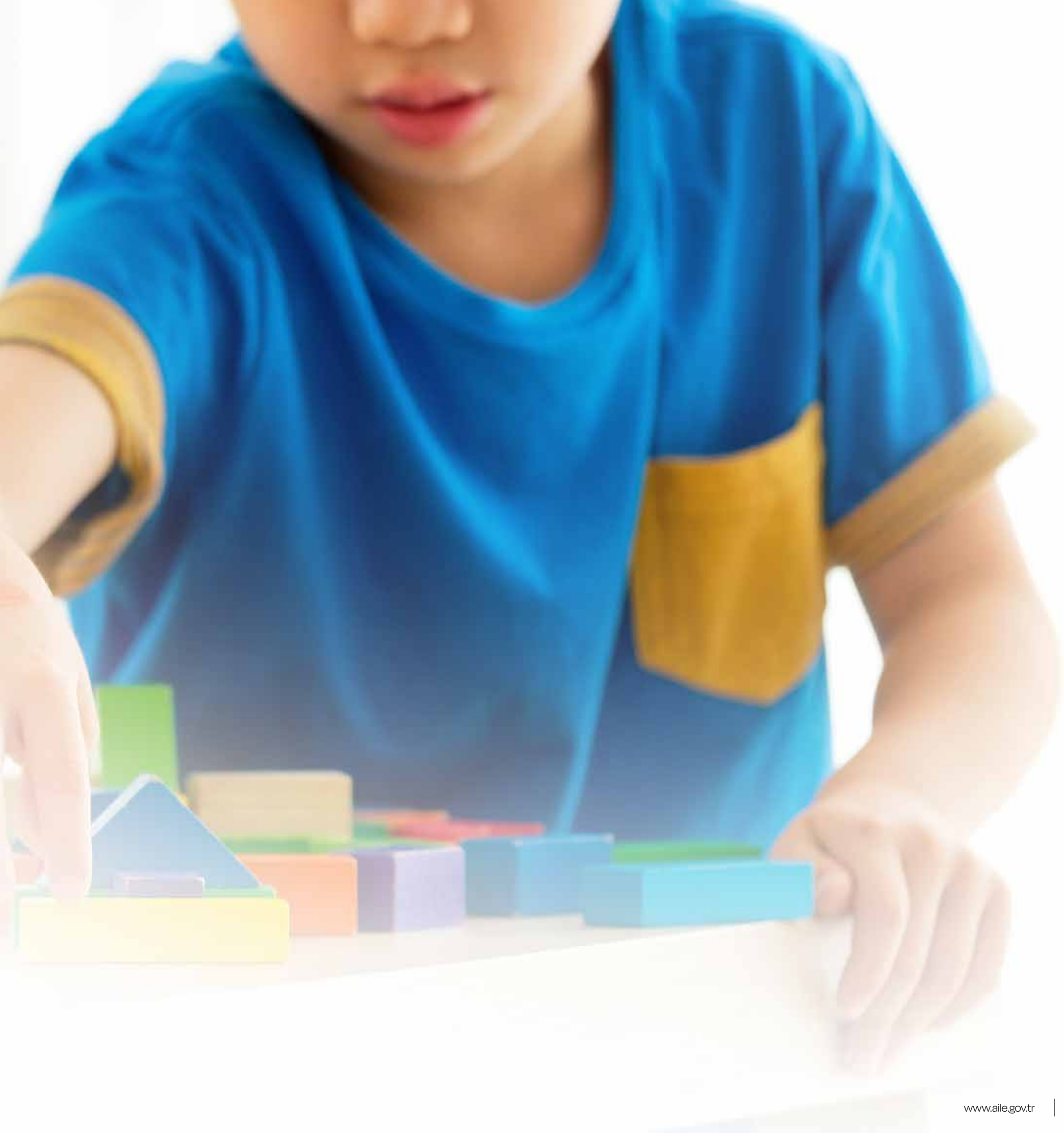
GÜNDÜZLÜ HİZMETLER

Gündüzlü Hizmet Merkezleri

Bakanlığımızca kapsayıcı, sürdürülebilir, toplum temelli ve arz odaklı bir hizmet anlayışıyla, çocukların psikososyal gelişimlerinin desteklenmesine ve dezavantajlı çocuklara yönelik risklerin azaltılmasına ilişkin çalışmaları yürütmek amacıyla paydaşlarımızla iş birliği kurularak gündüzlü hizmet birimleri oluşturulmaktadır.

Bu kapsamda, Bursa Özne Çocuk Yaşam Merkezi faaliyetlerine başlamıştır. Adıyaman, Hatay, Kahramanmaraş illerinde de Çocuk Yaşam Merkezleri hizmete açılmıştır.

ÇOCUK ŞÛRASI VE TÜRKİYE ÇOCUK ARAŞTIRMASI

I. Çocuk Şûrası

Çocukların, hakları ile beraber sorumluluklarının da farkında olabileceği politikalar oluşturmak, çocuk koruma alanındaki politikalara ve uygulamalara ışık tutmak amacıyla, Cumhurbaşkanlığı Külliyesinde 26-28 Nisan 2023 tarihlerinde "1. Çocuk Şûrası" gerçekleştirilmiştir.

Çocuk hizmetleri alanında ilk kez düzenlenen Şûra'da

- Çok Boyutlu Çocuk Gelişimi ve Sosyal İlişkiler
- Çocuk Koruma
- Çocuk ve Eğitim
- Afet, Kriz ve Acil Durumlardan Etkilenen Çocuk
- Çocuk ve Teknoloji
- Çocuk, Kültür, Sanat ve Oyun

alanlarında 6 çalışma grubu oluşturulmuştur.

Türkiye Çocuk Araştırması

Türkiye'de yaşayan çocuklar özelinde ve ülkemizde ilk kez yapılan Türkiye Çocuk Araştırması (2023) sonucunda;

- Çocuklara yönelik sunulan hizmetlere ilişkin göstergelerin (sağlık, eğitim, güvenlik, katılım vb.) bütüncül olarak değerlendirilmesini sağlayan bir veri seti oluşturulmuştur.
- Politikalara temel teşkil edecek somut veriler elde edilmiştir.
- Erken çocukluk gelişimi endeksi oluşturulmaktadır.

1. Çocuk Şûrası

**KADINA YÖNELİK
HİZMETLER**

Bakanlığımızın kadına yönelik hizmetlerinde temel hedefi; toplumsal yaşamın her alanında fırsat eşitliği temelinde kadınların konumlarının güçlendirilmesini ve ayrımcılık içeren tüm uygulamaların ortadan kaldırılmasını sağlamaktır.

Bu kapsamda; kadın istihdamı ve girişimciliği, kooperatifçilik yoluyla kadınların güçlendirilmesi, kadına yönelik şiddetle mücadele, kadınların eğitime katılımı, sağlık hizmetlerinden yararlanmaları ve karar alma süreçlerine katılımlarının artırılmasına yönelik politikalar oluşturulmakta ve kamu kurum ve kuruluşları, üniversiteler, yerel yönetimler, sivil toplum kuruluşları, sosyal taraflar ve özel sektör ile iş birliği yapılmakta, eğitim faaliyetleri gerçekleştirilmekte ve koordinasyon sağlanmaktadır.

Ayrıca, kadının ekonomik ve sosyal statüsünü güçlendirmeye yönelik; sosyal politikalar geliştirmek ve uygulanmasını sağlamak amacıyla ilgili taraflarla eşgüdüm içerisinde çalışılmakta, bu alanda toplumsal bilinci oluşturacak faaliyetler yürütülmekte, gelişmeler izlenmekte, kadınların ekonomik ve sosyal fırsatlardan eşit şekilde yararlanmasını sağlayacak stratejiler belirlenmekte ve hayata geçirilmektedir.

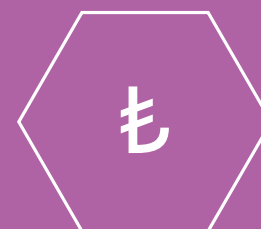
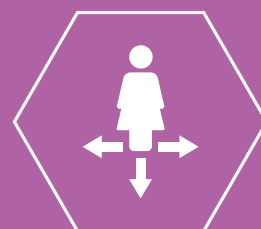

KADINA YÖNELİK HİZMET KURULUŞLARI

Şiddet Önleme ve İzleme Merkezleri (ŞÖNİM)

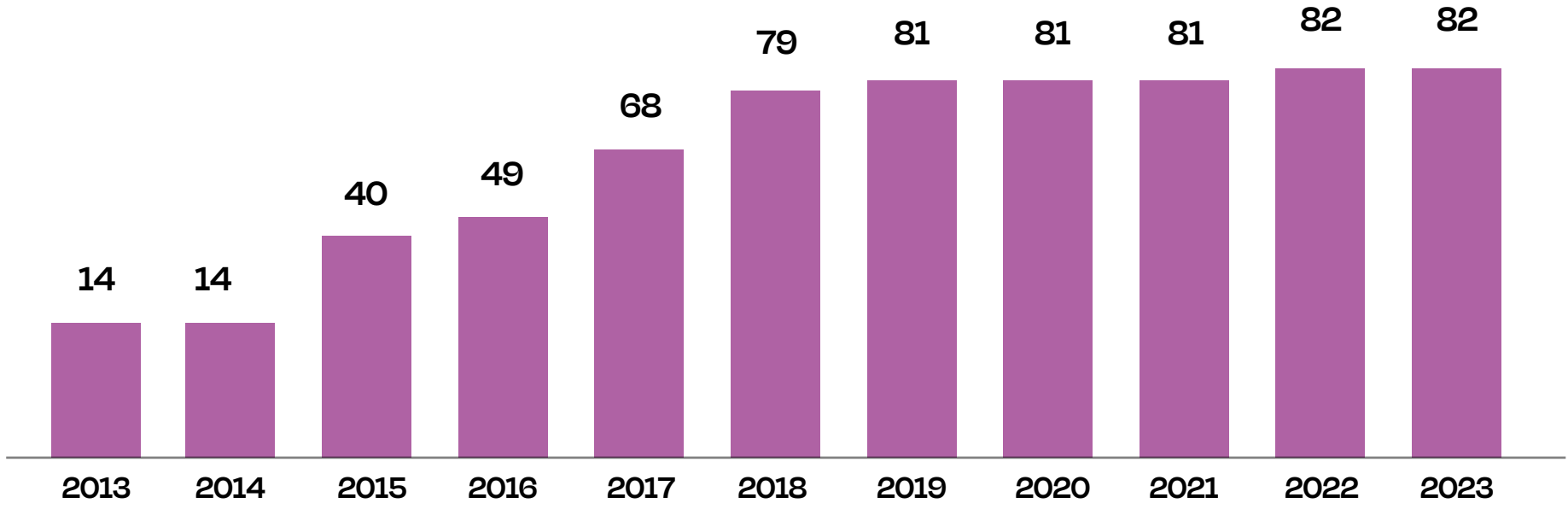
6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun kapsamında hizmet veren ŞÖNİM, şiddetin önlenmesi ile koruyucu ve önleyici tedbirlerin etkin olarak uygulanmasına yönelik destek ve izleme hizmetlerinin verildiği, çalışmalarını tek kapı sistemi ile yedi gün yirmi dört saat esasına göre yürüten, insan onuruna yaraşır etkili ve hızlı hizmet sunumu sağlayan, kadının ekonomik, psikolojik, hukuki ve sosyal olarak güçlendirilmesi odaklı merkezlerdir. 2012'de 14 ilimizde pilot uygulama ile şiddetin önlenmesi ile koruyucu ve önleyici tedbirlerin etkin bir biçimde uygulanmasına yönelik kurulan Şiddet Önleme ve İzleme Merkezleri (ŞÖNİM) hâlihazırda 81 ilimizde hizmet vermektedir.

ŞÖNİM sayısı 82'dir.

ŞÖNİM Sayısı

ŞÖNİM'lerden 2023 yılı sonuna kadar 1.410.910 kadın, 126.467 erkek ve 138.102 çocuk olmak üzere toplam 1.675.479 kişi yararlanmıştır.

Kadın Konukevleri

Fiziksel, duygusal, cinsel, ekonomik ve sözlü istismara veya şiddete uğrayan kadınların, şiddetten korunması, psikososyal ve ekonomik sorunlarının çözülmesi, güçlendirilmesi ve bu dönemde kadınların varsa çocukları ile birlikte ihtiyaçlarının da karşılanması suretiyle geçici süreyle kalabilecekleri yatılı sosyal hizmet kuruluşlarıdır.

Kadın konukevlerinin amacı; kuruluşa kabul edilen kadınların yaşadıkları travma ile başa çıkabilmelerine ve yeniden sağlıklı ilişkiler sürdürebilmelerine destek olmak üzere mesleki çalışmalar yapılarak kadın konukevlerinden ayrıldıktan sonra yaşamlarını kendi talepleri doğrultusunda sürdürmelerini sağlamaktır.

Bu doğrultuda şiddet mağduruna yönelik barınma hizmeti, geçici maddi yardım, rehberlik ve danışmanlık hizmetleri, hayati tehlikenin bulunması halinde geçici koruma altına alınmasının takibi ve izlenmesi, kreş yardımı, hukuki destek, tıbbi destek, eğitim-öğretim konusunda destek, iş bulma vb. konularda rehberlik etmek ve meslek edindirme kurslarına katılmasına yönelik faaliyetlerde bulunulması gibi konularda hizmet sunulmaktadır.

Bakanlığımıza bağlı 112 Kadın Konukevi 2.805 kapasite ile

Ülke genelinde

149

Kadın Konukevi

3.650

kapasite ile hizmet vermektedir.

Yıl	Kadın Konukevi, Bakanlığımıza Bağlı	Kadın Konukevi, Bakanlığımıza Bağlı, Kapasite
2002	8	170
2003	9	224
2004	9	224
2005	15	313
2006	17	339
2007	23	477
2008	26	573
2009	29	650
2010	43	943
2011	53	1.182
2012	82	2.056
2013	90	2.418
2014	95	2.585
2015	100	2.636
2016	101	2.657
2017	102	2.667
2018	110	2.697
2019	110	2.717
2020	111	2.743
2021	112	2.779
2022	112	2.779
2023	112	2.805

İhtisaslaştırılmış Kadın Konukevleri

Farklı ihtiyaç gruplarına bir arada hizmet sunan kadın konukevlerinin daha etkin ve verimli hizmet sunumuna yönelik kadın konukevlerinin ihtisaslaşması çalışmaları yürütülmektedir.

Şiddet mağduru kadınların ve beraberindeki çocuklarının ihtiyaçlarını göz önüne alarak Türkiye'de ilk olarak İstanbul'da hizmet veren kadın konukevlerinden bir tanesi "12 Yaş Üstü Erkek Çocuğu Olan Kadınlara Yönelik Kadın Konukevi" olarak ihtisaslaştırılmıştır.

2020 yılı içerisinde 4; 2021 yılı içerisinde 9 kadın konukevi olmak üzere 11 ilde (Ankara, İstanbul, İzmir, Adana, Antalya, Bursa, Diyarbakır, Malatya, Kocaeli, Mersin, Samsun) 13 kadın konukevi, 2022 yılında da 4 ilde (Denizli, Eskişehir, Trabzon ve Sakarya) 4 kadın konukevi olmak üzere toplamda 15 ilde 17 kadın konukevi ihtisas kuruluşuna dönüştürülmüştür. Konukevlerinin ihtisas kuruluşuna dönüştürülmesine devam edilmektedir.

Çok Amaçlı Toplum Merkezleri (ÇATOM)

Geçici olarak küçük bir yardım veya eğitim ve öğretim imkanı sağlanması halinde topluma faydalı hale getirilecek, üretken duruma geçirilebilecek kadınlara yönelik olarak; kadınların kamusal hayata daha fazla katılımlarını ve kamusal hizmetlerden daha fazla yararlanmalarını sağlamak, kadın istihdamını ve girişimciliğini artırmak amacıyla yürütülen eğitim ve sosyal destek hizmetlerinin sunulduğu merkezlerdir.

Bakanlığımız, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Gençlik ve Spor Bakanlığı arasında 13.10.2021 tarihinde ÇATOM'ların Bakanlığımıza devri konusunda üçlü protokol imzalanmıştır. Protokol kapsamında, 9 ilde (Adıyaman, Batman, Diyarbakır, Gaziantep, Kilis, Mardin, Siirt, Şanlıurfa, Şırnak) bulunan 36 ÇATOM Bakanlığımız bünyesinde hizmet vermeye başlamıştır.

KADINA YÖNELİK ŞİDDETLE MÜCADELE

Kadına yönelik şiddetle mücadele çalışmalarımız; çok yönlü, bütüncül bir yaklaşım ve “sıfır tolerans” ilkesiyle sürdürülmektedir.

6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun’un yürürlüğe girmesi, ilgili ikincil mevzuatların hazırlanması, Anayasa, Türk Ceza Kanunu ve Türk Medeni Kanunu gibi temel Kanunlarımızda kadın erkek fırsat eşitliğini sağlayan ve şiddetle mücadeleyi güçlendiren düzenlemelerin yapılması, mevzuatta sağlanan önemli gelişmelerdir.

Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Ulusal Eylem Planları

Bakanlığımız koordinasyonunda, kadına yönelik şiddetle mücadele yol haritasını belirleyen ve temel politika önceliklerini ortaya koyan ulusal eylem planları 2007 yılından bu yana düzenli olarak hazırlanmakta ve kararlılıkla uygulanmaktadır.

- I. Ulusal Eylem Planı (2007-2010)
- II. Ulusal Eylem Planı (2012-2015)
- III. Ulusal Eylem Planı (2016-2020)
- IV. Ulusal Eylem Planı (2021-2025)

2021-2025 yıllarını kapsayan Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele IV. Ulusal Eylem Planı ise 1 Temmuz 2021 tarihi itibarıyla yayımlanmıştır. Söz konusu IV. Ulusal Eylem Planı’nda yeni dönemin şiddetle mücadele yol haritası için 5 ana hedef ve 227 faaliyet belirlenmiştir:

- Adalete Erişim ve Mevzuat
- Politika ve Koordinasyon
- Koruyucu Önleyici Hizmetler
- Toplumsal Farkındalık
- Veri ve İstatistik

IV. Ulusal Eylem Planı’nın il düzeyinde uygulanmasını teminen 81 ilde 2022-2025 dönemini kapsayan Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele İl Eylem Planları hazırlanmış ve uygulanmaya başlanmıştır.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
AİLE VE SOSYAL HİZMETLER
BAKANLIĞI

KADINA YÖNELİK
ŞİDDETLE MÜCADELE
IV. ULUSAL EYLEM PLANI
2021-2025

Ulusal Eylem Planımız ile kadına yönelik şiddetin her biçimiyle mücadelede; mevzuatı etkin uygulamak, şiddeti önleme ve erken müdahaleyi hizmetlerimizin sunumunda temel yaklaşım haline getirmek, merkezi ve yerel düzeyde erişilebilir hizmet sunumunu iyileştirmek, çocuk yaştan itibaren şiddete yol açan tutum ve davranış kalıplarını dönüştürmek, şiddet mağdurunu güçlendirmek, şiddet uygulayanı rehabilite etmek, politikalarımızı değerlendirmemize ve yön vermemize imkân tanıyacak araştırmalar yapmak ve idari verileri temin etmek belli başlı stratejiler olarak belirlenmiştir.

Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele 2024 Yılı Faaliyet Planı

IV. Ulusal Eylem Planı'nda yer alan "adalete erişim ve mevzuat, politika ve koordinasyon, koruyucu-önleyici hizmetler, toplumsal farkındalık, veri ve istatistik" başlıkları doğrultusunda hazırlanan "Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele 2023 Faaliyet Planı" hayata geçirilmiştir.

Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele 2024 Yılı Faaliyet Planı ise Türkiye Yüzyılı hedefleri doğrultusunda Bakanlığımız öncülüğünde Adalet, İçişleri, Milli Eğitim ve Sağlık Bakanlıkları ile Diyanet İşleri Başkanlığı katkı ve katılımlarıyla hazırlanarak 25 Kasım Kadına Yönelik Şiddete Karşı Uluslararası Mücadele Günü'nde kamuoyu ile paylaşılmıştır.

2024 yılı Faaliyet Planında 5 ana hedef, 66 alt hedef, 218 faaliyet yer almaktadır.

25 Kasım Kadına Yönelik Şiddete Karşı Uluslararası Mücadele Günü'nde aynı zamanda 2023/16 sayılı "Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele" konulu Cumhurbaşkanlığı Genelgesi yayınlanmıştır. Genelge ile 2006 yılından itibaren düzenli toplanan Kadına Yönelik Şiddet İzleme Komitesi, Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Koordinasyon Kurulu olarak yeniden teşekkül ettirilmiştir.

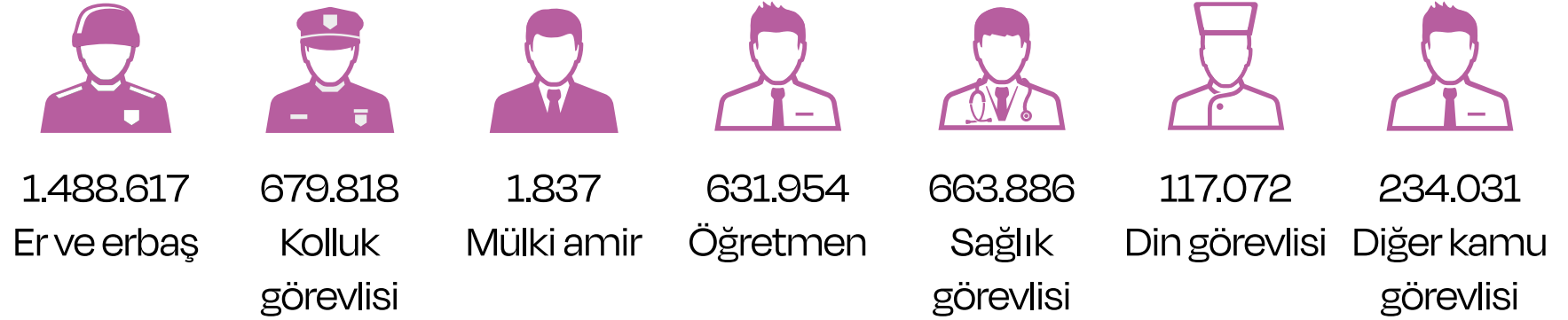

Şiddetle Mücadelede Eğitim Çalışmaları

Kadına yönelik şiddetle mücadelede toplumsal farkındalığın artırılması amacıyla ülke genelinde kamu kurum ve kuruluşlarında görevli personele ve toplumun farklı kesimlerine yönelik eğitim ve seminerler gerçekleştirilmektedir.

Söz konusu eğitimlerin devamlılığını sağlamak için Bakanlığımız ile Adalet, İçişleri, Sağlık ve Milli Savunma Bakanlıkları, Jandarma Genel Komutanlığı, Diyanet İşleri Başkanlığı arasında protokoller imzalanmıştır.

Kadına yönelik şiddetle mücadele kapsamında 2007 yılından 2023 yıl sonuna kadar;

205.134 vatandaş olmak üzere toplam 4.022.349 kişiye eğitim ve seminerler verilmiştir.

Şiddetle Mücadele İrtibat Noktaları

İlçe düzeyinde, şiddet mağduru ve beraberindeki çocukların ihtiyaç duydukları konularda sosyal hizmet modellerine erişimlerini kolaylaştırmak, karşılaştıkları sorunların çözümü için birebir destek almalarını sağlamak amacıyla ülke genelinde Sosyal Hizmet Merkezlerinde, Şiddetle Mücadele İrtibat Noktaları oluşturulmuştur.

6284 sayılı Kanun kapsamında şiddet mağdurlarına yönelik rehberlik, danışmanlık ve yönlendirme hizmetleri SHM Şiddetle Mücadele İrtibat Noktalarıyla daha erişilebilir hale gelmiştir.

Bakanlığımızın çok amaçlı merkezleri olan Sosyal Hizmet Merkezleri bünyesinde; 410 Şiddetle Mücadele İrtibat Noktası oluşturulmuştur.

ALO 183 Şiddetle Mücadele Hattı

Bakanlığımız bünyesinde hizmet veren "ALO 183 Şiddetle Mücadele Hattı" şiddete uğrayan ya da uğrama riski taşıyan, destek ve yardıma ihtiyacı olan kadın ve çocuklar için psikolojik, hukuki ve ekonomik danışma hattı olarak çalışmaktadır.

Mart 2020 itibarıyla salgın nedeniyle gelen çağrılarının artışı göz önünde bulundurularak 183 Şiddetle Mücadele Hattı'nda önceliklendirme süreci başlatılmıştır. Şiddetle Mücadele Hattını arayan şiddet mağdurları "0" tuşuna basarak herhangi bir sıra beklemeden ilgili destek personeline ulaşabilmektedir.

ALO 183 Şiddetle Mücadele Hattı üzerinden 2020 Mayıs ayı itibarıyla WhatsApp uygulaması, 2021 yılı başından itibaren ise BİP uygulaması aracılığıyla vatandaşlara hizmet sunulmaya başlanmıştır.

Teknik Yöntemlerle Takip (Elektronik Kelepçe) Uygulaması

Şiddet uygulayan ve şiddet mağdurunun bir takip edildiği elektronik kelepçe uygulaması 2015-2020 yılları arasında; Adana, Ankara, Antalya, Aydın, Bursa, Denizli, Eskişehir, Gaziantep, İzmir, İstanbul, Malatya, Mersin, Sakarya, Samsun, Trabzon illerinde pilot olarak yürütülmüştür.

2021 yılı itibarıyla İçişleri Bakanlığı Güvenlik ve Acil Durumlar Koordinasyon Merkezi (GAMER) bünyesinde faaliyete geçirilen "Elektronik İzleme Birimi" ile gerekli teknik altyapı çalışmaları tamamlanmış, 4 Eylül 2021 tarihinde "6284 sayılı Kanun Kapsamında Teknik Yöntemlerle Takip Sistemlerinin Kullanılmasına Dair Yönetmelik" in Resmi Gazete'de yayımlanması ile ikincil mevzuat çalışması da tamamlanarak ülke genelinde uygulanmaya başlanmıştır.

Kadın Destek Sistemi (KADES)

Kadına yönelik şiddetle mücadelede, şiddet ihbarlarının daha hızlı bir şekilde iletilmesi için İçişleri Bakanlığı ile Bakanlığımız iş birliğinde Kadın Destek Sistemi (KADES) mobil uygulaması hayata geçirilmiştir. Sadece kadınların kullanımına açık olan uygulamaya T.C. Kimlik Numaralarıyla giriş yapılabilmektedir.

KADES uygulamasını, hizmete girdiği 24.03.2018 tarihinden 2023 yılı sonuna kadar 5.985.012 kişi indirmiş, 1.004.896 kişi ise uygulama üzerinden ihbarda bulunmuştur.

0501 183 0 183

Erken Yaşta ve Zorla Evliliklerle Mücadele

2018 yılından itibaren; erken yaşta ve zorla evliliklerin yüksek oranda görüldüğü 19 ilde (Ağrı, Aksaray, Antalya, Bitlis, Diyarbakır, Gaziantep, Hatay, Iğdır, İzmir, Kahramanmaraş, Kars, Kilis, Mardin, Muş, Nevşehir, Niğde, Şanlıurfa, Van, Yozgat) Erken Yaşta ve Zorla Evliliklerle Mücadeleye İlişkin Acil İl Eylem Planları yürürlüğe konulmuştur. 2022 yılında Van ve Mardin illerinde Erken Yaşta ve Zorla Evliliklerle Mücadele İl Eylem Planlarının Desteklenmesi Eğitim Programı kapsamında çalışmalar gerçekleştirilmiş Ardahan, Afyonkarahisar, Edirne ve Siirt illerine de İl Eylem Planı yaygınlaştırılmıştır. 2023 yılında Adana, Adıyaman, Elazığ, Malatya ve Osmaniye illeri tarafından hazırlanan il eylem planlarıyla Erken Yaşta ve Zorla Evliliklerle Mücadele İl Eylem Planı sayısı 28'e yükselmiştir.

15:41

LTE 57

T.C. İÇİŞLERİ BAKANLIĞI

EMNİYET GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

YARDIM İSTE

KADES Uygulaması Tüm Hakları Saklıdır
© 2024

KADIN İSTİHDAMININ ARTIRILMASI VE KADINLARIN EKONOMİK STATÜSÜNÜN GÜÇLENDİRİLMESİ

Kadın Kooperatifleri

Kadınlarımızın üretkenliklerini artırmak amacıyla kadın kooperatiflerini güçlendirme faaliyetleri yürütülmektedir. Bu kapsamda Bakanlığımız koordinasyonunda, Ticaret Bakanlığı, Tarım ve Orman Bakanlığı iş birliğinde 30 Ekim 2018'de Kadın Kooperatiflerinin Güçlendirilmesi İş Birliği Protokolü yürürlüğe konulmuştur. Söz konusu Protokol, 6 Eylül 2023 tarihinde 5 yıl süre ile yenilenmiştir.

"Kadın Kooperatifleri Çalışma Grubu" ile 81 ilde bugüne kadar gerçekleştirilen 907 çalıştay, eğitim, bilgilendirme toplantıları ve 439 kadın kooperatif ziyaretleri ile yaklaşık 45 bin kişiye ulaşılmış olup 1.012 yeni kadın kooperatifi kurulmasına destek sağlanmıştır.

Kadın kooperatiflerinin güçlendirilmesi, sürdürülebilirliklerinin sağlanması, kurumsal kapasitelerinin geliştirilmesi, görünürlüklerinin artırılması ve yaygınlaştırılmaları hedefi ile "Kadınların Kooperatifler Yoluyla Güçlendirilmesi Projesi" Tarım ve Orman Bakanlığı iş birliğinde yürütülmektedir.

Proje; hedef gruba yönelik hizmetler ve eğitimler, kurumsal kapasite geliştirme, farkındalık artırma, bilimsel ve teknik çalışmalar, koordinasyon ve iş birliği olmak üzere 5 bileşen ve 20 ana faaliyetten oluşmaktadır.

Proje kapsamında gerçekleştirilen eğitim ve faaliyetlerle toplamda 8.895 kişiye ulaşılmıştır.

Finansal Okuryazarlık Eğitimleri

Kadınların ekonomik olarak güçlenmesi ve finansal okuryazarlığının geliştirilmesi amacıyla 2018 yılından bugüne kadar 81 ilde gerçekleştirilen 296 etkinlik ile 751.356 kişiye ulaşılmıştır.

Seminerlerle; kadınların para yönetimi, gelir, harcama, birikim, varlık, borç, tasarruf, yatırım, yatırım araçları, bireysel emeklilik sistemi gibi konularda farkındalıkları artırılmakta ve kadınların ekonomik güçlenmesine yönelik destekler, teşvikler ve başvuru mekanizmalarına ilişkin bilgilendirme yapılmaktadır.

Geleceğini Kuran Genç Kadınlar Projesi

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP) ve Sabancı Vakfı iş birliğinde 3 Aralık 2021 tarihinde başlatılan "Geleceğini Kuran Genç Kadınlar Projesi" ile NEET (ne eğitimde ne istihdamda olan) grubundaki genç kadınların sorunlarını ve ihtiyaçlarını tespit etmek ve ihtiyaçların karşılanması için mekanizmalar oluşturulması hedeflenmiştir.

Projenin hedef grubu olarak 11 pilot ildeki 18-24 yaş grubu öncelikli olmak üzere, 18-29 yaş arası NEET kadınlarıdır.

Projeyle kadınların istihdam olanaklarının iyileştirilmesi için kapasite geliştirme çalışmaları ve mesleki eğitimlerle birlikte danışmanlık ve mentörlük programları yürütülmektedir.

Projeyle ilgili her türlü bilgiye erişim imkanı sunan dijital portalı www.geleceginikurangenckadınlar.org adresinde NEET genç kadınların Türkiye'nin her yerinde iş, staj, eğitim ve girişim desteğine ulaşmalarını sağlayan "Fırsatlar Haritası", "Online Eğitim", "Mentörlük", "Hibe Programı" modülleri yer almaktadır.

Türkiye'nin Mühendis Kızları Projesi

Ülkemizde mühendis olmak isteyen kız öğrencilerin desteklenmesi amacıyla başlatılan "Türkiye'nin Mühendis Kızları Projesi" Bakanlığımız ve Limak Vakfı iş birliğinde 2016 yılından bu yana yürütülmektedir.

Projenin ilk fazı 31.12.2021 tarihi itibarıyla sona ermiştir. 2022-2024 yıllarını kapsayacak şekilde 2 yıl süre ile "Türkiye'nin Mühendis Kızları Projesi Faz II" çalışmaları devam etmektedir.

Projenin üniversite programı kapsamında, öğrencilere burs imkânı ile birlikte; staj ve istihdam imkânı, İngilizce dil eğitimi, "Mühendislikte Liderlik", "Sosyal Mühendislik" ve "Teknoloji Odağında Sürdürülebilir Liderlik" sertifika programı eğitimleri ile mentörlük-koçluk desteği sağlanmaktadır. Bugüne kadar toplam 931 kız öğrenci desteklenmiş olmakla birlikte, 2023-2024 yılı için 311 kız öğrenciye burs desteği devam etmektedir. Bununla birlikte, 214 kız öğrenci bu programdan mezun olmuş ve istihdam edilme olanağı bulmuştur.

Lise programı kapsamında; öğrenci, öğretmen, okul idarecisi ve velilerine yönelik olarak mühendislik alanlarına ilişkin farkındalık ve bilgilendirme faaliyetleri 40 ilde 125 okulda gerçekleştirilmiş; yapılan çalışmalarla toplam 54 bin kişiye ulaşılmıştır.

KADIN ERKEK EŞİTLİĞİ

Kadının Güçlenmesi Strateji Belgesi ve Eylem Planı

2018-2023 yıllarını kapsayan Kadının Güçlenmesi Strateji Belgesi ve Eylem Planı kadınların ekonomik ve sosyal yaşama katılımlarının güçlendirilmesi; hak, fırsat ve imkanlardan eşit şekilde yararlanmalarının sağlanması; kadın erkek fırsat eşitliğinin tüm ana plan ve politikalara yansıtılması amacıyla hazırlanmış ve yürürlüğe konulmuştur.

Türkiye'de kadının güçlenmesi amacıyla ilk defa çok geniş kapsamlı hazırlanan bir eylem planı olma özelliği taşıyan Strateji Belgesi ve Eylem Planında; beş temel politika eksenine ilişkin mevcut durum, temel amaç, hedefler, stratejiler, faaliyetler düzenlenmiş, 2023 yılı sonu itibarıyla Eylem Planımız tamamlanmıştır.

Türkiye Yüzyılı hedefleri doğrultusunda; yeni bir Eylem Planı oluşturulması amacıyla 2023 yılında yürütölen hazırlık çalışmalarında sona gelinmiştir. "Kadının Güçlenmesi Strateji Belgesi ve Eylem Planı (2024-2028)"nın temel politika eksenleri; Eğitim, Sağlık, Ekonomi, Liderlik ve Karar Alma Mekanizmalarına Katılım, Çevre ve İklim Değişikliği olarak planlanmıştır. Planda; beş temel politika eksenine ilişkin olarak "5 Temel Amaç", "20 Strateji", "83 Faaliyet" yer almaktadır.

Türkiye'de Kadın Erkek Eşitliğine Duyarlı Planlama ve Bütçeleme Projesi

Ölkemizde merkezi ve yerel yönetimlerde cinsiyete duyarlı kamu politikaları, planları, programları ve bütçe süreçlerine ilişkin kurumsal kapasiteyi geliştirmek ve sürdürülebilirliği sağlamak amacıyla 15 Aralık 2020 tarihi itibarıyla "Türkiye'de Kadın Erkek Eşitliğine Duyarlı Planlama ve Bütçeleme Projesi" başlatılmıştır.

Proje kapsamında bilgilendirme ziyaretleri, farkındalık seminerleri ve ilgili kamu kurum ve kuruluş personelinin katılımıyla teknik eğitimler gerçekleştirilmiştir. Ayrıca, kamu kurumlarının Stratejik Plan hazırlama sürecinde 16 kurumda seminerler gerçekleştirilmiştir. Ölkemizde kadın erkek eşitliğine duyarlı bütçelemenin uygulanması ve kurumsallaşmasını desteklemek üzere bir Strateji Belgesi ve Eylem Planı geliştirilmiştir.

Bununla birlikte merkezi düzeyde yürütölen bazı programlarla ilgili ve pilot belediyelere yönelik kadın erkek eşitliğine duyarlı bütçe analizi çalışmaları tamamlanmıştır.

Önleme, Müdahale ve Politika Boyutlarıyla Türkiye’de Kadına Yönelik Şiddet ve Covid-19 Salgınının Etkileri Araştırması

Bakanlığımız ile Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi iş birliğinde 2021-2022 yıllarında “Önleme, Müdahale ve Politika Boyutlarıyla Türkiye’de Kadına Yönelik Şiddet ve Covid-19 Salgınının Etkileri Araştırması” gerçekleştirilmiştir. Araştırma ile kamuoyunun ve kamu görevlilerinin kadının statüsü ve kadına yönelik şiddetle mücadeleyle ilişkin algı ve farkındalığı ölçülmüş, 6284 sayılı Kanun kapsamındaki tedbirlerin haklarında tedbir kararı alınan bireyler ile Kanun uygulayıcıların gözünden etki ve etkinliği değerlendirilmiş, il ve bölge bazlı risk haritaları oluşturulmuştur.

Türkiye'de Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Araştırması (2024)

İlki 2008 yılında ikincisi ise 2014 yılında gerçekleştirilen "Türkiye'de Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Araştırması"nın 3'üncüsünün hazırlık çalışmalarına başlanmış olup 2024 yılında yürütülecek araştırma sonucunda elde edilen veriler 2025 yılında kamuoyuyla paylaşılacaktır.

**ENGELLİLERE VE
YAŞLILARA YÖNELİK
HİZMETLER**

Bakanlığımızca engelliler ve yaşlılarımızın toplumsal hayata tam ve etkin katılımı ve bağımsız bir şekilde yaşayabilmeleri için hak temelli hizmet modelleri geliştirilmekte; engellerin kalktığı bir toplum olma vizyonu ile hareket edilmekte, yaşlı haklarının güçlendirilmesi ve aktif yaşlanmanın desteklenmesi için çalışmalar yürütülmektedir.

ENGELLİ BAKIM HİZMETLERİ

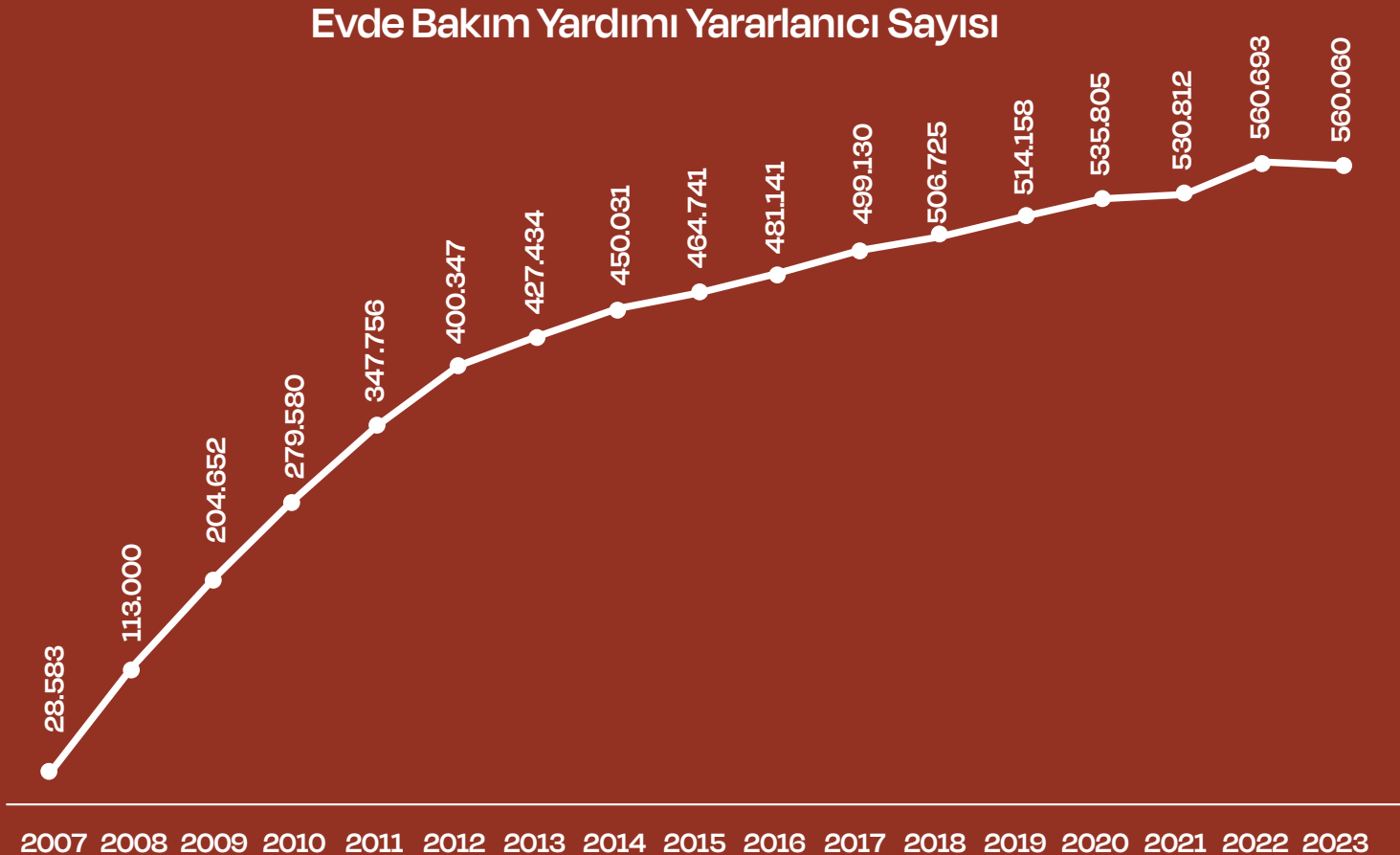
Aile Odaklı Bakım Modelleri

Engelli bireylerin ailelerinin yanında, sosyal çevrelerinden ayrılmadan bakımına öncelik verilmektedir. Bu amaçla; evde bakım yardımı, gündüzlü bakım ve rehabilitasyon merkezleri, geçici misafir bakım hizmeti gibi aile yanında bakımı destekleyen hizmet modelleri uygulanmaktadır.

Evde Bakım Yardımı

Günlük hayatın alışılmış, tekrar eden gereklerini önemli ölçüde yerine getiremeyen, ağır engelli/tam bağımlı olduğu sağlık kurulu raporuyla belgelendirilen bakıma muhtaç ve hanede kişi başına düşen geliri net asgari ücret tutarının 2/3'ünden daha az olan ekonomik yoksunluk içerisinde bulunan engelli bireylerin bakımı için evde bakım yardımı sağlanmaktadır.

Bakıma ihtiyacı olan engelli bireylerin bakımının aile yanında ve yaşadıkları çevrede desteklenmesi için 2006 yılında başlatılan evde bakım yardımından 31 Aralık 2023 itibarıyla 560.060 kişi faydalanmaktadır. Yardımın başlangıcından 2023 yılı sonuna kadar 116,2 milyar TL evde bakım yardımı sağlanmıştır.

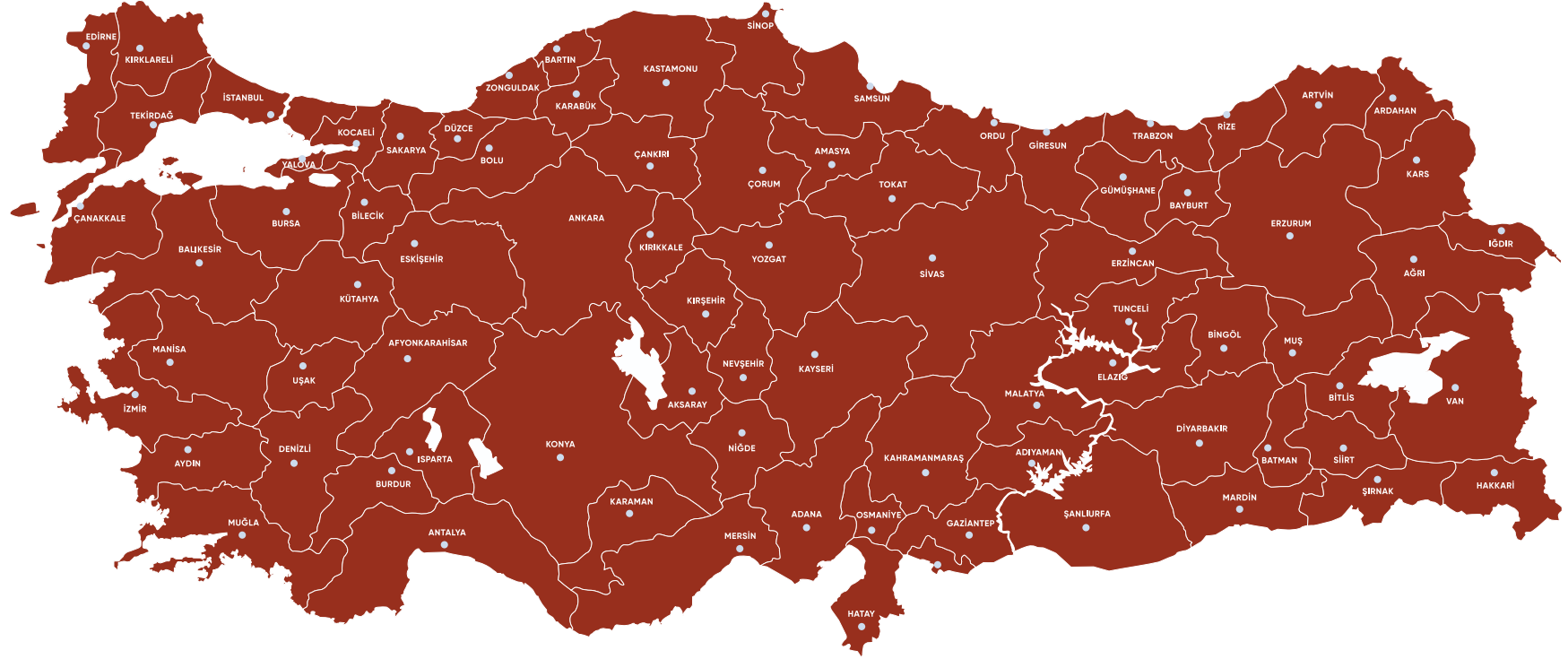
Gündüzlü Bakım ve Rehabilitasyon Merkezleri

Gündüzlü bakım ve rehabilitasyon merkezlerinde engelli bireylere; 3'er kişilik 3 yatak odası, oturma odası, mutfak, yemekhane, banyo, tuvalet ve personel odası bölümlerinden oluşan toplam 9 kişilik ve 280 metrekarelik, müstakil, tek katlı ve bahçeli evlerde bakım hizmeti sunulmaktadır.

Ayrıca engelli bireylerin rehabilitasyonu için gerekli olan bireysel ve grup çalışma odaları, iş- uğraşı odaları, fizik tedavi salonu gibi birimler de bulunmakta olup gündüzlü hizmet veren bu birimlerde engelli bireyin öz bakım ihtiyaçlarının karşılanması yanı sıra toplumsal hayata katılımlarını sağlamak üzere eğitim, sosyal, kültürel ve sportif faaliyetler yürütülmektedir.

Her ilde en az 1 merkez olacak şekilde Türkiye genelinde 137 gündüzlü bakım ve rehabilitasyon merkezinde, engelli bireylerin öz bakım becerileri geliştirilirken diğer taraftan da sosyal yaşam becerileri geliştirilerek toplumsal yaşamın aktif birer üyeleri haline gelmeleri sağlanmaktadır.

Gündüzlü Bakım Rehabilitasyon Merkezileri

ADANA	2
ADYAMAN	1
AFYONKARAHİSAR	1
AĞRI	1
AKSARAY	1
AMASYA	1
ANKARA	6
ANTALYA	1
ARDAHAN	1
ARTVİN	1
AYDIN	3
BALIKESİR	
BARTIN	1
BATMAN	1
BAYBURT	1
BİLECİK	1
BİNGÖL	1
BİTLİS	1
BOLU	2
BURDUR	2
BURSA	2
ÇANAKKALE	1

ÇANKIRI	2
ÇORUM	1
DENİZLİ	1
DİYARBAKIR	1
DÜZCE	1
EDİRNE	1
ELAZIĞ	2
ERZİNCAN	1
ERZURUM	1
ESKİŞEHİR	1
GAZİANTEP	1
GİRESUN	2
GÜMÜŞHANE	2
HAKKARİ	1
HATAY	1
İĞDIR	2
İSPARTA	2
İSTANBUL	12
İZMİR	1
KAHRAMANMARAŞ	2
KARABÜK	2
KARAMAN	2

KARS	1
KASTAMONU	
KAYSERİ	2
KIRIKKALE	1
KIRKLARELİ	1
KIRŞEHİR	1
KİLİS	1
KOCAELİ	5
KONYA	3
KÜTAHYA	1
MALATYA	1
MANISA	4
MARDİN	1
MERSİN	2
MUĞLA	2
MUŞ	2
NEVŞEHİR	3
NİĞDE	3
ORDU	1
OSMANIYE	2
RİZE	1
SAKARYA	3

SAMSUN	4
ŞİİRT	1
SİNOP	1
SİVAS	1
ŞANLIURFA	2
ŞIRNAK	1
TEKİRDAĞ	
TOKAT	2
TRABZON	1
TUNCELİ	1
UŞAK	1
VAN	2
YALOVA	2
YOZGAT	1
ZONGULDAK	2

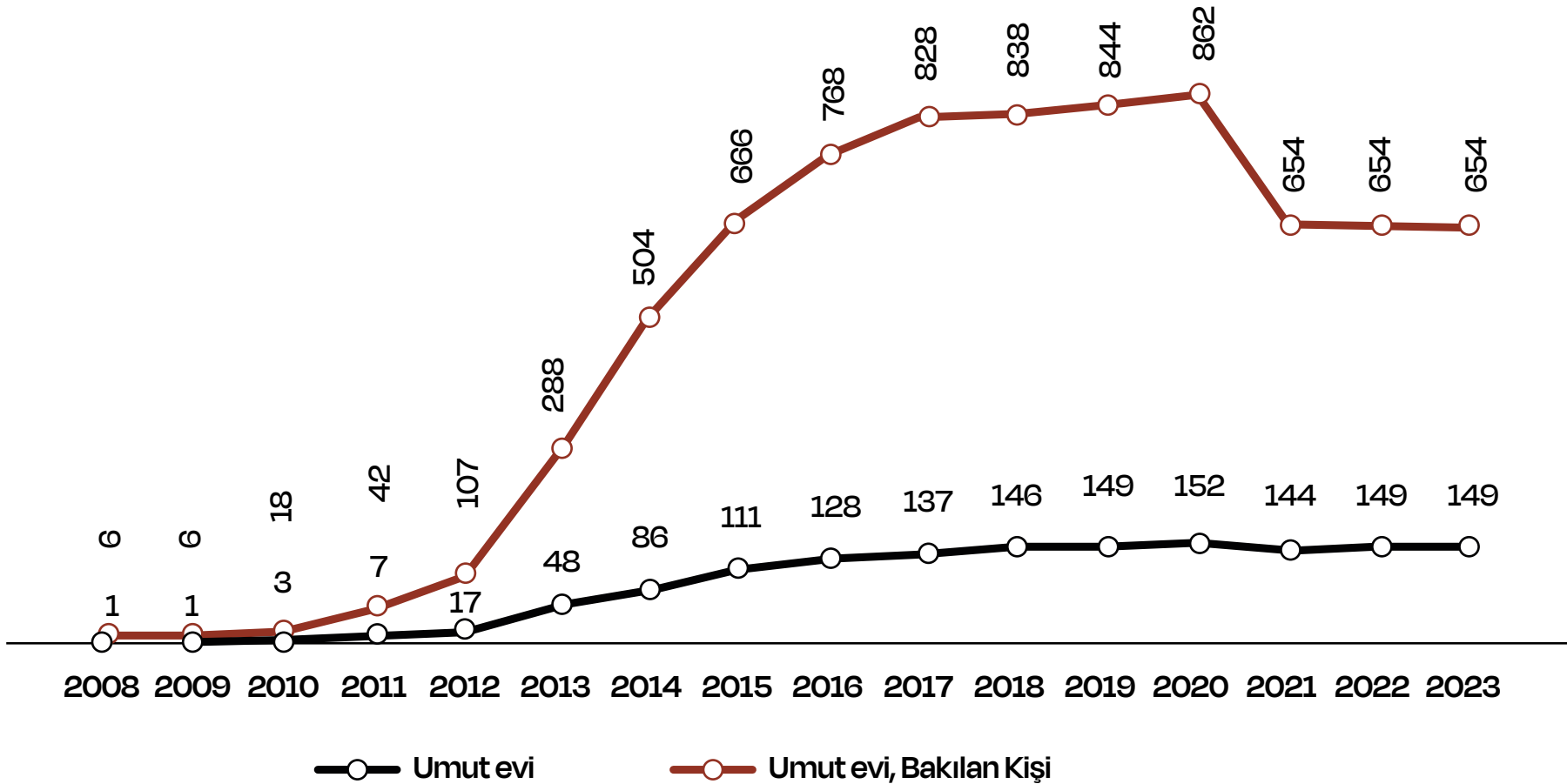

Umut Evi

Ailesinin yanında bakımı mümkün olmayan ve kurum bakımı ihtiyacı olan engelli bireylerin sosyal hayata katılımlarını sağlamak amacıyla müstakil ev veya apartman dairelerinde en fazla 6 kapasiteli olarak hizmete açılan ek ünitelerdir.

2008 yılında hayata geçirilen ve 2023 yıl sonu itibarıyla sayısı 149 olan umut evinden 654 engellimiz faydalanmaktadır.

Umut Evleri

Umut Evleri

ADANA	4
ADIYAMAN	1
AFYONKARAHİSAR	
AĞRI	
AKSARAY	2
AMASYA	
ANKARA	8
ANTALYA	
ARDAHAN	
ARTVİN	1
AYDIN	4
BALIKESİR	
BARTIN	
BATMAN	
BAYBURT	
BİLECİK	
BİNGÖL	
BİTLİS	
BOLU	2
BURDUR	9
BURSA	4
ÇANAKKALE	

ÇANKIRI	2
ÇORUM	1
DENİZLİ	
DİYARBAKIR	3
DÜZCE	
EDİRNE	
ELAZIĞ	4
ERZİNCAN	1
ERZURUM	2
ESKİŞEHİR	2
GAZİANTEP	3
GİRESUN	3
GÜMÜŞHANE	3
HAKKARİ	
HATAY	5
İĞDIR	4
İSPARTA	5
İSTANBUL	10
İZMİR	5
KAHRAMANMARAŞ	
KARABÜK	
KARAMAN	10

KARS	1
KASTAMONU	
KAYSERİ	2
KIRIKKALE	
KIRŞEHİR	1
KİLİS	1
KOCAELİ	
KONYA	3
KÜTAHYA	
MALATYA	
MANİSA	3
MARDİN	
MERSİN	3
MUĞLA	1
MUŞ	
NEVŞEHİR	2
NİĞDE	
ORDU	
OSMANİYE	6
RİZE	1
SAKARYA	

SAMSUN	3
SİİRT	2
SİNOP	4
SİVAS	
ŞANLIURFA	3
ŞIRNAK	
TEKİRDAĞ	1
TOKAT	1
TRABZON	
TUNCELİ	1
UŞAK	5
VAN	
YALOVA	3
YOZGAT	1
ZONGULDAK	1

Geçici ve Misafir Olarak Bakım Hizmeti

Evde bakım desteği alan engelli bireylerin aileleri başta olmak üzere; tüm engelli ailelerinin yıl içerisinde çeşitli nedenlerle engelli bireylerinden geçici süreyle ayrı kalacak olmaları halinde, engelli bireyler için mevcut yatılı kuruluşlarımızda sunulan geçici bir bakım modelidir. Buna göre, bir engelli birey bir yıl içinde en fazla 30 gün geçici ve misafir olarak merkezlerde kalabilmektedir.

Kurumsal Bakım Hizmeti

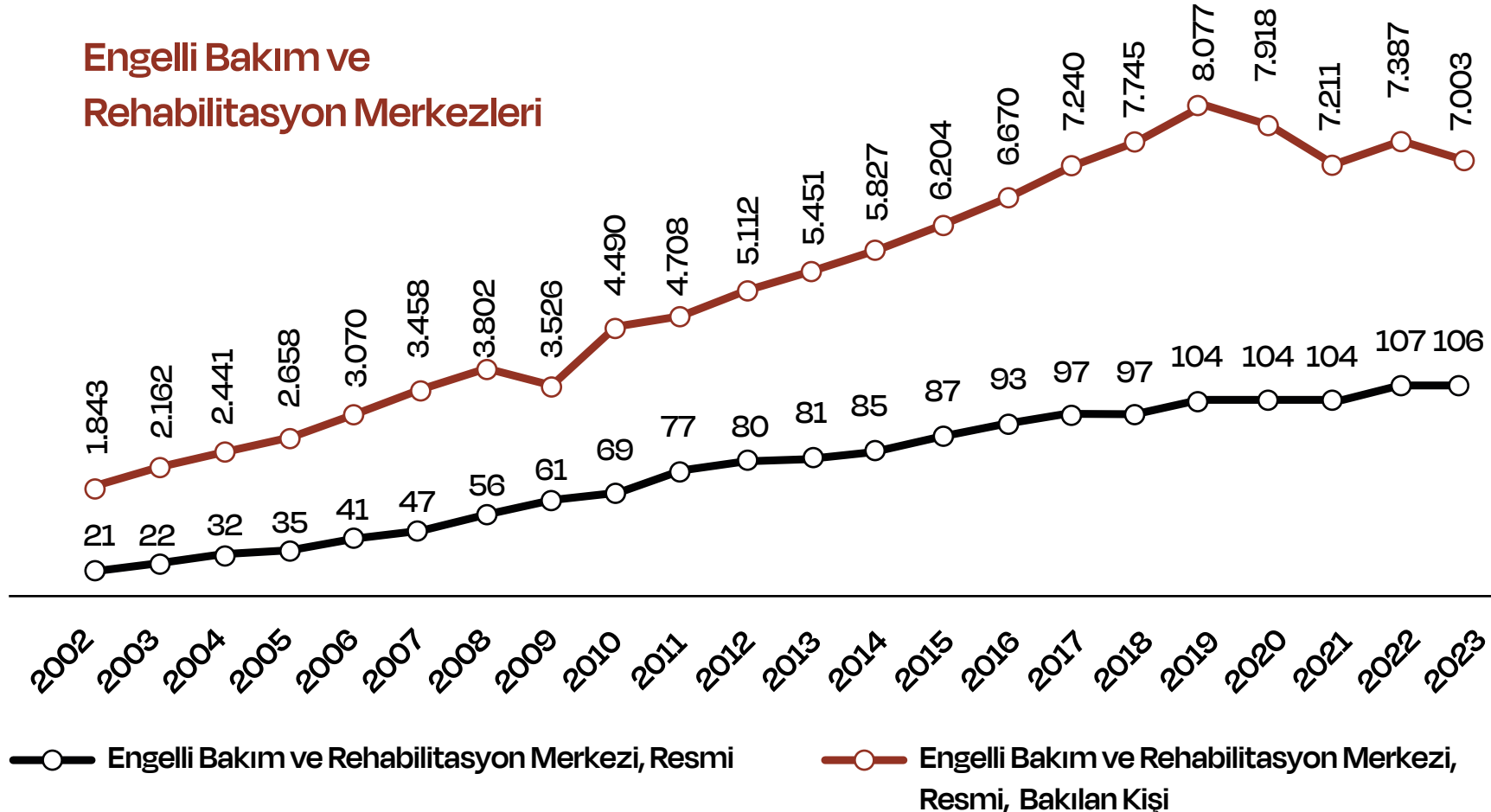
Ailesi veya yakınları yanında bakımı mümkün olmayan engelli bireylerin bakım ihtiyaçları kurumsal bakım merkezleri aracılığıyla yerine getirilmektedir.

Engelli Bakım ve Rehabilitasyon Merkezi

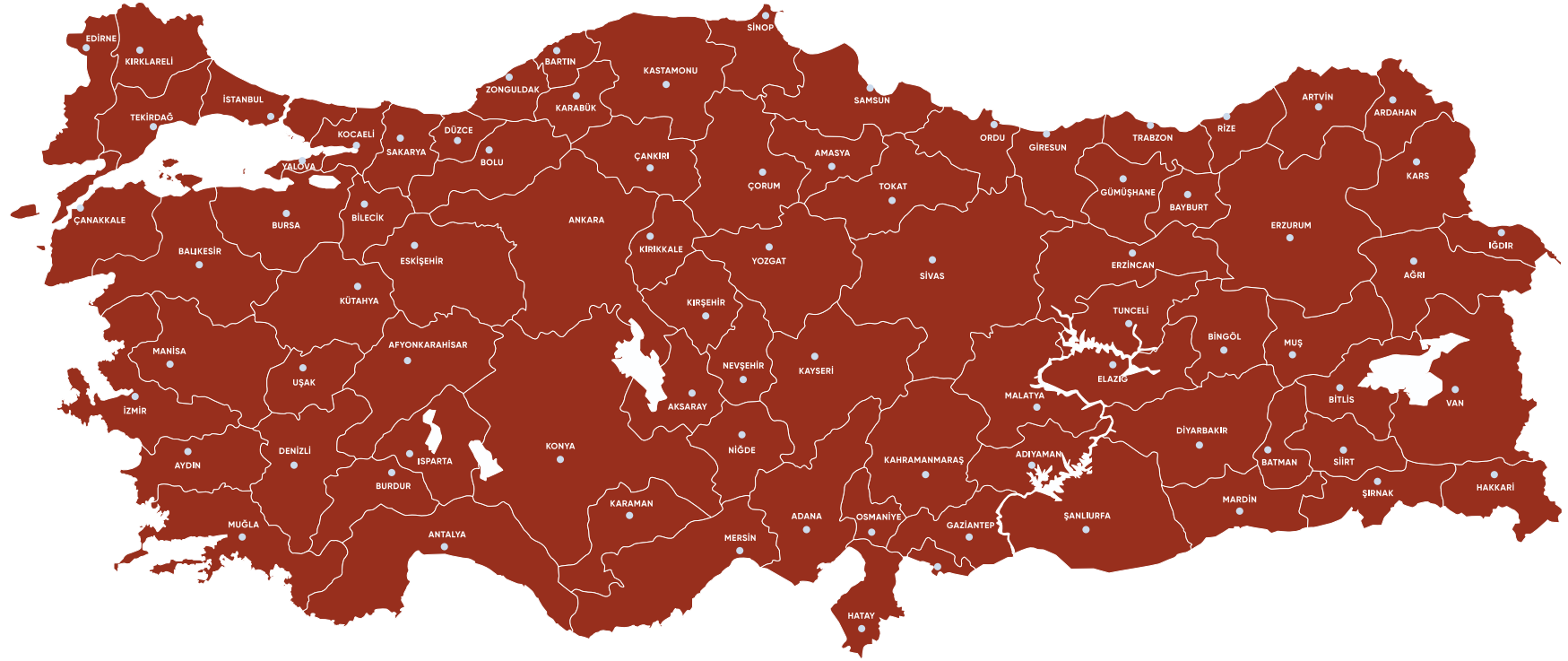
Engelli bireylerin yaş, cinsiyet ve engelene uygun olarak yerleştirildiği, bakım ve rehabilitasyon hizmetlerinin sunulduğu yatılı merkezlerdir.

Bakanlığımıza bağlı 106 engelli bakım ve rehabilitasyon merkezinde 7.003 engelli bireye yatılı bakım hizmeti sunulmaktadır.

Engelli Bakım ve Rehabilitasyon Merkezleri

Engelli Bakım ve Rehabilitasyon Merkezleri (Yatılı)

ADANA	1
ADIYAMAN	1
AFYONKARAHİSAR	1
AĞRI	1
AKSARAY	1
AMASYA	
ANKARA	3
ANTALYA	
ARDAHAN	1
ARTVİN	1
AYDIN	2
BALIKESİR	
BARTIN	
BATMAN	1
BAYBURT	1
BİLECİK	
BİNGÖL	
BİTLİS	1
BOLU	1
BURDUR	2
BURSA	1
ÇANAKKALE	1

ÇANKIRI	2
ÇORUM	1
DENİZLİ	1
DİYARBAKIR	1
DÜZCE	1
EDİRNE	1
ELAZIĞ	2
ERZİNCAN	1
ERZURUM	1
ESKİŞEHİR	1
GAZİANTEP	1
GİRESUN	2
GÜMÜŞHANE	2
HAKKARİ	
HATAY	1
İĞDIR	2
ISPARTA	2
İSTANBUL	8
İZMİR	1
KAHRAMANMARAŞ	1
KARABÜK	1
KARAMAN	2

KARS	1
KASTAMONU	
KAYSERİ	2
KIRIKKALE	1
KIRKLARELİ	1
KİRŞEHİR	1
KİLİS	1
KOCAELİ	4
KONYA	3
KÜTAHYA	1
MALATYA	1
MANISA	3
MARDİN	1
MERSİN	1
MUĞLA	2
MUŞ	1
NEVŞEHİR	2
NİĞDE	3
ORDU	1
OSMANIYE	2
RİZE	1
SAKARYA	2

SAMSUN	3
SİİRT	1
SİNOP	1
SİVAS	
ŞANLIURFA	2
ŞIRNAK	
TEKİRDAĞ	
TOKAT	2
TRABZON	
TUNCELİ	1
UŞAK	1
VAN	1
YALOVA	2
YOZGAT	1
ZONGULDAK	1

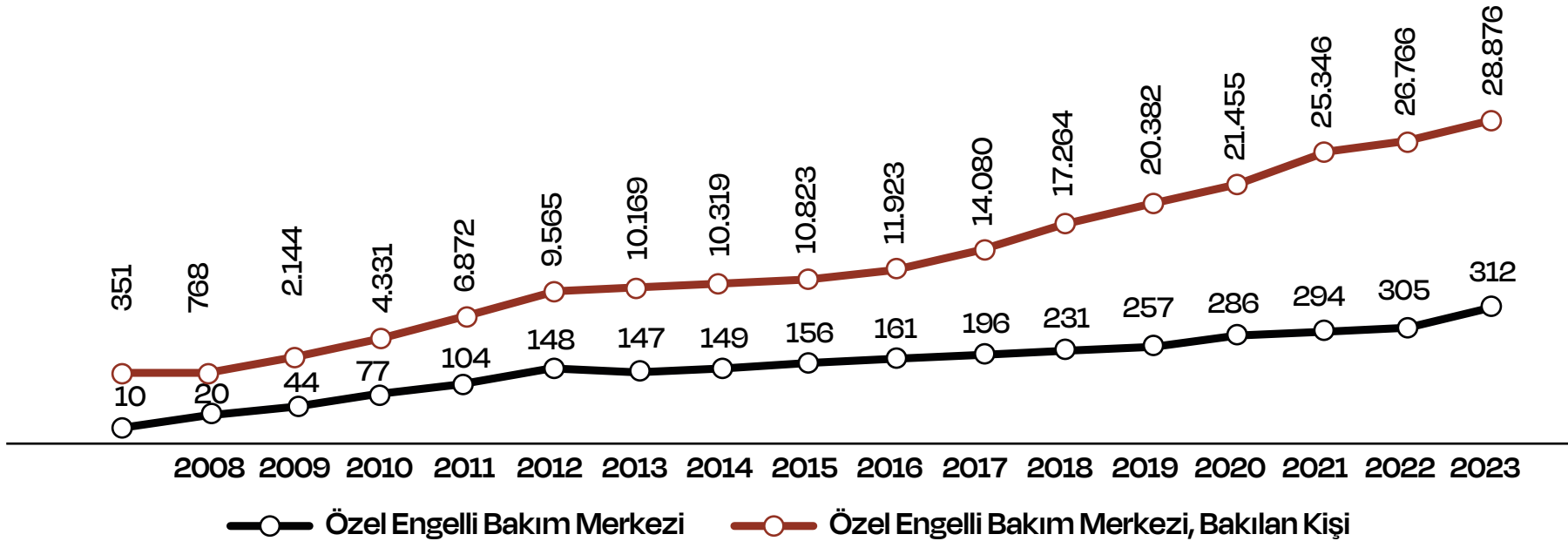

Özel Engelli Bakım Merkezi

Bakıma ihtiyacı olan engelli bireylerin, gerçek kişi veya özel hukuk tüzel kişileri tarafından açılan ve il müdürlüklerimiz tarafından denetlenen özel bakım merkezlerinde bakım hizmeti almaları mümkündür.

Bakanlığımızca özel bakım merkezlerinde engelli bireylerin bakım finansmanı karşılanarak bakım hizmeti verilmektedir. Bu kapsamda; 312 özel bakım merkezinde 28.876 engelli bireye yatılı bakım hizmeti sunulmaktadır.

Özel Engelli Bakım Merkezleri

Özel Engelli Bakım Merkezleri

ADANA	8
ADIYAMAN	1
AFYONKARAHİSAR	4
AĞRI	3
AKSARAY	4
AMASYA	1
ANKARA	7
ANTALYA	6
ARDAHAN	
ARTVİN	
AYDIN	8
BALIKESİR	7
BARTIN	2
BATMAN	3
BAYBURT	
BİLECİK	
BİNGÖL	1
BİTLİS	
BOLU	1
BURDUR	2
BURSA	11
ÇANAKKALE	5

ÇANKIRI	1
ÇORUM	3
DENİZLİ	5
DİYARBAKIR	6
DÜZCE	1
EDİRNE	4
ELAZIĞ	2
ERZİNCAN	3
ERZURUM	3
ESKİŞEHİR	3
GAZİANTEP	8
GİRESUN	6
GÜMÜŞHANE	1
HAKKARİ	
HATAY	4
İĞDIR	1
ISPARTA	2
İSTANBUL	48
İZMİR	15
KAHRAMANMARAŞ	4
KARABÜK	1
KARAMAN	3

KARS	
KASTAMONU	3
KAYSERİ	6
KIRIKKALE	1
KIRKLARELİ	2
KİRŞEHİR	2
KİLİS	
KOCAELİ	2
KONYA	10
KÜTAHYA	5
MALATYA	3
MANİSA	7
MARDİN	2
MERSİN	10
MUĞLA	2
MUŞ	1
NEVŞEHİR	2
NİĞDE	2
ORDU	3
OSMANİYE	3
RİZE	3
SAKARYA	3

SAMSUN	8
SİİRT	
SİNOP	
SİVAS	7
ŞANLIURFA	2
ŞIRNAK	1
TEKİRDAĞ	4
TOKAT	6
TRABZON	2
TUNCELİ	1
UŞAK	3
VAN	2
YALOVA	3
YOZGAT	1
ZONGULDAK	2

İSTİHDAM

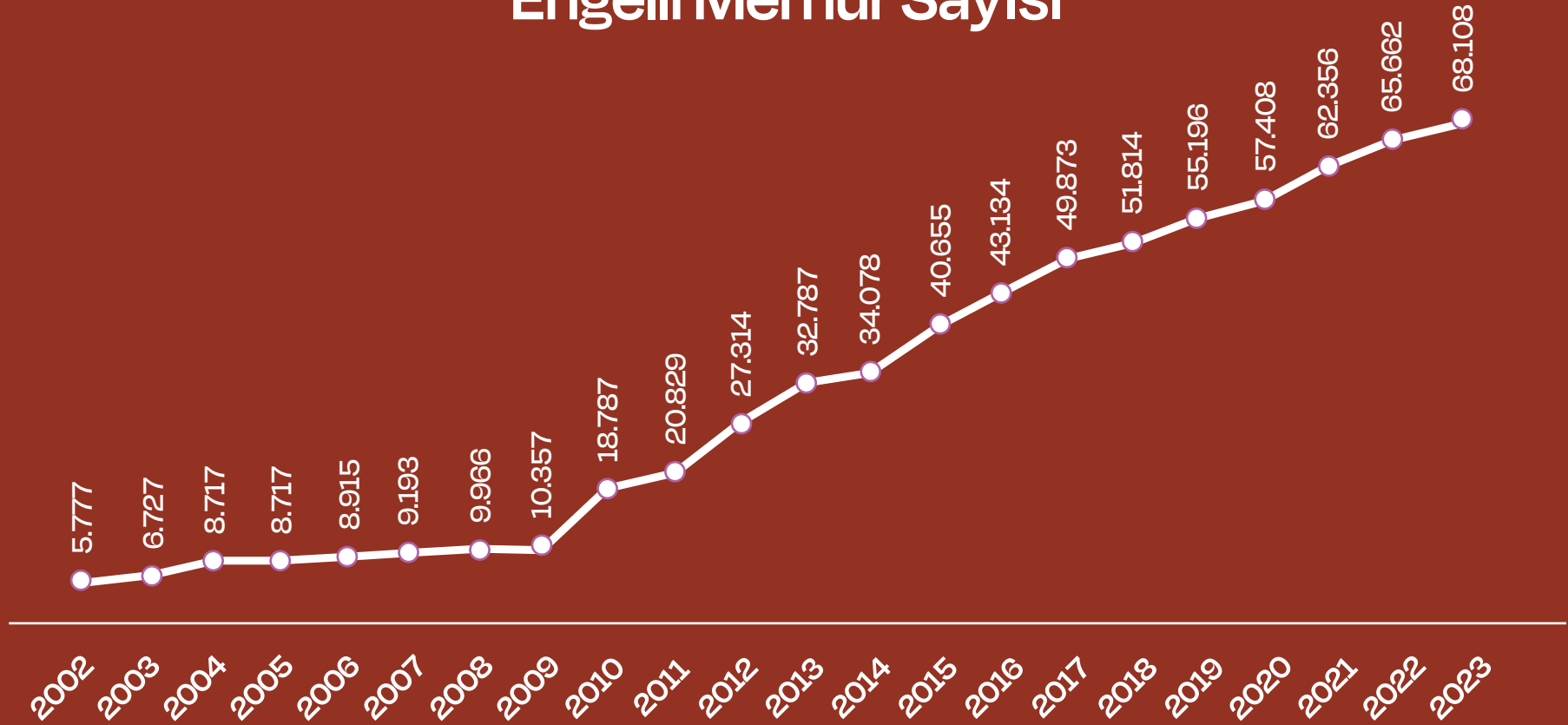
Kamuda istihdam

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 53 üncü maddesine göre; "Kurum ve kuruluşlar çalıştırdıkları personele ait kadrolarda % 3 oranında engelli çalıştırmak zorundadır."

2012 yılında uygulamaya koyulan ayrı ve merkezi bir sınav olan EKPSS uygulaması ile engellilerin niteliklerine uygun kadrolara atanmaları sağlanmaktadır. Merkezi sınav sistemine, ortaöğretim, ön lisans ve lisans mezunu olan engelli adaylar, kuraya ise ilkokul, ilköğretim ve ortaokul mezunu engelli adaylar başvurmaktadır.

2020-2023 yıllarında gerçekleştirilen atamalarla birlikte kamuda istihdam edilen engelli memur sayısı 68.108'e ulaşmıştır.

Engelli Memur Sayısı

Engelli vatandaşlarımızın EKPSS sınav maliyeti Bakanlığımızca karşılanmaktadır. 2022 yılında gerçekleştirilen EKPSS için 11.832,875 TL sınav ücreti ÖSYM'ye aktarılmıştır.

Özel Sektörde İstihdam

4857 sayılı İş Kanunu'nun 30 uncu maddesi kapsamında; "İşverenler, elli veya daha fazla işçi çalıştırdıkları özel sektör işyerlerinde % 3 engelli; kamu işyerlerinde ise % 4 engelli bireyi meslek, beden ve ruhi durumlarına uygun işlerde çalıştırmakla yükümlüdürler." Aynı il sınırları içinde birden fazla işyeri bulunan işverenin bu kapsamda çalıştırmakla yükümlü olduğu işçi sayısı, toplam işçi sayısına göre hesaplanmaktadır.

2014 yılında mevzuat değişikliği ile özel sektörde engelli istihdamının artırılmasının teşvik edilmesi için yükümlü olmadığı halde engelli çalıştıran işverenler ve kota fazlası engelli çalıştıran işverenler için sigorta primi destek miktarı % 50'den % 100'e çıkarılmıştır.

Ayrıca, herhangi bir sosyal güvenlik kurumuna tabi olmayan engellilerin de özel eğitim desteğinden yararlanabilmelerinin önü açılmıştır. Özel eğitimden faydalanmak için gereken %40 engel oranı %20'ye düşürülerek yaş sınırı kaldırılmıştır.

Korumalı İşyerlerinde İstihdam

Açık iş gücü piyasasında istihdamı zor olan engelli bireylerin istihdamını sağlamak üzere korumalı iş yeri modeli uygulanmakta ve bu kapsamda korumalı işyerleri devlet tarafından desteklenmektedir.

Zihinsel ve ruhsal engelli bireylerin istihdama katılarak toplumla bütünleşmesinin sağlanması amacıyla korumalı işyerlerinin açılış ve işleyişlerinin kolaylaştırılması için Korumalı İşyerleri Hakkında Yönetmelik'te değişiklik yapılmıştır.

27.01.2022 tarihinde yayımlanan Yönetmelik değişikliğiyle, zihinsel ve ruhsal engelli bireylerin çalışma hayatında daha fazla yer almalarını desteklemek için hayata geçirilen korumalı işyerlerinin açılış ve işleyişlerinin kolaylaştırılması amaçlanmıştır. Yapılan değişiklikle korumalı işyerlerinde çalıştırılması zorunlu engelli sayısı 8'den 5'e, engelli çalışanların toplam çalışan sayısına oranı da %75'ten %50'ye düşürülmüştür. Ayrıca Yönetmelik'te işleyişe ilişkin yeni bazı hükümlere de yer verilmiştir.

2023 yıl sonu itibarıyla 14 korumalı iş yerinde 129 engelli birey istihdam edilmektedir. 2023 yılı ikinci altı ayında korumalı iş yerlerinde çalışan her engelli birey için aylık 2.811,86 TL ücret teşviki sunulmuştur.

ERİŞİLEBİLİRLİK

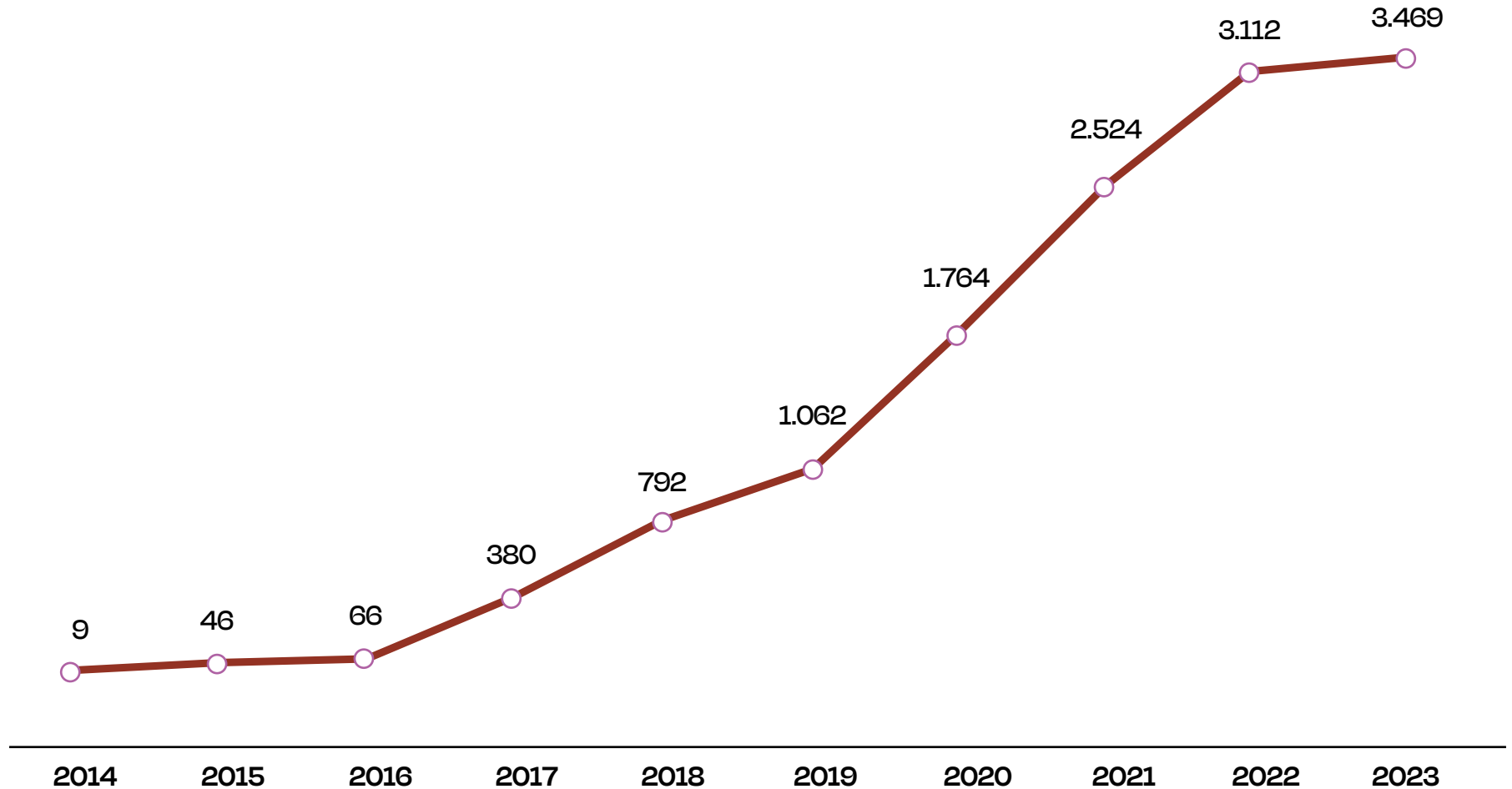
Erişilebilirlik; binaların, açık alanların, ulaşım ve bilgilendirme hizmetleri ile bilgi ve iletişim teknolojisinin, engelliler tarafından güvenli ve bağımsız olarak ulaşılabilir ve kullanılabilir olmasıdır.

Erişilebilirlik Belgesi

2013 yılındaki Erişilebilirlik İzleme ve Denetleme Yönetmeliği ile 5378 sayılı Engelliler Hakkında Kanunu kapsamında engellilerin toplumsal hayata katılımlarının artırılması amacıyla kamu kullanımına açık binalarda, açık alanlarda ve toplu taşıma hizmetlerinde erişilebilirliğin sağlanması ve erişilebilir hale gelen bina, açık alan ve toplu taşıma araçlarının erişilebilirlik belgesi ile belgelendirme işlemi yapılmaktadır.

Bakanlığımız tarafından koordine edilen ve valilikler bünyesinde kurularak görev yapan Erişilebilirlik İzleme ve Denetleme Komisyonlarının faaliyetleri sonucu 2014 yılından bu yana bina, açık alan ve toplu taşıma aracı olmak üzere yaklaşık 53 bin denetim gerçekleştirilmiş, toplam 3.469 erişilebilirlik belgesi verilmiştir.

Erişilebilirlik Belgesi

Erişilebilirlik Kılavuzu ve Animasyonu

Erişilebilirlik standartlarının daha çok çizim, animasyon gibi görsellerle desteklendiği Erişilebilirlik Kılavuzu çalışmaları yapılmıştır. Özellikle planlama ve tasarım aşamasında mimar ve mühendisler için rehberlik edecek, üniversitelerde kaynak olarak kullanılabilir yazılı ve görsel içeriğe sahip rehber niteliğindeki "Erişilebilirlik Kılavuzu" Bakanlığımız web sayfasında yayımlanmıştır.

Ulusal standartları baz alan ve mevzuattaki son düzenlemeleri de içeren Erişilebilirlik Kılavuzu baz alınarak kurgulanan, adım adım yapılması gerekenleri görsel olarak açıklayan ve erişilebilir mekânların simülasyonu niteliğinde bir "Erişilebilirlik Animasyonu" hazırlanmıştır.

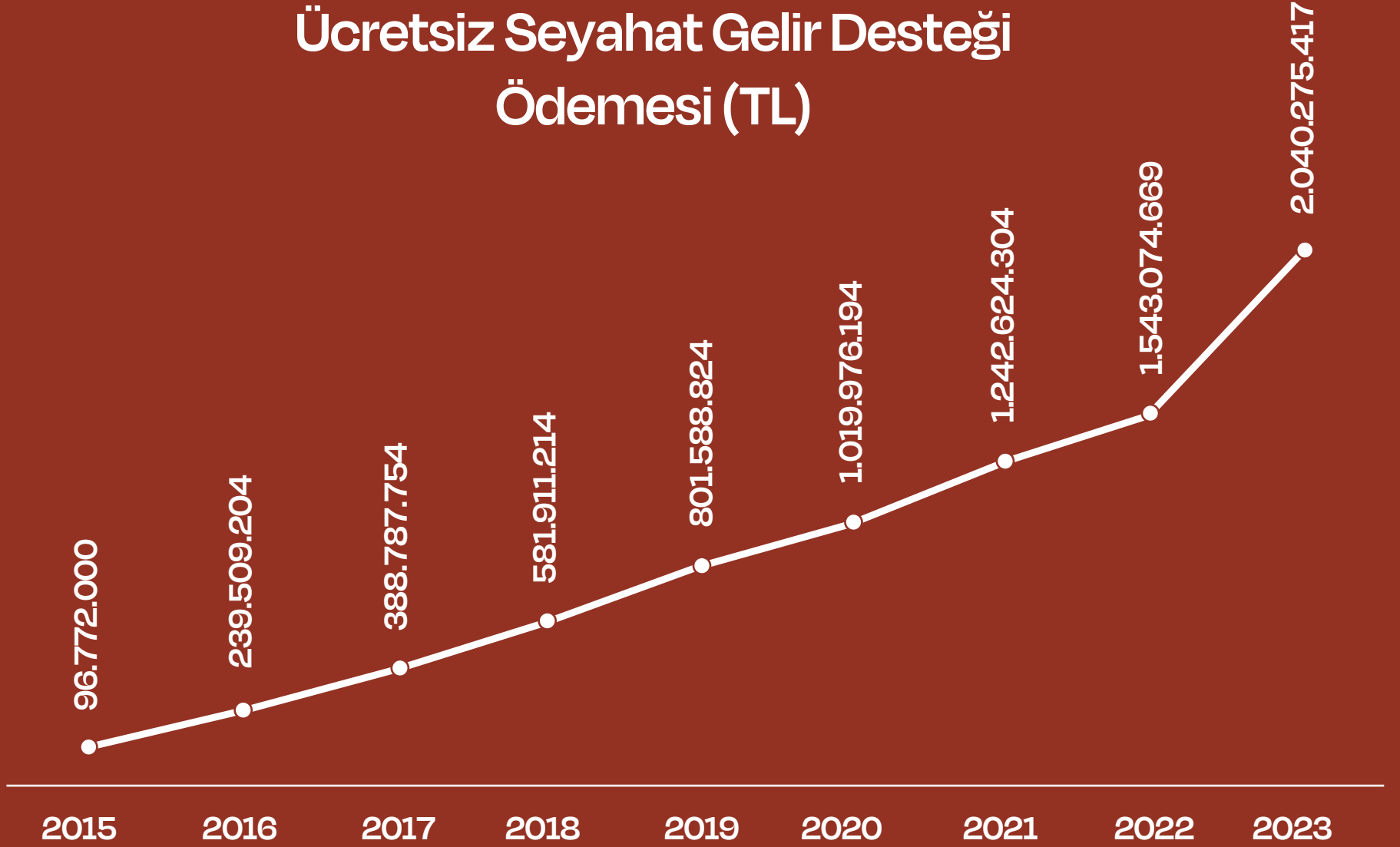
Erişilebilirlik Atölyeleri

Şehirlerin erişilebilirlik standartlarına uygunluğunu artırmak amacıyla Belediyeler için "Erişilebilirlik Atölyeleri: Kaldırımlar", "Erişilebilirlik Atölyeleri: Yaya Geçitleri", "Erişilebilirlik Atölyeleri: Duraklar", "Erişilebilirlik Atölyeleri: Kent Parkları" konulu atölye çalışmaları kapsamında Büyükşehir Belediyeleri ve ilçe belediyeleri ile çevirim içi atölye çalışmaları gerçekleştirilmiştir. Kamu kurum ve kuruluşlarına, üniversitelere ve belediyelere yönelik web sayfalarının erişilebilirliği kapsamında eğitimlere devam edilmektedir.

SOSYAL HAYATA KATILIM

Ücretsiz Seyahat Gelir Desteği

Engelli ve yaşlılarımız için 2013 yılında hayata geçirilen ücretsiz seyahat uygulaması ile şehir içinde karayolu, denizyolu ve demiryolu araçlarından engelli ve yaşlı bireyler ücretsiz yararlanmaktadır. 2015 yılında uygulamanın kapsamı özel halk otobüsleri ve deniz ulaşım araçlarını kapsayacak şekilde genişletilmiş, bu araçlara belediyeler aracılığıyla gelir desteği ödemesi başlatılmıştır. Söz konusu gelir desteği ödemesi Bakanlığımız tarafından gerçekleştirilmektedir. Bu kapsamda 2.040.275.417 TL ücretsiz seyahat gelir desteği ödemesi yapılmıştır.

Engelsiz Vizyon Belgesi

Engelli bireylere yönelik geliştirilecek politikalara yön vermesi amacıyla hazırlanan "2030 Engelsiz Vizyon Belgesi" engellilerin eşit vatandaşlar olarak potansiyellerini gerçekleştirebildikleri içermeci bir toplum inşa etmek vizyonunu ortaya koymaktadır.

2030 Engelsiz Vizyon Belgesi'nin 2023-2025 yılları arasındaki uygulama aracı olan ilk "Engelli Hakları Ulusal Eylem Planı" 2 Aralık 2022'de kamuoyu ile paylaşılmıştır. Eylem Planı ile tüm alanlarda güçlü koordinasyon, çok taraflı iş birliği ve engelli bireyleri temsil eden sivil toplum kuruluşlarının katılımı ile engelliliği anaakımlaştırılan ve engelli bireylerin engellilikten kaynaklı ihtiyaçlarını göz önünde bulunduran

- İçermeci ve Erişilebilir Toplum
- Hakların Korunması ve Adalet
- Sağlık ve İyilik Hali
- Kapsayıcı Eğitim
- Ekonomik Güvence
- Bağımsız Yaşam
- Afet ve İnsani Bakımdan Acil Durumlar
- Uygulama ve İzleme

olmak üzere 8 politika alanında 31 hedef ve 107 eylem alanı kapsamında 316 faaliyet hayata geçirilecektir.

Engelli vatandaşlarımızın haklarının korunması ve geliştirilmesine ilişkin konularda mevzuat çalışmaları yapmak, ulusal düzeyde etkili bir iş birliği ve koordinasyonu sağlamak, engelli bireylerin haklarının korunması ve güçlendirilmesine yönelik üst düzey çözüm önerileri ortaya koymak amacıyla 3 Aralık 2021'de Engelli Hakları Ulusal Eylem Planı'nın uygulanmasından ve izlenmesinden sorumlu Engelli Hakları İzleme ve Değerlendirme Kurulu oluşturulmuştur.

Kurul, yılda en az iki kez toplanmaktadır. Kurul'un 2023 yılı I. Toplantısı "Engelli Hakları Ulusal Eylem Planı'nın Etkin Uygulanması" gündemiyle 4 Mayıs 2023'te; II. Toplantısı ise "Uzun Süreli Bakım Güvence Sistemi" gündemiyle 5 Ekim 2023'te gerçekleştirilmiştir.

İŞİTME ENGELLİ BİREYLERE YÖNELİK ÇALIŞMALAR

Türk İşaret Dili Tercümanı İstihdamı

İşitme engelli bireylerin erişim hakları kapsamında ilk olarak 2006 yılında yayımlanan "Türk İşaret Dili Sisteminin Oluşturulması ve Uygulanmasına Yönelik Usul ve Esasların Belirlenmesine İlişkin Yönetmelik" ardından 2007 yılında ilk resmi Türk İşaret Dili Tercümanları merkez ve taşra teşkilatında göreve başlamıştır.

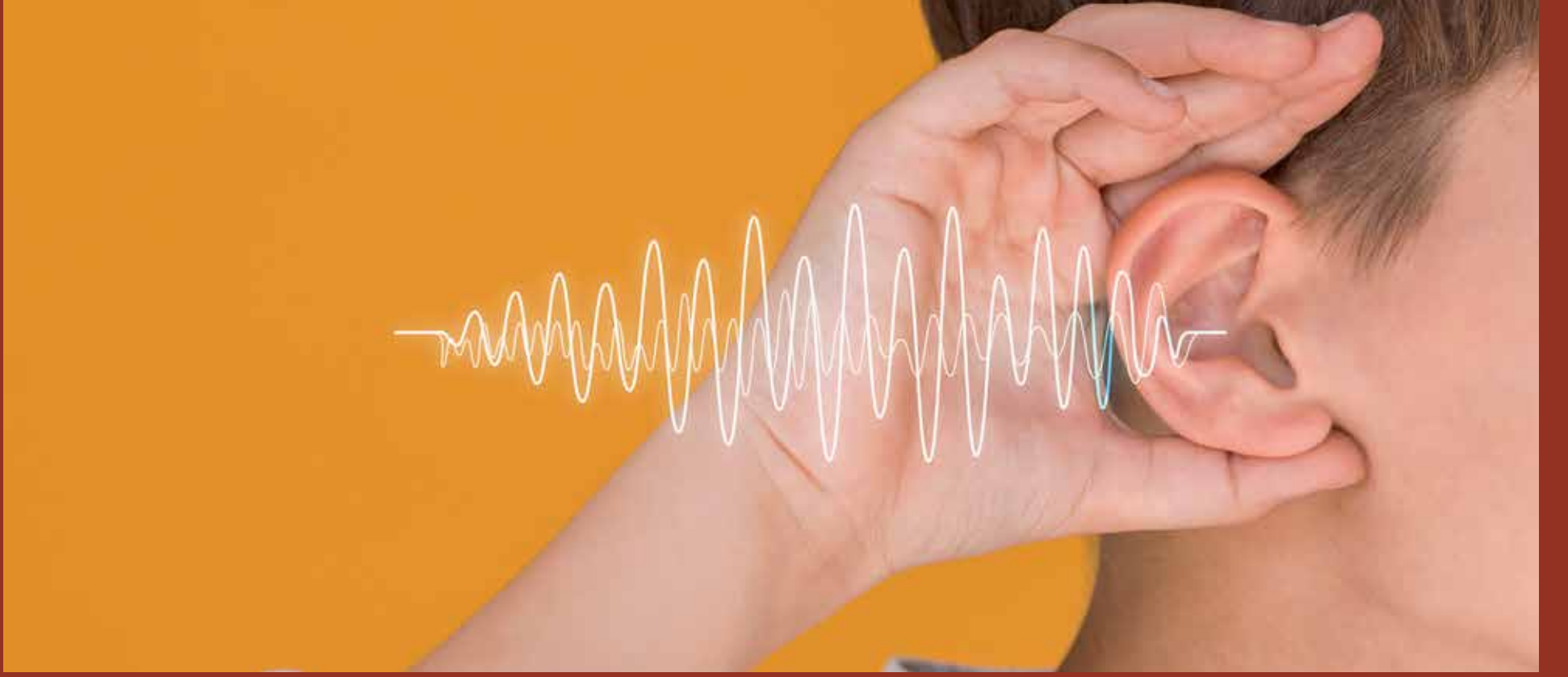
Bakanlık merkez ve taşra teşkilatımızda 55 ilde toplam 78 Türk İşaret Dili Tercümanımız bulunmaktadır.

Türk İşaret Dili Projesi

2015-2017 yılları arasında yürütülen Türk İşaret Dili Araştırma Projesi kapsamında; geniş kapsamlı derleme çalışması yapılmıştır. Çalışma sonucunda elde edilen veriler çözümlenerek hazırlanan "Türk İşaret Dili Dilbilgisi Kitabı" Türkçe ve İngilizce olarak yayımlanmıştır.

İşitme engelli bireyler ve işaret dilini öğrenmek isteyen vatandaşlar için proje kapsamında derlenen ve en sık kullanılan 2.000 sözcükten Güncel Türk İşaret Dili (TİD) Sözlüğüne 150 farklı ülkeden 4,5 milyon erişim sağlanmıştır.

AİLEM Engelsiz İletişim Merkezi Projesi

Sözel dili kullanamayan ve iletişim dili olarak işaret dilini tercih eden işitme engelli bireylerin eğitim, sosyal hayata katılım, çalışma hayatı, çevre ile etkileşim, yasal hakları öğrenme ve bunları kullanma, kamu hizmetlerinden yararlanma vb. süreçlerinde yaşadığı iletişim, hizmete ve bilgiye erişim sorunlarının çözümü kapsamında merkezi uzaktan erişimli görüntülü iletişim merkezi projesi hayata geçirilmiştir.

81 il kapsamında bütün il, ilçe, köy ve beldelerde yaşayan sağır ve/veya işitme kayıplı bireyler, kamu kurum ve kuruluşları ile ilgili iş ve işlemlerinde; sosyal hayata erişimde, günlük hayatında ihtiyaç duyduğu her an ve durumda merkezde bulunan Türk İşaret Dili tercümanlarına erişim sağlayarak 7/24 iletişim ihtiyacını çözebilmektedir. Merkez, sadece işiten bireye erişmek isteyen sağır vatandaşlarımız için değil eşzamanlı olarak işitme kayıplı bireyle iletişim kurmak isteyen işveren, ev sahibi, öğretmen, aile büyüğü vb. her bireyin kullanımına açıktır.

Mart 2022'den itibaren Bakanlığımız internet sayfası üzerinden web uygulaması yoluyla hizmet vermeye başlayan çağrı merkezimize akıllı telefonlara indirilen Ailem uygulaması üzerinden de kolaylıkla ulaşılabilmektedir.

Merkezimiz, 2023 yıl sonuna kadar 89.432 çağrı almış, bunlardan 79.256 aramaya çeviri desteği sağlanmıştır.

OTİZMLİ BİREYLER VE AİLELERİNE YÖNELİK FAALİYETLER

Bakanlığımız tarafından bir engel grubuna özel olarak hazırlanmış ilk ve tek eylem planı olma özelliği taşıyan Otizm Spektrum Bozukluğu Olan Bireylere Yönelik Eylem Planı (2016-2019)'nın uygulamaya geçirilmesi ile otizm spektrum bozukluğu konusunda toplumun tüm kesimlerinin bilgilendirilmesi ve farkındalığının artırılması çalışmaları hız kazanmış, otizm tarama ve takip programı geliştirilerek OSB'li bireyler erken özel eğitim imkânına kavuşturulmuş, yatılı ve gündüzlü bakım hizmetlerinde ihtisaslaşmaya geçilmiştir. Bununla birlikte otizm spektrum bozukluğu olan gençlerin destekli istihdam ve korumalı işyerleri uygulaması ile birçok proje ve programa da dâhil olmaları sağlanmıştır.

Bakanlığımızca; I. Ulusal Otizm Eylem Planı'nda olduğu gibi otizm spektrum bozukluğuna sahip bireylerin ve ailelerinin ihtiyaçlarını karşılamaya devam etme kararlılığıyla; otizm spektrum bozukluğu alanında etkili hizmet üretebilecek, toplumsal kabulü ve bilinci artıracak "Otizm Spektrum Bozukluğu Olan Bireylere Yönelik II. Ulusal Eylem Planı (2023-2030)" 2 Nisan 2023 Dünya Otizm Farkındalık Günü'nde kamuoyu ile paylaşılmıştır.

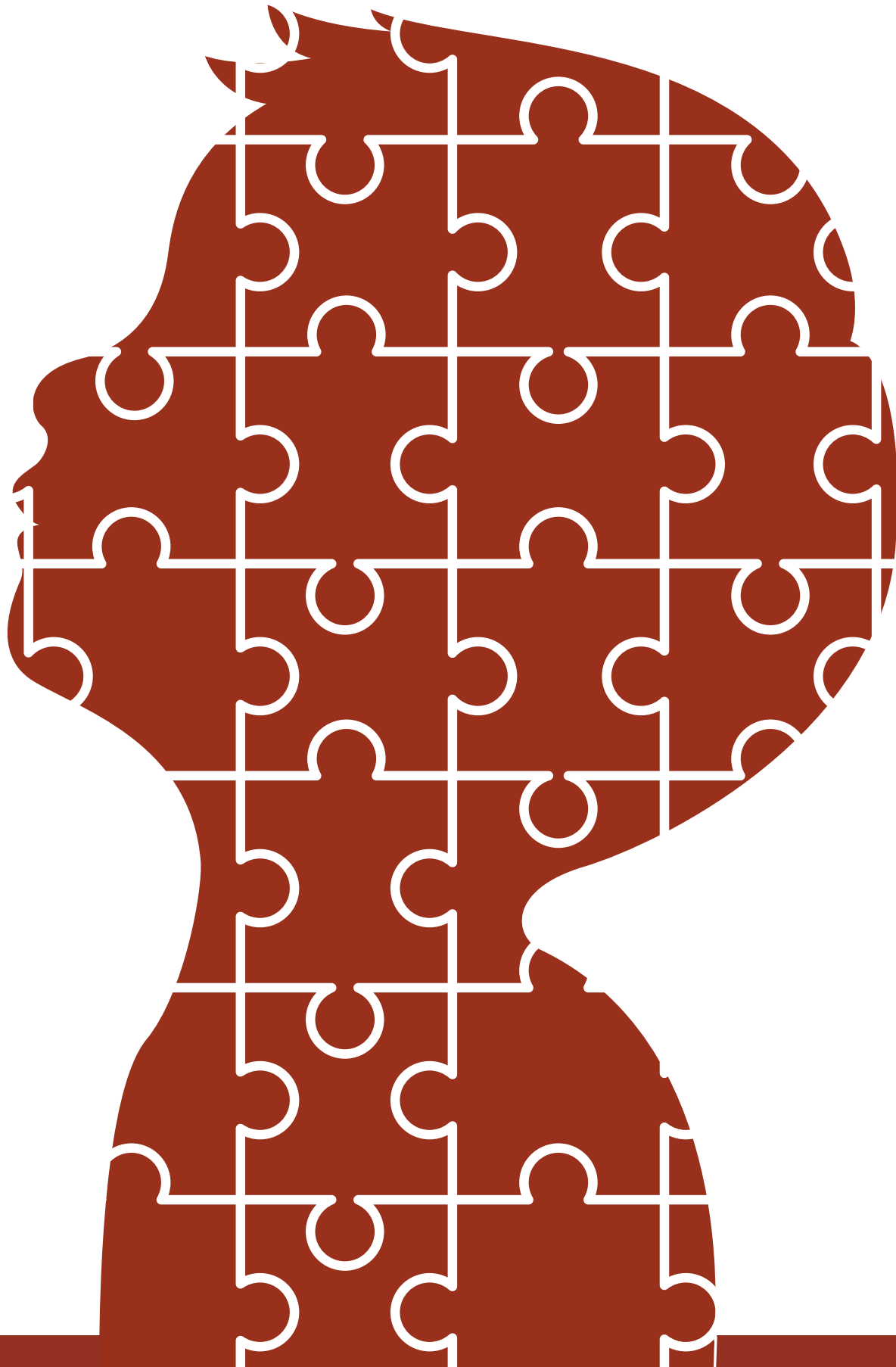
Otizm Spektrum Bozukluğu Olan Bireylere Yönelik II. Ulusal Eylem Planı kapsamında;

- Toplumsal kabulü ve bilinci artırmak
- Veriye dayalı izlemeyi sağlamak
- Erken tanı, takip ve tedavi programlarını güçlendirmek
- Etkili sosyal hizmet ve sosyal yardım modelleriyle bireyi ve aileyi güçlendirmek
- Bilimsel araştırma ve geliştirme çalışmalarını desteklemek
- Özel eğitim ve destek eğitim hizmetlerini güçlendirmek
- Çalışma hakkının hayata geçirilmesi için açık, bütünleştirici ve erişilebilir iş piyasası ve çalışma ortamları oluşturmak
- Sportif, sanatsal ve kültürel etkinliklere katılımı desteklemek
- İş birliği ve koordinasyona dayalı izleme sistemini geliştirmek

olmak üzere 9 amaç belirlenmiştir.

Otizm spektrum bozukluğu konusunda tüm tarafların katkılarıyla belirlenen yeni yol haritası ile otizmlili bireylerin haklarının korunması, geliştirilmesi ve güçlendirilmesine katkı sağlayacak 30 eylem alanına ilişkin 78 faaliyet ilgili ve sorumlu kurumlar iş birliğinde hayata geçirilmektedir.

YAŞLILARA YÖNELİK HİZMETLER

Ülkemizin yaşlanma alanındaki temel yaklaşımı; yaşlıların aileleri ve yakınlarıyla birlikte, buldukları çevrede, aktif ve sağlıklı bir yaşlanma süreci geçirmelerini sağlamaktır. Yaşlıların bakımdan sağlığa, istihdamdan erişilebilir çevreye, her alanda haklarını etkin kullanmalarını sağlayarak yaşam kalitesini artırmaya yönelik politika ve stratejilerin belirlenmesi, sosyal hizmet faaliyetlerinin geliştirilmesi ve çeşitlendirilmesi için gerekli çalışmalar Bakanlığımızca hak temelli bakış açısıyla, farklı yaşlı profillerinin farklı ihtiyaçları gözetilerek yürütülmektedir.

YAŞLI BAKIM HİZMETLERİ

Demografik dönüşüm sürecinde yaşlanma olgusu bütün dünya ülkelerini etkilemektedir. Nüfusun yaşlanmasıyla birlikte yaşlı nüfusun ihtiyaçlarına yönelik hassas, sürdürülebilir bakım hizmetlerinin sağlanması önem kazanmıştır. Bugün gelinen noktada evde bakım öncelikli olmasına karşın, evde bakım ve gündüzlü bakım ihtiyacı ve hizmetleri gibi kurumsal bakım hizmetleri de gelişmeye devam etmektedir.

Huzurevleri ve Yaşlı Bakım ve Rehabilitasyon Merkezleri

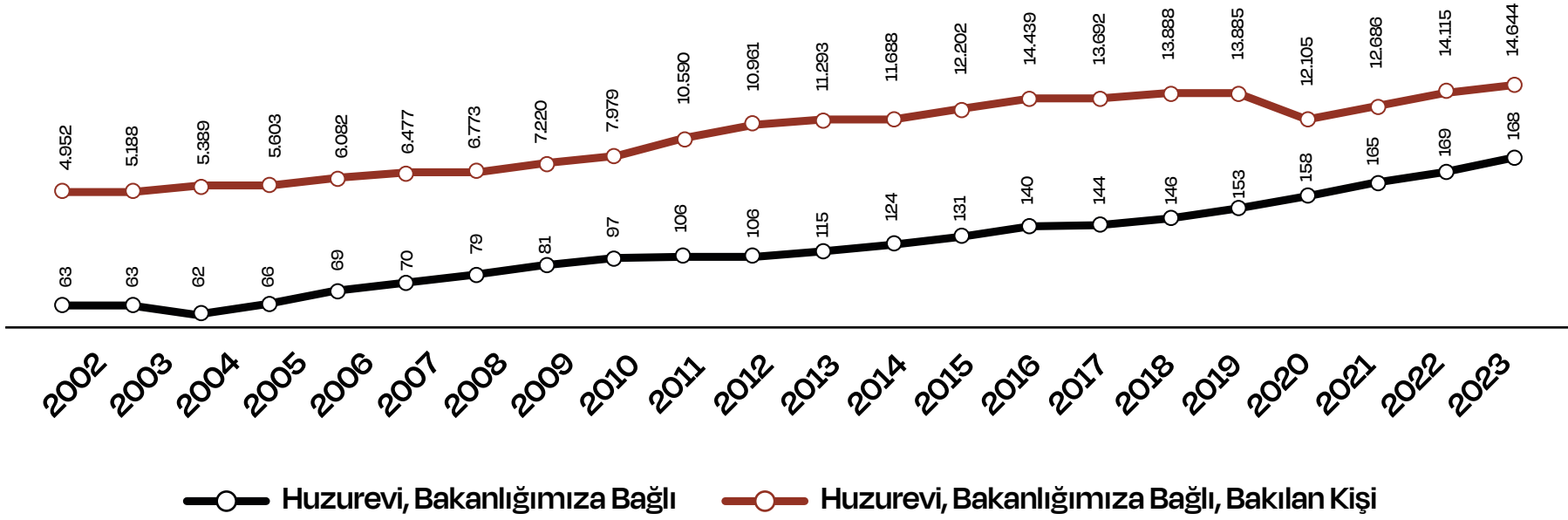
Sağlık merkezlerine yakın, şehir içi ulaşımına uygun, şehir merkezlerinde, 60-100 kapasiteli, erişilebilir, ihtiyaca yönelik olarak kişiselleştirilebilir, site, avlu ya da sokak tipi merkezlerdir.

Yaşlı bakım kuruluşlarımızda, barınma, bireysel öz bakım, sağlık, sosyal destek-danışmanlık, psikolojik destek-danışmanlık, rehabilitasyon, sosyal aktivite, beslenme, temizlik gibi hizmetler sunulmaktadır.

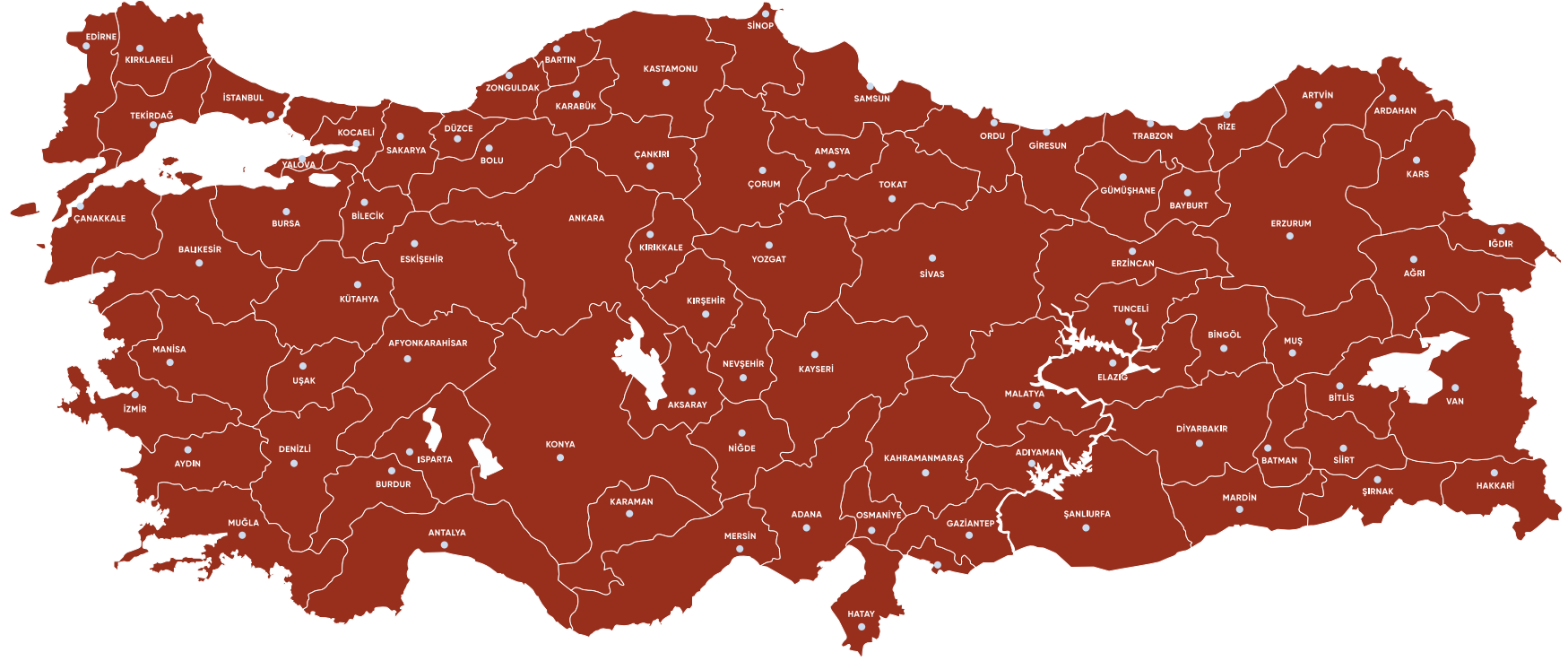
Darülaceze Başkanlığı da dâhil olmak üzere Bakanlığımıza bağlı 168 resmi huzurevinde 14.644 yaşlımıza; 22 diğer kamu kuruluşlarına ait huzurevlerinde 1.947 yaşlımıza hizmet verilmektedir.

Bakanlığımıza Bağlı Huzurevleri

Bakanlığımıza Bağlı Huzurevleri

ADANA	2
ADIYAMAN	
AFYONKARAHİSAR	4
AĞRI	1
AKSARAY	1
AMASYA	2
ANKARA	10
ANTALYA	2
ARDAHAN	1
ARTVİN	2
AYDIN	5
BALIKESİR	2
BARTIN	1
BATMAN	
BAYBURT	1
BİLECİK	1
BİNGÖL	
BİTLİS	
BOLU	3
BURDUR	1
BURSA	5
ÇANAKKALE	2

ÇANKIRI	2
ÇORUM	3
DENİZLİ	4
DİYARBAKIR	
DÜZCE	3
EDİRNE	3
ELAZIĞ	1
ERZİNCAN	3
ERZURUM	
ESKİŞEHİR	5
GAZİANTEP	2
GİRESUN	1
GÜMÜŞHANE	
HAKKARİ	
HATAY	1
İĞDIR	
ISPARTA	3
İSTANBUL	10
İZMİR	8
KAHRAMANMARAŞ	3
KARABÜK	1
KARAMAN	3

KARS	1
KASTAMONU	3
KAYSERİ	
KIRIKKALE	
KIRŞEHİR	3
KİLİS	
KOCAELİ	4
KONYA	3
KÜTAHYA	1
MALATYA	1
MANISA	5
MARDİN	
MERSİN	2
MUĞLA	2
MUŞ	
NEVŞEHİR	1
NİĞDE	1
ORDU	2
OSMANIYE	1
RİZE	2
SAKARYA	1

SAMSUN	6
SİİRT	
SİNOP	2
SİVAS	2
ŞANLIURFA	
ŞIRNAK	
TEKİRDAĞ	3
TOKAT	2
TRABZON	3
TUNCELİ	1
UŞAK	1
VAN	1
YALOVA	2
YOZGAT	4
ZONGULDAK	4

Gündüzlü Bakım ve Aktif Yaşam Merkezleri

Yaşlılarımıza yönelik evde bakım ve gündüzlü bakım hizmetleri de geliştirilmektedir. Böylece geleneksel aile yapısının güçlendirilmesi, yaşlıların toplumsal hayata aktif katılımı ve psikososyal açıdan daha sağlıklı olmaları ile kurumsal bakıma olan ihtiyacın azaltılarak/geciktirilerek ailelerin de istihdama katılımlarının artırılması amaçlanmaktadır.

Bu kapsamda, yaşlılar için hayata geçirdiğimiz gündüzlü bakım ve aktif yaşam merkezlerinde psikososyal destek, rehabilitasyon, gündüz bakım ve evde destek hizmetleri sunulmaktadır. 2023 yıl sonu itibarıyla 36 gündüzlü bakım ve aktif yaşam merkezinde 765 yaşlı vatandaşımıza hizmet verilmektedir.

Yaşlı Yaşam Evleri

Huzurevlerine bağlı olarak açılan, huzurevlerine uygun yaşlıların tek başlarına ya da eşleri ile birlikte kalabilecekleri, tercihen bir oda, mutfak, banyo ve tuvaletten oluşan, her türlü hizmeti kuruluş müdürlüğüne karşılanan evler ve apartmanlardır.

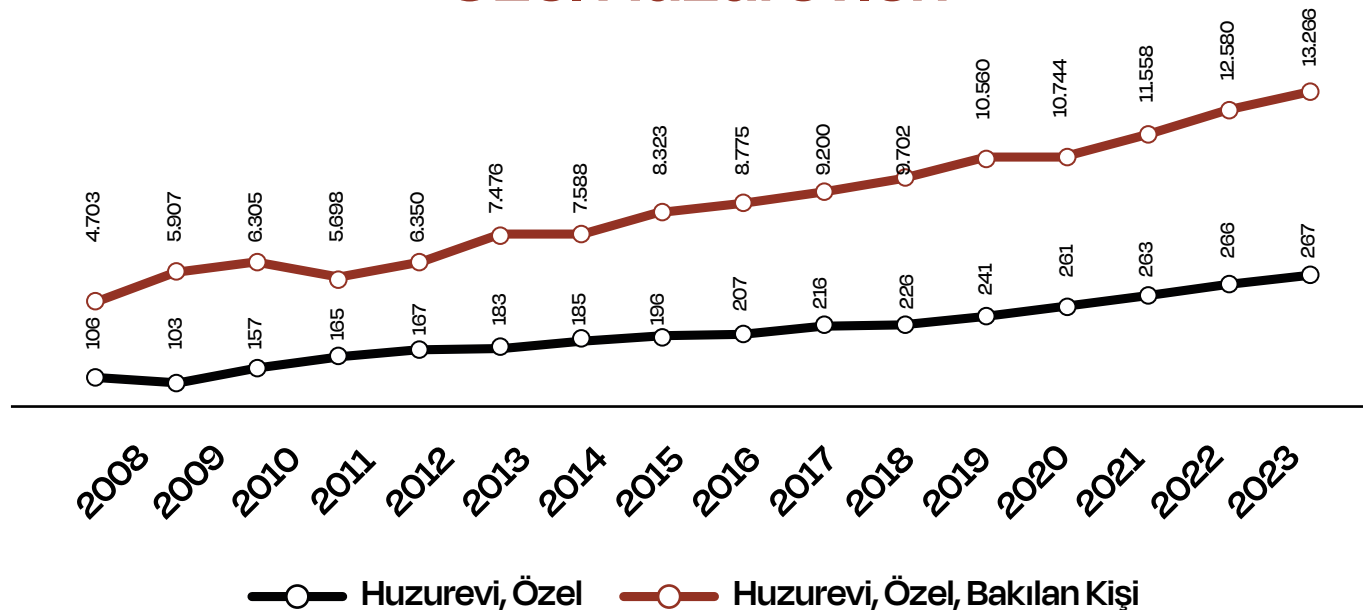
2012 yılında başlattığımız Yaşlı Yaşamevi Projesi ile 6 yaşlı yaşamevinde 32 yaşlımıza ev ortamında hizmet sunulmaktadır.

Özel Huzurevleri

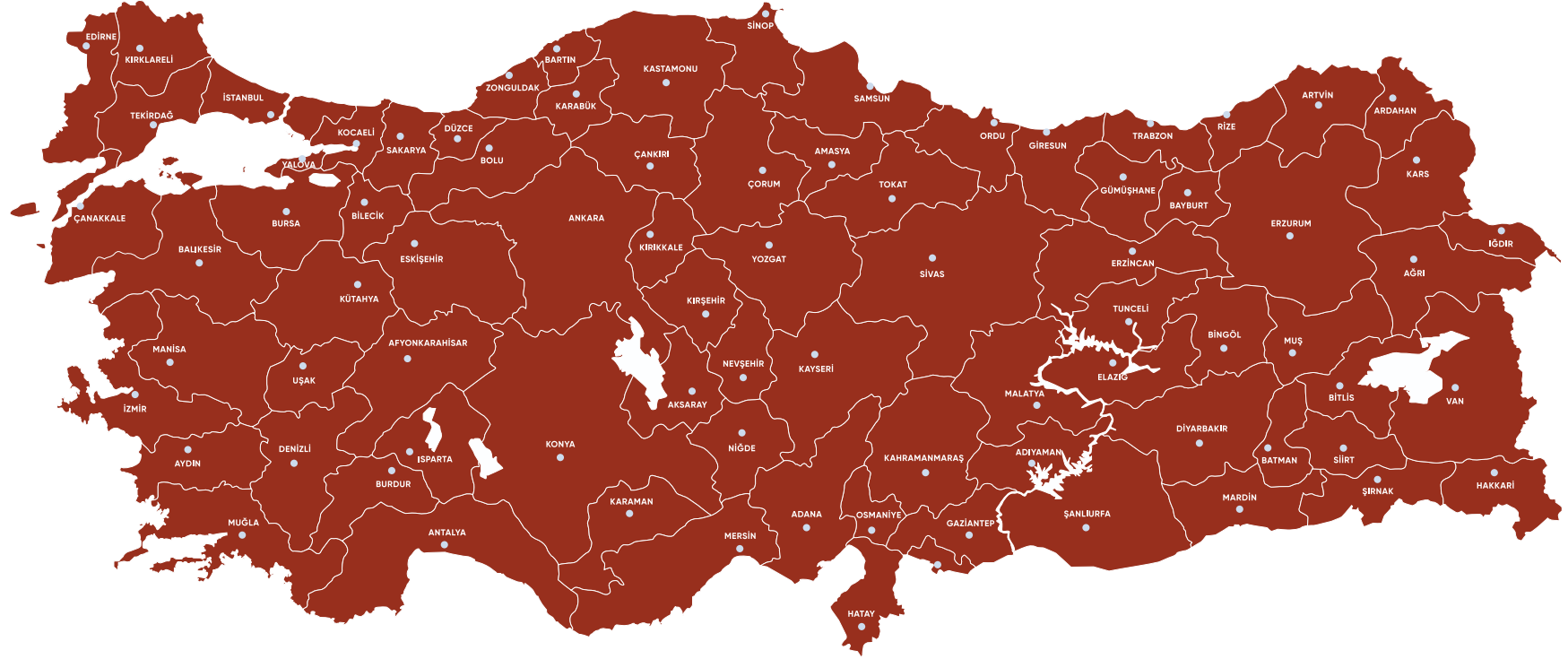
Gerçek kişiler veya özel hukuk tüzel kişilerince açılan, sağlıklı yaşlılar ile özel bakım yaşlılarına yirmi dört saat yatılı hizmet veren kuruluşlardır.

2023 yıl sonu itibarıyla 267 özel huzurevinden hizmet alan yaşlı sayısı 13.266'dır.

Özel Huzurevleri

Özel Huzurevleri

ADANA	6
ADYAMAN	
AFYONKARAHİSAR	1
AĞRI	
AKSARAY	
AMASYA	
ANKARA	37
ANTALYA	9
ARDAHAN	
ARTVİN	
AYDIN	5
BALIKESİR	8
BARTIN	
BATMAN	
BAYBURT	
BİLECİK	
BİNGÖL	
BİTLİS	
BOLU	
BURDUR	
BURSA	3
ÇANAKKALE	2

ÇANKIRI	
ÇORUM	
DENİZLİ	4
DİYARBAKIR	
DÜZCE	1
EDİRNE	
ELAZIĞ	1
ERZİNCAN	
ERZURUM	
ESKİŞEHİR	5
GAZİANTEP	1
GİRESUN	
GÜMÜŞHANE	
HAKKARİ	
HATAY	
İĞDIR	
İSPARTA	1
İSTANBUL	108
İZMİR	56
KAHRAMANMARAŞ	
KARABÜK	
KARAMAN	

KARS	
KASTAMONU	
KAYSERİ	2
KIRIKKALE	
KIRŞEHİR	
KİLİS	
KOCAELİ	2
KONYA	1
KÜTAHYA	
MALATYA	
MANISA	2
MARDİN	
MERSİN	6
MUĞLA	2
MUŞ	
NEVŞEHİR	
NİĞDE	
ORDU	
OSMANİYE	
RİZE	
SAKARYA	

SAMSUN	1
SİİRT	
SİNOP	
SİVAS	
ŞANLIURFA	
ŞIRNAK	
TEKİRDAĞ	2
TOKAT	
TRABZON	
TUNCELİ	
UŞAK	
VAN	
YALOVA	1
YOZGAT	
ZONGULDAK	

2002'de 89 Huzurevinde 5.572 kişi yatılı bakım hizmeti alırken 2023 yılında 457 Huzurevinde toplam 29.857 kişi yatılı bakım hizmeti almaktadır.

Misafir Bakım Hizmeti

Kurumsal bakım hizmetlerimizin yanında; baktıkları yaşlı büyüklerini; yolculuk, hastalık ya da ihtiyaç dâhilinde kısa süreli de olsa bakım için emanet etme ihtiyacı duyan ailelerimize, yatılı kuruluşlarımızda bir yıl içinde ücretsiz 45 güne kadar misafir bakım hizmeti sunulmaktadır.

Yaşlı Destek Programı (YADES)

2016 yılında; ülkemizde ikamet eden ve sosyal hizmete ihtiyaç duyan, 65 yaş üstü yaşlılarımızın korunması ve desteklenmesi amacıyla, biyopsikososyal bakıma ihtiyacı olanların yaşadıkları mekânlarda gerekli bakımlarının yapılarak yaşamlarını kolaylaştıran Yaşlı Destek Programı (YADES) başlatılmıştır.

YADES ile evde bakım, gündüz bakım, evde sağlık, manevi destek, gönüllülük faaliyetleri gibi çeşitli hizmet modelleriyle bütünlüklü bakım hizmetleri geliştirilmektedir. Bugüne kadar YADES kapsamında 42 belediyede 74 farklı proje ile 87.797 hanede 128.491 yaşlı bireye ulaşılmıştır.

YAŞLI REFAHI

Yaşlanma Vizyon Belgesi

"Yaşlı bireylerin haklarını gerçekleştirebildikleri, kendi ihtiyaçlarına ve taleplerine uygun hizmetleri alabildikleri ve yaşam deneyimlerini gelecek nesillere aktarabildikleri her yaş için toplum inşa etmek" vizyonunu ortaya koyan Yaşlanma Vizyon Belgesi ve 2023-2025 yılları arasındaki uygulama aracı olan ve Bakanlığımız koordinasyonunda ilgili tüm paydaşlarla iş birliğinde hak temelli politikaların ve hizmetlerin hayata geçirilmesini hedefleyen ilk Yaşlı Hakları Ulusal Eylem Planı (2023-2025) 29 Nisan 2023'te kamuoyu ile paylaşılmıştır. Yaşlı bireylerin yaşa bağlı farklılaşan ihtiyaçlarını göz önünde bulunduran 16 hedefe yönelik 51 eylem alanı kapsamında belirlenen 183 faaliyet hayata geçirilecektir.

Türkiye Yaşlı Profili Araştırması

Yaşlı Profili Araştırması ile Türkiye’de yaşlılara yönelik hizmetler ve yaşlıların ihtiyaçlarını bütünsel olarak ele alan sosyal göstergelerin oluşturulması, kanıta dayalı verilerin elde edilmesi, elde edilen veriler doğrultusunda koruyucu ve önleyici faaliyetlerin planlanması amaçlanmaktadır.

Proje kapsamında Türkiye İstatistik Kurumu ile 10 Mayıs 2023’te “Türkiye Yaşlı Profili Araştırması İş Birliği Protokolü” imzalanmıştır. 2024 Mart ayında araştırmanın ön sonuçları kamuoyu ile paylaşılacaktır.

Yaşlılar için Dijital Dönüşüm

Yaşlıların sosyal ve ekonomik yaşama katılımlarını sürdürerek topluma katkıda bulunmasına yönelik olanakların geliştirilmesine ihtiyaç duyulmaktadır. Yaşlı bireylerin ihtiyaç duyacağı teknolojik yaklaşımları tanımaları, öğrenmeleri ve kullanmaları günümüz koşullarında her zamankinden daha önemli hale gelmiştir.

Bu kapsamda, huzurevlerinden hizmet alan yaşlı bireylere "Dijital ve Finansal Okuryazarlık Eğitimi" verilmektedir.

Turkcell İletişim Hizmetleri A.Ş ve Bakanlığımız iş birliği ile sosyal sorumluluk projeleri kapsamında Bakanlığımıza bağlı huzurevlerimizde bakım altında bulunan yaşlılarımızın dijital okuryazarlığını geliştirmek amacıyla “Dijital Bahar Projesi” geliştirilmiştir. Proje kapsamında 10 huzurevimizde 11 dijital bahar odası kurulmuştur.

Üçüncü Yaş Üniversitesi (60+ Tazelenme Üniversitesi Projesi)

60 yaş ve üzeri bireylerin ihtiyaçlarına özgü oluşturulmuş eğitim programları çerçevesinde yaşlı bireylere eğitim verilmektedir.

Üçüncü Yaş Üniversitelerinin yaygınlaştırılması ile hayat boyu öğrenme ve toplumsal hayata katılım desteklenerek aktif ve sağlıklı yaşlanma olgusunu güçlendirecek mekanizmaların temelleri atılmış; var olan mekanizmalara bütüncül yaşlılık politikası çerçevesinde gereken destek sağlanmıştır. Bu kapsamda 5.665 yaşlı birey eğitim görmektedir.

A group of men in suits, some with medals, in a red-tinted setting. The image is overlaid with a semi-transparent red filter. The text is centered in the middle of the image.

**ŞEHİT YAKINLARI VE
GAZİLERE YÖNELİK
HİZMETLER**

Bakanlıđımız Őehitlerimizin hatıralarını yaŐatmak, Őehit yakınları ile gazilerimizin her tűrlű mađduriyet ve mahrumiyetten korunmasını sađlamak, bu kapsamda sosyal hizmet ve yardım faaliyetlerini yűrűtmek ve bu alanda ilgili kamu kurum ve kuruluŐları ile gűnűllű kuruluŐlar arasında iŐ birliđi ve koordinasyonu sađlamak amacıyla çalıŐmaktadır.

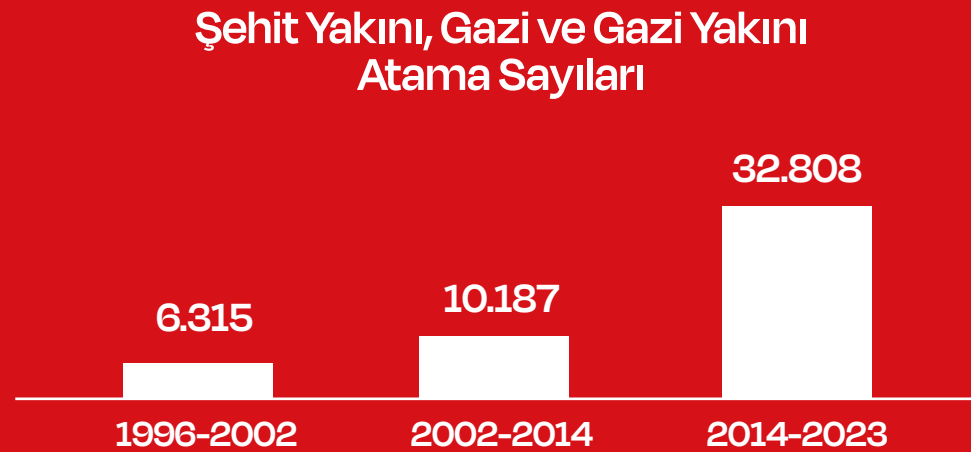
İSTİHDAM

3713 sayılı Kanun'un Ek 1'inci maddesi kapsamında

- Terörle mücadele, asayiş ve güvenlik ile harp malullüğü kapsamında hayatını kaybedenlere iki, malul olanlara bir,
- Vazife ve harp malullüğü kapsamındaki TSK mensubu ve güvenlik görevlilerinden hayatını kaybedenlerin yakınlarına iki, malul olanlara bir,
- Vazife malullüğü kapsamında bulunan diğer kamu görevlilerinden hayatını kaybedenlerin yakınlarına veya malul olanlara bir,
- Terör mağduru sivil vatandaşlardan terör eylemleri nedeniyle hayatını kaybeden veya engelli hale gelenler ile Makina ve Kimya Endüstrisi Kurumuna ait fabrika, işletme, müessese veya bağlı ortaklıklarda görevli olanlardan patlayıcı maddelerin üretimi, incelenmesi, muhafazası, nakli, imha edilmesi ve zararsız hale getirilmesi sırasında oluşacak patlamalardan dolayı hayatını kaybedenlere bir,
- 15 Temmuz darbe girişiminde hayatını kaybedenlere iki, yaralanan vatandaşlarımıza bir olmak üzere kamuda istihdam hakkı verilmiştir.

İlk atamanın yapıldığı 1996'dan 2002'ye kadar 6.315, 2002'den 2014'e kadar 10.187, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı olarak görevi devraldığımız 2014'ten bugüne kadar ise 32.808 şehit yakını, gazi ve gazi yakınımızın kamuda istihdamı sağlanmıştır.

İstihdam hakkının verildiği 1994 yılından 2023 yıl sonuna kadar 49.310 şehit yakını, gazi ve gazi yakınımızın kamuda istihdamı sağlanmıştır.

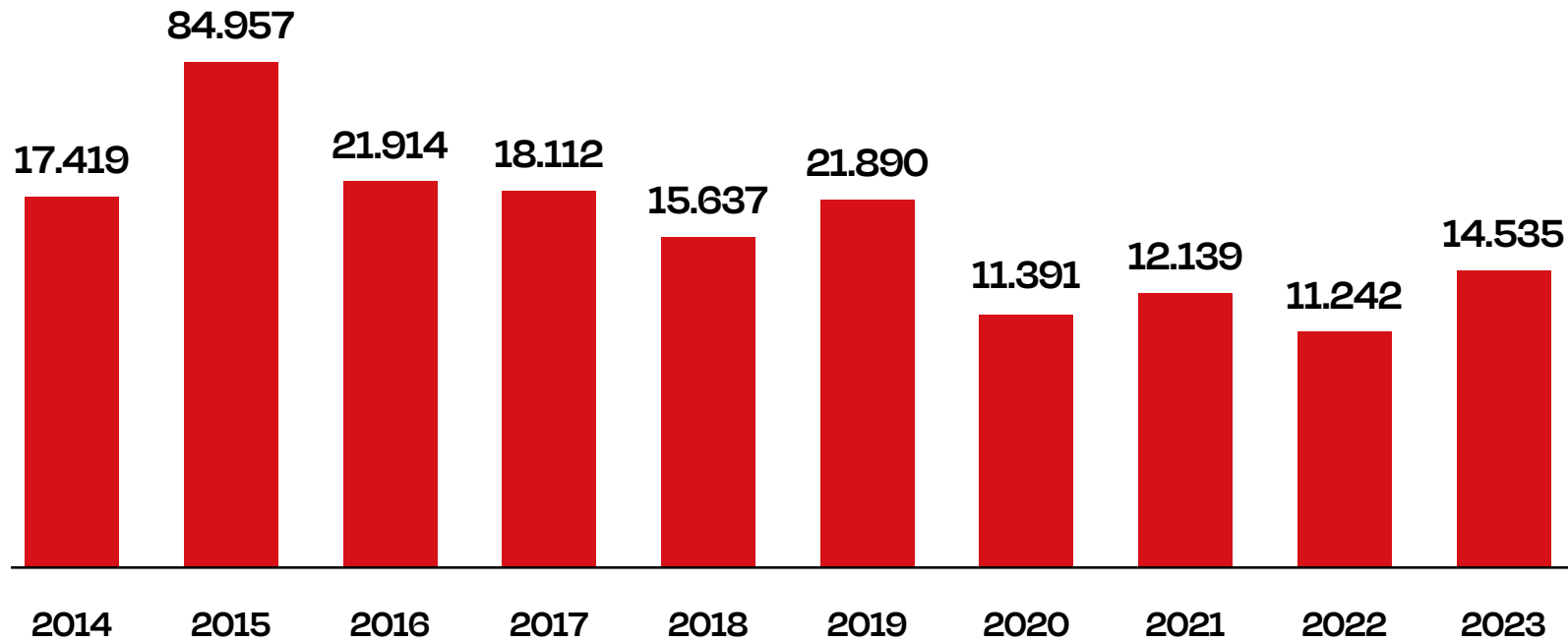
EKONOMİK VE SOSYAL HAKLAR

Ücretsiz Seyahat Kartı

Şehir içi toplu taşıma hizmetleri ile demiryolları ve denizyollarının şehir içi ve şehirlerarası hatlarından ücretsiz olarak yararlanmaları için 2014 yılından bugüne kadar 229.296 ücretsiz seyahat kartı hak sahibi şehit yakını, gazi ve gazi yakınları ile vazife malullerine ulaştırılmıştır.

Ücretsiz Seyahat Kartı (Basım Sayısı)

Diğer Destekler

Terörle Mücadele Kanunu kapsamında şehit olan kamu görevlilerimizin çocuklarının tamamı ile kardeşlerinden birine askerlik muafiyeti sağlanmıştır. Terör eyleminin önlenmesinde yardımcı oldukları sırada şehit olan sivillerimizin ise çocukları ile kardeşlerinin tamamına askerlik muafiyeti sağlanmıştır.

Faizsiz konut kredisinin kapsamı genişletilmiştir. Vazife ve harp malulü kapsamında olup, faizsiz konut kredisinden yararlanamayan şehit yakını ve gazilerimizin de bu haktan yararlandırılması sağlanmıştır.

Terör mağduru sivil vatandaşlara aylık bağlanması imkânı getirilmiştir.

Şehit anne babalarına şartsız aylık bağlanması sağlanmıştır.

Vazife malullüğü kapsamında olup da ek ödeme ile eğitim-öğretim yardımı alamayanların da bu imkândan faydalanmaları sağlanmıştır.

Şehit yakınlarına araç alımlarında özel tüketim vergisi muafiyeti sağlanmıştır.

Şehitlerimizin ve gazilerimizin çocukları devlete ait yurtlar ile öğrenim kredilerinden öncelikli yararlandırılmaktadır. Ayrıca bu çocuklardan, devlete ait yurtlarda kalmaları halinde yurt ücreti ve depozito alınmaması sağlanmıştır.

Şehitlerimizin dul ve yetimleri ile gazilerimize Türkiye sınırları içinde brüt 200 m²'yi geçmeyen tek mesken için Emlak Vergisi Muafiyeti sağlanmıştır.

Şehit ve gazilerimizin çocuklarına yılda bir defa eğitim öğretim yardımı yapılmaktadır.

TOPLUMSAL DUYARLILIĞI GÜÇLENDİRİCİ FAALİYETLER

Milli Mücadele Madalyaları

1974 yılında Kıbrıs Barış Harekâtına katılıp şehit olan 498 kahramanımızın yakınları ile 36.723 gazimiz için KKTC tarafından hazırlanan Milli Mücadele Madalyalarının tevcih edilmesi 2019 yılında başlatılmıştır. 30.938 gazimize Milli Mücadele Madalyaları tevcih edilmiştir.

Devlet Övünç Madalyaları

2020 yılından itibaren 1.972 hak sahibi şehit yakını ve gazimize Devlet Övünç Madalyaları tevcih edilmiştir.

Şehit Yakınları Gazi ve Gazi Yakınlarının Ziyareti

Şehit yakını, gazi ve gazi yakınlarımız ziyaret edilmekte, ihtiyaçlarının yerinde tespiti ve psikososyal destek sağlanması çalışmaları yürütülmektedir. Bu kapsamda 638.705 şehit yakını ve gazimiz hanelerinde ve işyerlerinde ziyaret edilmiştir.

Şehit Yakını, Gazi ve Gazi Yakınlarına Yönelik Eğitim ve Sosyal Faaliyetler

18 Mart Çanakkale Zaferi ve Şehitleri Anma Günü, 15 Temmuz Demokrasi ve Milli Birlik Günü, 19 Eylül Gaziler Günü, 29 Ekim Cumhuriyet Bayramı, 24 Kasım Öğretmenler Günü, Anneler ve Babalar Günü gibi özel günlerde ve dini bayramlarımızda şehit yakını, gazi ve gazi yakınlarına yönelik etkinlikler düzenlenmektedir.

"Vatan ve Kahramanlık Buluşmaları" Projesi ile gazilerimiz ve şehit yakınlarımız ilk ve orta dereceli okullarda öğrencilerimizle bir araya getirilmekte, vatan ve kahramanlık temalı söyleşiler gerçekleştirilmektedir.

Şehitlerimizin İsimlerinin Verilmesi

Şehit isimlerinin kamu kurum ve kuruluş binaları, okul, cadde, sokak, park vb. yerlere verilmesi görevi 2016 yılında düzenlenen Genelge ile Bakanlığımıza verilmiştir. Bugüne kadar 3.458 kamu kurum ve kuruluş binası ile okul, cadde, sokak, park vb. yerlere şehitlerimizin isimleri verilmiştir.

all together
TO THE BETTER

September 20th, 2023

YURT DIŞI HİZMETLER

all together
TO THE BETTER
MEMBER SINCE 1977

19.02.2014 tarihli ve 28918 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 6518 No'lu Kanun ile Bakanlığımıza yurt dışı teşkilatı kurma yetkisi verilmiştir.

Türk kökenli vatandaşlarımızın buldukları ülkede karşılaştığı bireysel, ailevi, kültürel ve sosyal sorunlarla mücadelesine Bakanlığımız hizmet alanı çerçevesinde destek vermek amacıyla, Dışışleri Bakanlığı ve ilgili Bakanlıklarla yapılan istişareler sonucunda ilk aşamada Almanya'da Berlin Büyükelçiliğimiz nezdinde 1 Müşavirlik; Köln, Düsseldorf, Münih, Hamburg ve Stuttgart Başkonsolosluklarımız nezdinde 5 Ataşelik kurulması kararlaştırılmıştır.

Bu çerçevede, ilk yurt dışı teşkilatı Düsseldorf'ta kurulmuş ve 27 Mayıs 2015 tarihinde faaliyete geçmiştir.

2022-2023 yılında Berlin Müşavirliğimiz, Hamburg, Köln ve Stuttgart Ataşeliklerimiz de faaliyete geçmiş olup söz konusu beş şehirde Yurt Dışı Teşkilatımız çalışmalarını sürdürmektedir.

Yurt Dışı Temsilciliklerimizle uluslararası sosyal hizmet vaka çalışmaları, Bakanlığımız faaliyet alanı kapsamında, yurt içinde ve yurt dışında ilgili kurum ve kuruluşlarla iş birliği yapılarak aile birleşimi, ayrılık, sağlık, ebeveynlik hakları, velayet, vesayet, kurumsal yerleştirme, ziyaret hakları, çocuk refahı, çocuk istismarı ve ihmali, uluslararası çocuk kaçırma, refakatsiz çocuklar, iletişimin yeniden kurulması, aile köklerini araştırma, geri dönüş, ikamet hakları, yaşlı refahı, engelli refahı, kadın refahı, iletişim ve farklı vatandaş evlilikleri başlıkları altında ele alınmaktadır.

Yurt dışı temsilciliklerimiz, vaka çalışmaları çerçevesinde vatandaşlarımızın sorunlarıyla birebir ilgilenmekle beraber, Bakanlığımız ve sosyal hizmet alanında faaliyet yürüten ilgili kurum ve kuruluşlar, sivil toplum örgütleri ile sürekli irtibat hâlinde kalarak gerekli koordinasyon görevini yerine getirmektedir. Aile ve sosyal hizmetler alanında araştırma ve politika geliştirme çalışmalarına devam eden yurt dışı temsilciliklerimiz, vatandaşlarımıza yönelik düzenlediği bilgilendirme faaliyetlerinin yanı sıra, kendi alanıyla ilgili proje, fuar, konferans, seminer ve diğer etkinliklere katılım sağlamakta ve aynı zamanda benzer organizasyonları bizzat koordine etmektedir.

Bakanlığımız Yurt Dışı Teşkilatı, yurt dışında yaşayan vatandaşlarımızın buldukları ülkede sunulan sosyal yardım, sosyal hizmet, eğitim desteği ve psikososyal destek hizmetlerinden hızlı, etkin ve verimli bir şekilde faydalanmalarını ve ilgili ülkenin sosyal sistemine başarılı bir şekilde entegre olmalarını amaçlamaktadır.

Uluslararası platformlarda aile temasıyla, kadın, çocuk, engelli ve yaşlı hakları konusunda varlığımız sürdürülmekte; güncel gelişmeler yerinde takip edilmektedir.

7'si 2023 yılında olmak üzere Bakanlığımızca 37 uluslararası iş birliği anlaşması imzalanmıştır.

**SİVİL TOPLUMLA
İŞ BİRLİĞİ**

SİVİL TOPLUMLA İŞ BİRLİĞİ

Bakanlığımızca kamu kurum ve kuruluşları, üniversiteler, yerel yönetimler, sosyal amaçlı vakıf, dernek ve diğer sivil toplum kuruluşları ve özel sektör arasında iş birliği ve koordinasyon sağlanarak ortak çalışmalar gerçekleştirilmektedir.

Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı ile sivil toplum iş birliğinin geliştirilmesi ve güçlendirilmesi yoluyla en geniş düzeyde kapsayıcı ve bütüncül sosyal politikaların oluşturulmasına katkı sağlamak amacıyla yapılan çalışmalar 2021 yılında kurumsal bir düzeye taşınarak Strateji Geliştirme Başkanlığı çatısı altında Sivil Toplumla İş Birliği ve Proje Daire Başkanlığı kurulmuştur.

Bakanlık-Sivil Toplum iş birliğini güçlendirmeye yönelik ilgili paydaşlarla 5 hedef ve 28 faaliyetten oluşan ve 2022 yılında kamuoyuna duyurulan 2022-2023 yıllarını kapsayan Sivil Toplum Vizyon Belgesi ve Eylem Planı kapsamında politika, program ve hizmetlerimize ilişkin çalışmalar yürütülmüştür.

"Politika Geliştirme Süreçlerine Sivil Toplumun Etkin Katılımının Sağlanması", "Bakanlık – Sivil Toplum İş Birliğine İlişkin İkincil Mevzuat Çalışmalarının Yapılması", "Bakanlık - Sivil Toplum İş Birliği Kapsamında Dijitalleşmenin Geliştirilmesi", "Sosyal Hizmetler ve Sosyal Yardımlar Alanında Sivil Toplum Kuruluşlarının Kapasitesinin Güçlendirilmesi", "Gönüllülüğün Teşvik Edilmesi" hedeflerinde Eylem Planı çalışmaları yürütülmüştür. Yapılan çalışmalara ilişkin Sivil Toplum Vizyon Belgesi ve Eylem Planı (2022-2023) raporu hazırlanmıştır.

2022-2023 dönemi Sivil Toplum Vizyon Belgesi ve Eylem Planı uygulama döneminin yılsonu itibarıyla tamamlanması nedeniyle yeni dönem vizyon belgesi hazırlık çalışmalarına başlanmıştır. Bu kapsamda hedef ve faaliyetler belirleme amacıyla istişare toplantıları gerçekleştirilmekte, derinlemesine görüşme ve odak grup görüşmeleri yapılmakta, anket çalışmaları yürütülmektedir.

Sivil toplum kuruluşları, üniversiteler, uluslararası kuruluşlar, özel sektör ve ilgili tüm paydaşlarla iş birliğini ve koordinasyonu geliştirmek, istişare mekanizmasını güçlendirmek, sosyal politikaları değerlendirmek, projeler geliştirmek ve uygulamak amacıyla "Sosyal Taraflarla İş Birliği Kurulu" oluşturulmuştur.

Kurulun ilk toplantısı 28 Temmuz 2022 tarihinde "Aile danışmanlığı hizmetinin kapasitesinin güçlendirilmesi", "Çocuğa yönelik sunulan hizmetlerde sosyal taraflarla iş birliğinde standartlar ve politikaların belirlenmesi", "Kadının güçlenmesi konusunda iş birliğinin artırılması"; Kurulun ikinci toplantısı 29 Ağustos 2023 tarihinde "Deprem sonrası iyileştirme faaliyetleri aile ve çocuk" gündemiyle toplanmıştır.

Sivil toplumla iş birliğinin güçlendirilmesi ve iş birliğine yönelik kurumsal bir alt yapı kazandırılması amacıyla sivil toplum kuruluşlarının Bakanlık faaliyet alanlarına yönelik başvuru, farkındalık ve kapasite geliştirme ve faaliyet planlama aşamalarını dijital sistem üzerinden gerçekleştirmesi hedefiyle dijitalleştirme çalışmaları yürütülmektedir.

A stack of books is shown with the top one open. The entire image has a green tint. A white vertical line is on the left side. The text 'YAYIN FAALİYETLERİ' is centered over the open book.

**YAYIN
FAALİYETLERİ**

YAYINLAR

Bakanlığımız çalışma konularında akademik bilgiye yer veren, akademisyenlere bilimsel ölçütlere göre alternatifler sunan Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi ulusal hakemli bir dergidir. Yılda dört sayı yayımlanan dergi TR Dizin indeksinde taranmaktadır. Dergipark sisteminde 1 milyona yakın gösterim ve 3,7 milyondan fazla indirilme sayısı ile sosyal bilimler alanında ülkemizin önde gelen akademik yayınlarından biri olma özelliğini taşımaktadır.

6-9 yaş arasındaki çocuklar için hazırlanan Aile Çocuk dergisi yılda 4 kez yayımlanmakta; Türkçenin yanı sıra İngilizce, Almanca ve Arapçaya çevrilerek basımı yapılmaktadır. Çocukların dijital ortamda doğru içeriklere ulaşabilmeleri için Aile Çocuk dergisinin elektronik dergi versiyonları ailecocuk.aile.gov.tr web portalında yayımlanmaktadır. Diğer yandan Derginin sesli betimleme ve işaret dili çevirileri yapılarak engelsiz erişime sunulmaktadır.

Bakanlığımızın kurumsal geçmişini yansıtan ve yaklaşık 60 yıl boyunca üretilen bilgiyi arşivleyen E-kütüphane, görsel ve basılı yayın içerikleri bilgiye erişimin dijital platformudur. Bilgiye erişimi daha kolay ve çeşitli hale getirmekte ve açık erişimle hizmet vermektedir.

A hand holding a small woven basket over a group of wooden figures. The scene is lit with a warm, orange-red glow. The hand is positioned in the upper left, holding a small, cylindrical woven basket. Below it, a group of wooden figures, resembling people, are arranged in a line on a wooden surface. The background is dark and textured, possibly a wall or a large object. The overall mood is one of care and support.

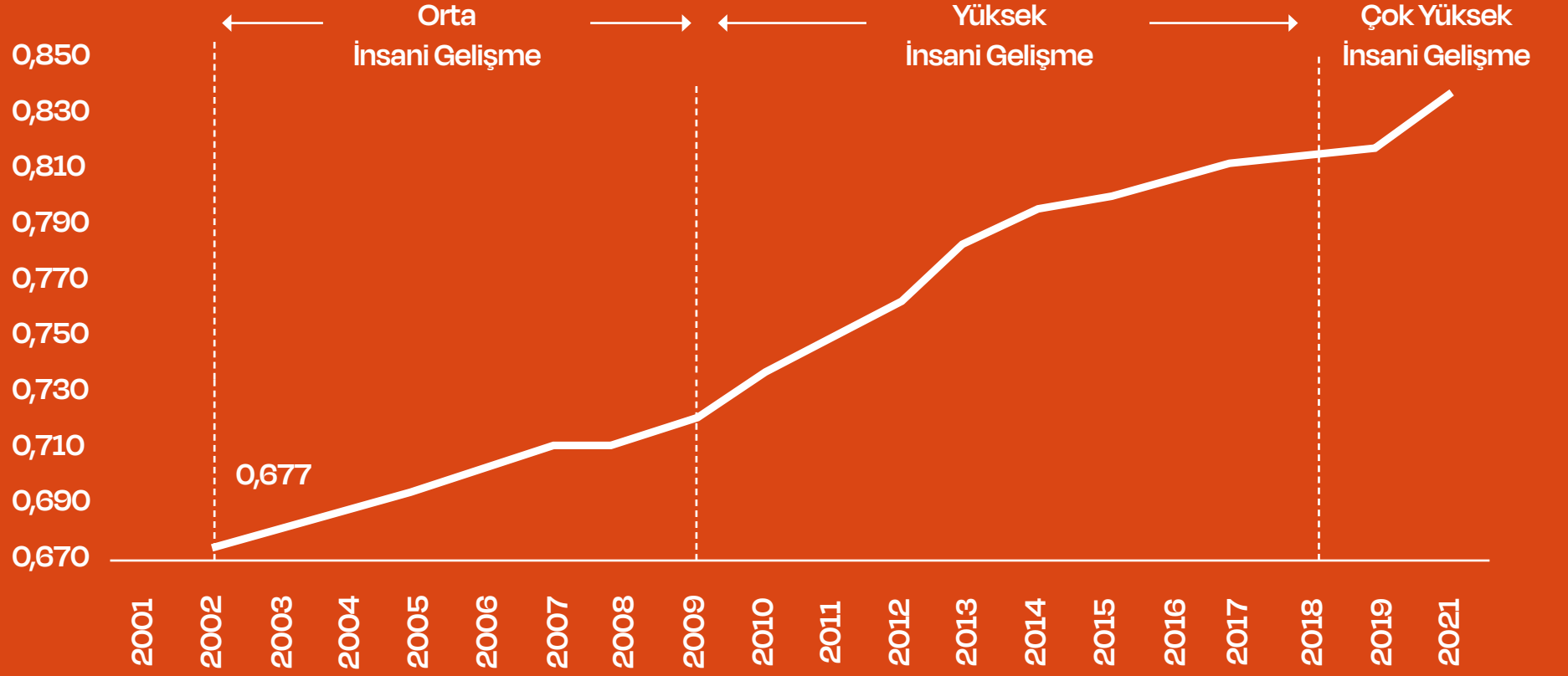
SOSYAL YARDIMLAR

SOSYAL YARDIMLARA AYRILAN KAYNAK

Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP) verilerine göre ülkemiz 2009 yılından itibaren "Orta İnsani Gelişme" seviyesinden "Yüksek İnsani Gelişme" seviyesine ulaşmış, 2019 yılında açıklanan verilere göre de ülkemiz tarihinde ilk defa "Çok Yüksek İnsani Gelişme" seviyesine ilerlemiştir. 2021 yılı verilerine göre ülkemiz üst üste üçüncü kez "Çok Yüksek İnsani Gelişme" sınıfında yer almıştır.

Birleşmiş Milletler Raporu'na göre;

2002 yılında 4 olan sosyal yardım programı sayısı 2023 yılı sonunda 50'nin üzerine çıkarılarak, ihtiyaç sahibi vatandaşlarımıza 2002-2023 Aralık döneminde tüm kamu kurumları tarafından toplam 963,7 milyar TL sosyal yardım harcaması yapılmıştır.

2023 yılında 4 milyon 989 bin hane sosyal yardım fayda sahibi olmuştur.

AİLE YARDIMLARI

- Doğum Yardımı
- Çoklu Doğum Yardımı
- Eşi Vefat Etmiş Kadınlara Yönelik Düzenli Nakit Yardım Programı
- Öksüz ve Yetim Yardımı
- Asker Ailelerine Yönelik Düzenli Nakit Yardım Programı
- Asker Çocuğu Yardımı
- Şehit Yakınları ve Gazilere Yönelik Yardımlar
- Terör Zararı Yardımları
- Afet-Acil Durum Yardımları
- İşe Yönlendirme Yardımı-İşe Başlama Yardımı
- Vefat Yardımı
- Türkiye Aile Destek Programı

BARINMA - GIDA YARDIMLARI

- Gıda Yardımları
- Öğle Yemeği Yardımı
- Aşevleri
- Barınma Yardımı
- Sosyal Konut Projesi
- Yakacak Yardımları
- Elektrik Tüketim Desteği
- Doğal Gaz Tüketim Desteği
- Sosyal Uyum Yardımı (SUY)
- Tamamlayıcı Sosyal Uyum Yardımı (T-SUY)
- Eşi Vefat Etmiş Kadınlara Yönelik Konut Destek Programı
- Roman Vatandaşlara Yönelik Konut Destek Programı

ENGELLİ-YAŞLI YARDIMLARI

- Yaşlı Aylığı
- Engelli Aylığı
- Engelli Yakını Aylığı
- Engelli İhtiyaç Yardımları
- Ulusal Vefa Programı

SAĞLIK YARDIMLARI

- Genel Sağlık Sigortası (GSS) Prim Ödemeleri
- Şartlı Sağlık Yardımları (Sağlık ve Gebelik)
- Katılım Payı Ödemeleri
- Kronik Hastalık Yardımı
- Silikozis Hastalarına Yapılan Ödemeler
- Kronik Hastalara Kesintisiz Güç Kaynağı Desteği ve Birikmiş Elektrik Borcu Desteği
- Sağlık Yardımı
- Tip -1 Diyabet Tanısı Almış Kişilere Yönelik Glikoz Ölçüm Cihazı Yardımı

PROJE DESTEKLERİ

- Aile Destek Merkezi (ADEM) Projeleri
- Sosyal Dayanışma Merkezi (SODAM) Projeleri
- Sosyal Hizmet Projeleri
- Evsizlere Konaklama Projeleri
- Kuruluş Bakımından Ayrılan Gençlerin Sosyal Yönden Desteklenmesi Projesi

EĞİTİM YARDIMLARI

- Ücretsiz Ders Kitabı
- Şartlı Eğitim Yardımları
- Yabancılara Yönelik Şartlı Eğitim Yardımı (YŞEY)
- Engelli Öğrencilerin Ücretsiz Taşınması
- Eğitim Materyali Yardımları
- Öğrenci Barınma-Taşıma-Yemek Yardımı
- Yurt Yapımı
- Kur'an Kursu Destek Programı
- Eğitim Yardımları Kapsamında Ulaşım Giderlerinin Karşılanmasına Yönelik Yardımlar

TEMATİK SOSYAL YARDIM UYGULAMALARI

Aile Yardımları

Türkiye Aile Destek Programı

Aşırı yoksulluk sınırının altında kalan vatandaşlarımızın sosyal yardım sistemine dâhil edilerek aşırı yoksulluktan kurtulmaları ve çalışan yoksulluğu, emekli yoksulluğu gibi durumlarla karşılaşan vatandaşlarımız ile düzenli sosyal yardım programlarımız özelinde belirlenen tematik şartları taşımadığı için bu yardımlardan faydalanamayan belirli bir gelir seviyesinin altındaki vatandaşlarımızın da desteklenmeleri amacıyla yürütülen yardım programı kapsamında yalnızca gelir kriteri dikkate alınmak suretiyle 3294 sayılı Kanun kapsamındaki ihtiyaç sahibi vatandaşlarımıza nakdi destek sağlanmaktadır.

3294 sayılı Kanun kapsamında ihtiyaç sahibi olup hane içinde kişi başına düşen aylık geliri net asgari ücretin 1/3'ünden (2024 yılı için 5.667,37 TL) az olan haneler (hanesinde memur, noter ve muhtar bulunanlar hariç) faydalanabilmektedir.

Program kapsamında hane içinde kişi başına düşen aylık geliri;

- 450 TL ve altı olan hanelerimize aylık 1.250 TL,
- 450 TL üzeri – 911,15 TL ve altında olan hanelerimize aylık 1.100 TL,
- 911,15 TL üzeri – 1.372,30 TL ve altında olan hanelerimize aylık 950 TL,
- 1.372,30 TL üzeri – 5.667,37 arasında olan hanelerimize ise aylık 850 TL ödeme yapılmaktadır.

Çocuk Bileşeni kapsamında;

- 1-2 çocuklu hanelere 350 TL,
- 3 çocuklu hanelere 450 TL,
- 4 çocuklu hanelere 550 TL,
- 5 ve üzeri sayıda çocuk bulunan hanelere 650 TL ek ödeme yapılmaktadır.

2023 yılı Ağustos ayında Türkiye Aile Destek Programı 1 yıl uzatılmıştır.

Yıl	Aktarılan Kaynak (milyon TL)	Hane Sayısı
2023	47.244,05	3.876.933

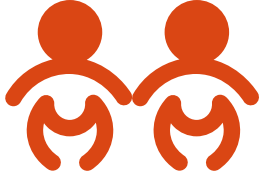
Doğum Yardımı

Tüm vatandaşlarımıza muhtaçlık şartı aranmaksızın doğum yapmaları durumunda yapılan yardımdır.

Mayıs 2015'te başlatılan doğum yardımı ile Türk vatandaşlarına ve Mavi Kart sahiplerine, canlı doğan;

birinci çocuğu
için 300 TL

ikinci çocuğu
için 400 TL

üçüncü ve
sonraki çocukları
içinse 600 TL

tutarında bir defaya mahsus doğum yardımı ödemesi yapılmaktadır.

Yıl	Aktarılan Kaynak (milyon TL)	Çocuk Sayısı	Anne Sayısı
2023	266,72	614.732	584.255

Çoklu Doğum Yardımı

Ülkemizin dinamik nüfus yapısını korumak amacıyla sosyal devlet olarak ihtiyaç sahibi hanelerde çoklu doğum ile dünyaya gelen çocukların beslenme ve öz bakım giderlerinin desteklenmesine yöneliktir. **0-2 yaş döneminde çocuk başı aylık 400 TL yardım yapılmaktadır.**

Hane içinde kişi başına düşen aylık geliri net asgari ücretin **1/3'ünden (2024 yılı için 5.667,37 TL)** az olan haneler faydalanabilmektedir.

Yıl	Hane Sayısı	Çocuk Sayısı	Aktarılan Kaynak (milyon TL)
2023	12.768	25.825	62,4

Eşi Vefat Etmiş Kadınlara Yönelik Düzenli Nakit Yardım Programı

Hanede sosyal güvencesi olan birey bulunmayan, 3294 sayılı Kanun kapsamında ihtiyaç sahibi olan ve son resmi nikâhlı eşini kaybetmiş kadınlara yönelik yardım programıdır.

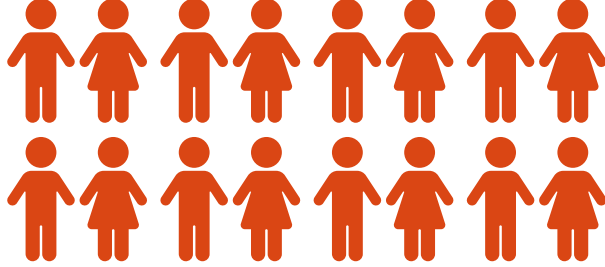
Yardım tutarı aylık 1.000 TL'dir.

Yıl	Aktarılan Kaynak (milyon TL)	Kişi Sayısı
2023	838,27	82.891

Öksüz ve Yetim Yardımı

Annesi, babası veya her ikisi de vefat etmiş 18 yaşından küçük ihtiyaç sahibi öksüz ve yetim çocuklar için 2015 yılında Öksüz ve Yetim Yardımı programı hayata geçirilerek yıllık ortalama

50 bini aşan öksüz ve yetim çocuğumuza aylık 600 TL düzenli yardım yapılmaktadır.

Yıl	Aktarılan Kaynak (milyon TL)	Kişi Sayısı
2023	233,06	43.732

Asker Ailelerine Yönelik Düzenli Nakit Yardım Programı

Vatani görevini yerine getirmekte olan askerlerimizin, sosyal güvencesi olmayan ve 3294 sayılı Kanun kapsamında ihtiyaç sahibi olan ailelerinin askerlik görevi süresince desteklenmesi amacıyla yürütülen yardım programıdır.

Yardım programının hak sahibi; asker evliyse eşi, evli değilse annesi veya babasıdır.
Yardım tutarı aylık 800 TL'dir.

Yıl	Aktarılan Kaynak (milyon TL)	Hane Sayısı
2023	165,07	51.205

Asker Çocuğu Yardımı

3294 sayılı Kanun kapsamında ihtiyaç sahibi ve babası askerde olan 18 yaşından küçük çocuklara yapılan nakdi yardımdır.

2015 yılında başlayan yardım kapsamında aylık 350 TL ödeme yapılmaktadır.

Yıl	Aktarılan Kaynak (milyon TL)	Kişi Sayısı
2023	3,00	2.320

Vefat Yardım Programı

3294 sayılı Kanun kapsamında bulunan ve 15 Nisan 2022 tarihi ve sonrasında yakını/yakınları vefat eden Türk vatandaşlarına yönelik yardım programıdır.

Vefat yardımı programı ile 3294 sayılı Kanun kapsamında bulunup yakınları vefat eden 18 yaş üzeri aile bireyinin, **T.C. Kimlik Kartı ile başvurularına istinaden tek seferlik 2.423,73 TL tutarında destek sağlanmaktadır.**

Yıl	Yardım Tutarı (milyon TL)	Faydalanıcı Sayısı
2023	23,38	16.385

Barınma - Gıda Yardımları

Gıda Yardımları

3294 sayılı Kanun kapsamındaki ihtiyaç sahibi ailelerin gıda gibi temel ihtiyaçlarının karşılanması amacıyla, başta Ramazan ayı ve Kurban Bayramı öncesinde olmak üzere ve yıl boyunca ihtiyaç olması halinde Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları tarafından gıda yardımı yapılmaktadır.

Yardım tutarı ihtiyaca göre belirlenmektedir.

Yıl	Aktarılan Kaynak (milyon TL)
2023	901,65

Öğle Yemeği Yardımı

Milli Eğitim Bakanlığı ile iş birliği içerisinde taşınmalı eğitim uygulaması kapsamında okulların bulunduğu merkezlere taşınan ihtiyaç sahibi hanelerde yaşayan öğrencilere öğle yemeği verilmektedir.

Yıl	Aktarılan Kaynak (milyon TL)	Öğrenci Sayısı	
		İlköğretim	Ortaöğretim
2023	4.200	589.270	427.572

Aşevleri

3294 sayılı Kanun kapsamında ihtiyaç sahibi olduğu Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı Mütevelli Heyeti kararıyla tespit edilen yaşlı, engelli, hasta olan ve evinde yemek yapabilecek durumda olmadığı (gerekli yemek yapma araçlarına sahip olmayanlar, evsizler vb.) belirlenen kişilere Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları tarafından aşevi hizmeti verilmektedir.

Günlük olarak sıcak yemek hizmeti sunulmaktadır.

Yıl	Aktarılan Kaynak (milyon TL)	Kişi Sayısı
2023	479,96	57.737

Barınma Yardım Programı

3294 sayılı Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Kanunu kapsamında muhtaçlık sınırının altında olan ve sağlıklı barınma şartlarına haiz konutu bulunmayan kişilere yönelik Barınma Yardım Programı yürütülmektedir. Bu çerçevede ev yapımı, ev satın alımı ve ev onarımı programlarının vatandaşlarımız açısından daha etkin bir şekilde yararlanabilmelerini sağlayacak yeni düzenlemeler hayata geçirilmiştir.

İhtiyaca göre ve yardım için belirlenmiş kriterlere haiz olmak kaydıyla ev onarımlarında 35.000 - 100.000 TL, prefabrik ev yapımlarında 300.000 TL, betonarme ev yapımlarında-alımlarında 500.000 TL'ye kadar destek verilir.

Yıl	Aktarılan Kaynak (milyon TL)
2023	176,07

Eşi Vefat Etmiş Kadınlara Yönelik 2023 Adet Konut Programı

Eşi vefat etmiş, 18 yaş altı en az üç çocuğa sahip 3294 sayılı Kanun kapsamındaki kadınlara yönelik ülke genelinde 2023 adet konut yapımını hedefleyen, yerel yönetimler ve hayırseverlerin işbirliğiyle gerçekleştirilecek olan bir konut destek programıdır.

Program kapsamında hane başına 500.000 TL destek sağlanmaktadır.

2022- 2023 yılı Aralık döneminde Konut Programı kapsamında Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonundan 63,9 milyon TL kaynak aktarımı gerçekleştirilmiştir.

Yakacak Yardımları

İhtiyaç sahibi hanelere temin edilen kömürün ulaştırılması şeklinde yakacak yardımı yapılmaktadır. 3294 sayılı Kanun kapsamındaki sosyal güvencesi olmayan ihtiyaç sahibi haneler veya sosyal güvencesi olan ancak hane içinde kişi başına düşen aylık geliri net asgari ücretin 1/3'ünden (2024 yılı için 5.667,37 TL) az olan haneler faydalanabilmektedir.

Hanelere dağıtılacak kömür miktarı bölgenin iklim koşulları, geçmiş yıllara ait dağıtım miktarları ve kömürün ısı değerleri dikkate alınarak belirlenmektedir.

Yıl	Yakacak Miktarı (Ton)	Hane
2023*	1.614.077	1.895.622

*Sayılar kömür dağıtımını planlanmış hane ve yakacak miktarıdır.

Doğal Gaz Tüketim Desteği

3294 sayılı Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Kanunu kapsamında yer alan ihtiyaç sahibi haneler için Doğal Gaz Tüketim Desteği Programı 18.02.2022 tarihinde hayata geçirilmiştir. 2023 yılı itibarıyla ise Doğal Gaz Tüketim Desteği programı düzenli sosyal yardım programları kapsamına alınmıştır.

“Isıl harita” temel alınarak belirlenen ve Ekim-Mayıs aylarını içeren 8 aylık dönem için toplam ödeme miktarı 1.500 TL ila 3.500 TL’dir.

Yıl	Aktarılan Kaynak (milyon TL)	Hane Sayısı
2023	117,53	162.666

Elektrik Tüketim Desteği

Mart 2019'da hayata geçirilen Program iki bileşenden oluşmaktadır;

Asgari Elektrik Tüketim Desteği Bileşeni: 3294 ve 2022 sayılı Kanunlar kapsamındaki düzenli sosyal yardım programlarından faydalanan ihtiyaç sahibi hanelere,

Tıbbi Cihaz Elektrik Sarf Desteği Bileşeni: Kronik hastalığı nedeniyle cihaza bağımlı hasta vatandaşların bulunduğu ve Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıflarınca ihtiyaç sahibi olduğu tespit edilen haneler ile 2828 sayılı Kanun kapsamında evde bakım aylığı alan ve kronik hastalığı nedeniyle cihaza bağımlı olan hanelerden Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıflarınca 3294 sayılı Kanun kapsamında ihtiyaç sahibi olarak tespit edilen hanelere elektrik tüketim desteği sağlanmaktadır.

- 1-2 kişilik hanelere aylık 75 kWh (112,63 TL)
- 3 kişilik hanelere aylık 100 kWh (150,17 TL)
- 4 kişilik hanelere aylık 125 kWh (187,71 TL)
- 5 ve daha fazla kişilik hanelere aylık 150 kWh (225,25 TL)
- Kronik hastaların bulunduğu hanelerde hasta başına aylık 150 kWh (225,25 TL) karşılığı tutarınca destek sağlanmaktadır.

Yıl	Aktarılan Kaynak (milyon TL)	Hane Sayısı
2023	8.679,27	4.378.839

Sosyal Uyum Yardımı (SUY)*

Avrupa Birliği tarafından finanse edilen ve Türkiye Kızılay Derneği ile Bakanlığımız arasında oluşturulan ortaklıkla uygulanan bir yardım programıdır.

Geçici Barınma Merkezleri dışında ikamet eden; muhtaçlık ve demografik kriterlerden en az birine uyma şartlarını sağlayan, 9 ile başlayan kimlik numarasına sahip Geçici Koruma Statüsü, Uluslararası Koruma Statüsü, Uluslararası Koruma başvuru sahipleri ve İnsani İkamet İzni bulunan yabancıları kapsamaktadır.

Ödemeler aylık yapılmaktadır. Öte yandan çeyreklik dönemlerde ek ödeme yapılmaktadır. Aylık ödeme tutarı kişi başı 300 TL'dir.

Çeyreklik dönemlerde:

- 1-4 kişilik hanelere 600 TL,
- 5-8 kişilik hanelere 300 TL,
- 9 ve üstü kişilik hanelere 100 TL

olacak şekilde hane başı ödeme yapılmaktadır.

Yıl	Hane Sayısı	Aktarılan Kaynak (milyon TL)
2023	321.337	6.350,17

*Avrupa Birliği ile Temmuz 2023'te imzalanan sözleşme ile SUY ve TSUY projeleri Yabancılar Yönelik Sosyal Uyum Yardımları Programı adı altında birleşmiştir.

Tamamlayıcı Sosyal Uyum Yardımı (T-SUY)*

Avrupa Birliği tarafından finanse edilen ve Türkiye Kızılay Derneği ile Bakanlığımız arasında oluşturulan ortaklıkla uygulanan bir yardım programıdır.

- Program 18-59 yaş arası kimsenin bulunmadığı ve 60 yaş üzeri en az 1 kişinin olduğu haneleri
- Hanede en az 1 engelli (sağlık raporunda engellilik oranı 40% ve üzeri) bulunan haneleri
- 18-59 yaş arası sadece 1 bireyin ve 18 yaşından küçük en az 1 bireyin olduğu haneleri kapsamaktadır.

Geçici Barınma Merkezleri dışında ikamet eden; muhtaçlık ve demografik kriterlerden en az birine uyma şartlarını sağlayan, 9 ile başlayan kimlik numarasına sahip Geçici Koruma Statüsü, Uluslararası Koruma Statüsü, Uluslararası Koruma başvuru sahipleri ve İnsani İkamet izni bulunan yabancılar faydalanabilmektedir.

Ödemeler aylık yapılmakta olup kişi başı 450 TL'dir. Tam bağımlı engelli birey için 1.200 TL ek ödeme yapılmaktadır.

Yıl	Hane Sayısı	Aktarılan Kaynak (milyon TL)
2023	109.106	2.229,17

*Avrupa Birliği ile Temmuz 2023'te imzalanan sözleşme ile SUY ve TSUY projeleri Yabancılarla Yönelik Sosyal Uyum Yardımları Programı adı altında birleşmiştir.

Engelli – Yaşlı Yardımları

Yaşlı Aylığı

2022 sayılı Kanun gereğince sosyal güvencesi olmayan ve aylık bağlanacak kişinin kendisi ve eşi dikkate alınmak suretiyle kişi başına düşen aylık geliri net asgari ücretin 1/3'ünden (2024 yılı için 5.667,37 TL) az olan 65 yaş üstü vatandaşlarımıza yapılan yardımlardır.

Yaşlı aylığı yardım tutarı
3.504,84 TL'dir.

Yıl	Aktarılan Kaynak (milyon TL)	Kişi Sayısı
2023	19.880,99	812.694

Engelli Aylığı

2022 sayılı Kanun gereğince %40 ve üzerinde engelli olan, sosyal güvencesi olmayan ve hane içinde kişi başına düşen aylık geliri net asgari ücretin 1/3'ünden (2024 yılı için 5.667,37 TL) az olan engelli vatandaşlarımıza yapılan yardımdır. Yardım tutarı;

- %40-%69 arası engelli aylığı 2.797,80 TL,
- %70 ve üzeri engelli aylığı 4.196,70 TL'dir.

Yıl	Aktarılan Kaynak (milyon TL)	Kişi Sayısı
2023	14.358,98	618.249

Engelli Yakını Aylığı

Sosyal güvencesi olmayan ve hane içinde kişi başına düşen aylık geliri net asgari ücretin 1/3'ünden (2024 yılı için 5.667,37 TL) az olan vatandaşlarımıza yapılan yardımdır.

18 yaşından küçük özel gereksinim düzeyi en az hafif düzeyde olan veya %40 ve üzeri oranda engelli olan yakını bulunan kişiler faydalanabilmektedir.

Yardım tutarı aylık 2.797,80 TL'dir.

Yıl	Aktarılan Kaynak (milyon TL)	Kişi Sayısı
2023	1.722,33	99.900

Ulusal Vefa Programı

Yaşlı ve engelli vatandaşlarımızın; ev temizliği ve kişisel bakımları gibi zaruri ihtiyaçlarının karşılanmasına yönelik geliştirilmiş sosyal hizmet programıdır. İhtiyaç sahibi olup kişisel bakımlarını ve zaruri ihtiyaçlarını karşılayamayan yaşlı ve engelli vatandaşlarımız, ağır kronik hastalığı nedeniyle kendi öz bakımını yerine getiremeyen vatandaşlarımız ve 60 yaş üstü vatandaşlarımız ikamet ettikleri evlerinde program kapsamındaki hizmetlerden faydalandırılmaktadır.

Ülke genelinde yaygınlaştırılan Ulusal Vefa Programı ile 2023 yılında 127.720 yaşlı/engelli vatandaşımızın temizlik, günlük bakım, yemek gibi temel ihtiyaçları Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları aracılığıyla karşılanmış ve 1 milyar 682 milyon TL kaynak aktarılmıştır.

Eğitim Yardımları

Şartlı Eğitim Yardımı (ŞEY)

Sosyal güvencesi olmayan ve 3294 sayılı Kanun kapsamında ihtiyaç sahibi olan ailelere, çocuklarının örgün eğitime devam etmeleri ve okulun açık olduğu aylarda bir ay içerisinde 4 günden fazla devamsızlık yapmamaları şartıyla ödenen yardımlardır. İhtiyaç sahibi ailelere çocukları için verilen şartlı yardımlar ile hem eğitimli ve sağlıklı nesillerin gelişmesine yardımcı olunmakta hem de ailelere maddi yönden destek sağlanmaktadır. Yoksulluk riski altındaki ailelerin eğitim çağındaki çocuklarını düzenli okula göndermelerini teşvik amacıyla verilen

Şartlı Eğitim Yardımından yıllık ortalama 2 milyon çocuk yararlandırılmaktadır.

İlköğretim erkek öğrenci aylık 90 TL

İlköğretim kız öğrenci aylık 100 TL

ortaöğretim erkek öğrenci aylık 130 TL

ortaöğretim kız öğrenci aylık 150 TL

yardım yapılmaktadır.

Yıl	Aktarılan Kaynak (milyon TL)	Fayda Sahibi Sayısı
2023	1.499,35	1.966.429

Yabancılara Yönelik Şartlı Eğitim Yardımı (YŞEY)

Avrupa Birliği tarafından finanse edilen YŞEY programı Türkiye Kızılay Derneği ve Milli Eğitim Bakanlığı ortaklığında Bakanlığımız tarafından ana uygulayıcı ortak olarak yürütülmektedir. Okul devamlılığını teşvik ederek kayıp nesil oluşumunun önüne geçilmesinin hedeflendiği sosyal güvencesi olmayan ve 3294 sayılı Kanun kapsamındaki ihtiyaç sahibi yabancılara yönelik uygulanan nakit ve çocuk koruma bileşenlerinden oluşan yardım programıdır. Geçici barınma merkezleri dışında ikamet eden, ihtiyaç sahibi, okulun açık olduğu dönemlerde 1 ayda 4 günden fazla (%80) devamsızlık yapmayan, örgün eğitimde okuyan geçici koruma altındaki ve diğer tüm yabancı çocuklar faydalanabilmektedir.

Ana sınıfı ile 8. sınıflar arası öğrenciler için;

Erkek öğrencilere aylık 90 TL

Kız öğrencilere aylık 100 TL

9. ile 12. sınıflar arası öğrenciler için;

Erkek öğrencilere aylık 130 TL

Kız öğrencilere aylık 150 TL

ödeme yapılmaktadır.

Yıl	Hak Sahibi	Fayda Sahibi	Aktarılan Kaynak (milyon TL)
2023	308.529	666.803	654,75

Öğrenci Barınma-Taşıma-Yemek Yardımı

MEB'in taşınmalı eğitim sistemi dışında kalan 3294 sayılı Kanun kapsamında bulunan ilk ve ortaöğretim öğrencilerinin Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları tarafından taşıma, yemek, iaa ve barınma ihtiyaçlarına yönelik yardımlar yapılmaktadır.

3294 sayılı Kanun kapsamındaki sosyal güvencesi olmayan ihtiyaç sahibi haneler ile sosyal güvencesi olan ancak hane içinde kişi başına düşen aylık geliri net asgari ücretin 1/3'ünden (2024 yılı için 5.667,37 TL) az olan haneler faydalanabilmektedir.

Yıl	Yardım Tutarı (milyon TL)
2023	3,77

Kur'an Kursu Destek Programı

Diyanet İşleri Başkanlığı'na bağlı resmi Kur'an Kursuna çocuklarını kaydettiren 3294 sayılı Kanun kapsamında yardım alan ailelerin kursa ödemekle mükellef olduğu giderler Bakanlığımızca karşılanmaktadır.

Diyanet İşleri Başkanlığına bağlı resmi Kur'an Kurslarında eğitim alan 3294 sayılı Kanun kapsamındaki hanelerde bulunan 4-6 yaş aralığındaki çocuklar faydalanabilmektedir.

Yıl	Aktarılan Kaynak (milyon TL)	Kişi Sayısı
2023	50,79	83.048

Eğitim Yardımları Kapsamında Ulaşım Giderlerinin Karşılanmasına Yönelik Yardımlar

Türkiye sınırları içerisinde ailelerinden farklı bir ilde örgün eğitimlerine devam eden ve 3294 sayılı Kanun kapsamında sosyal yardım faydalanıcısı olan hanelerdeki öğrencilerimizin ailelerinin yanına gidiş ve okullarına dönüşlerinde ortaya çıkan ulaşım giderlerine destek olunmaktadır.

Yardım programı kapsamında 2023 Ocak-Aralık döneminde 79.080 öğrencimiz için 60,74 milyon TL yardım ulaştırılmıştır.

Yıllık 2 gidiş ve 2 dönüş olmak üzere toplam dört bilet hâlinde üst sınırı 1.250 TL yardım yapılmaktadır.

Sağlık Yardımları

Genel Sağlık Sigortası (GSS) Prim Ödemeleri

2012 yılında başlayan Genel Sağlık Sigortası uygulamasıyla ihtiyaç sahibi vatandaşlarımızın ücretsiz sağlık hizmeti alabilmeleri sağlanmıştır.

Sosyal güvenceden yoksun ve aile içinde kişi başına düşen aylık geliri brüt asgari ücretin 1/3'ünün (2024 yılı için 6.667,50 TL) altında olan kişiler faydalanabilmektedir.

Kişi adına GSS primi Sosyal Güvenlik Kurumuna her ay Bakanlığımız tarafından ödenmektedir.

Dönem	Kişi Sayısı	Ödenen Tutar (milyon TL)
2023	9.021.162	61.107,14

Şartlı Sağlık Yardımı

Sosyal güvencesi olmayan ve 3294 sayılı Kanun kapsamında ihtiyaç sahibi olan ailelere, 0-6 yaş arası çocuklarını düzenli olarak sağlık kontrollerine götürmeleri, gebe kadınların düzenli sağlık kontrollerini yaptırmaları, doğumlarını hastanede yapmaları ve doğumu takip eden 2 aylık dönemde muayene olmaları şartları ile yapılan yardımdır.

Yardım kapsamında; gebelik döneminde aylık 200 TL, çocuk için aylık 100 TL, doğumun hastanede yapılması halinde bir seferlik 500 TL, şartlı lohusalık için doğumu takip eden ilk 2 ay süresince aylık 300 TL ödeme yapılmaktadır.

Yıl	Aktarılan Kaynak (milyon TL)	Kişi Sayısı
2023	951,78	1.066.956

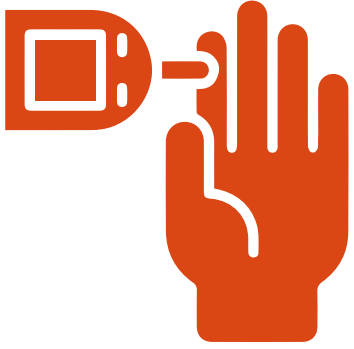
Kronik Hastalık Yardımı

Tüberküloz ve SSPE hastalığı nedeniyle psikososyal ve mali kayıp yaşayan hastalar için geliştirilmiş düzenli nakdi yardım programıdır.

Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı Mütevelli Heyeti tarafından onaylanan Sağlık Bakanlığında hastalık bilgileri alınan kişiler faydalanabilmektedir.

Yardım tutarı aylık 7.608,71 TL'dir.

Yıl	Kişi Sayısı	Aktarılan Kaynak (milyon TL)
2023	4.079	110,63

Tip -1 Diyabet Hastası Kişiler İçin Cilt Altı Sürekli Glikoz Ölçüm Cihazı Yardımı

3294 sayılı Kanun kapsamındaki hanelerde yaşayan tip 1 diyabet tanısı almış, insülin tedavisi gören 0-22 yaş aralığındaki çocuklarımızın ve gençlerimizin yaşam kalitesini artırmak amacıyla ihtiyaç duydukları sürekli glikoz ölçüm cihazı veya ikamesi olabilecek cihazın temini ile ilgili hayata geçirilen yardım programıdır.

06 Şubat 2023 tarihli Kahramanmaraş ve Elbistan depremleri kapsamında olağanüstü hal ilan edilen illerde bulunan 0-22 yaş aralığındaki vatandaşlarımızın 3294 sayılı Kanun kapsamında muhtaçlık durumlarına bakılmaksızın ilgili yardım programından yararlanmaları sağlanmıştır. Bu kapsamda 2023 Ocak-Aralık döneminde 7.075 kişiye cihaz temini sağlanmıştır.

Proje Destekleri

Aile Destek Merkezleri (ADEM) / Sosyal Dayanışma Merkezleri (SODAM)

ADEM'ler; sosyo-ekonomik gelişmişlik düzeyinin düşük olduğu, dezavantajlı grupların yoğun olarak yaşadığı ve toplumsal hayata katılımın zor olduğu bölgelerde yaşayan ve kendi imkanlarıyla bu hizmetlere (sosyal, kültürel mesleki ve sportif kurslar) erişemeyecek olan kadınlar için, toplumsal hayata katılımı artırmak amacıyla hizmet sunan birimlerdir. Projeler kapsamında psikososyal, sportif, sosyokültürel ve mesleki kurslar düzenlenmektedir.

SODAM'lar; Roman vatandaşlarımızın çoğunlukta yaşadığı bölgeler başta olmak üzere sosyo-ekonomik gelişmişlik düzeyinin düşük olduğu, dezavantajlı grupların yoğun olarak yaşadığı ve toplumsal hayata katılımın zor olduğu bölgelerde yaşayan ve kendi imkanlarıyla bu hizmetlere (sosyal, kültürel mesleki ve sportif kurslar) erişemeyecek olan kadınlar için, toplumsal hayata katılımı artırmak amacıyla hizmet sunmaktadır.

Bu kapsamda 2023 yılında 612 ADEM Projesi ve 108 SODAM Projesi için 422,2 milyon TL kaynak tahsis edilmiştir.

Sosyal Yardım - İstihdam Bağlantısı

Sosyal yardım yararlanıcılarının mevcut istihdam edilebilirlik seviyelerinin yükseltilmesi ve sosyal yardım-istihdam bağlantısının güçlendirilmesi doğrultusunda "İstihdam Dostu Sosyal Yardım Anlayışı" ile yeni mekanizmalar oluşturulmuştur.

Bu kapsamda, sosyal yardım yararlanıcılarının İŞKUR tarafından sağlanan mesleki eğitim, istihdam ve Toplum Yararına Program (TYP) uygulamalarından öncelikle faydalandırılması sağlanmıştır. 2023 yılı Ocak-Aralık döneminde çalışabilir durumda olan 74.369 sosyal yardım faydalanıcısı İŞKUR'a yönlendirilmiştir.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
İÇİŞLERİ BAKANLIĞI

KAHRAMANMARAŞ AFET KOORDİNASYON MERKEZİ

AFAD

6 ŞUBAT DEPREMLERİ

6 Şubat Depremleri Kapsamında Yürütülen Çalışmalar

Afetin yaşandığı ilk andan itibaren deprem bölgesindeki şehirlerimize ulaşmak için merkez ve taşra teşkilatımız seferber edilmiştir.

Bakanlığımızın yatılı bakım kuruluşları olan çocuk evleri siteleri, çocuk evleri, engelli bakım ve rehabilitasyon merkezleri, kadın konukevleri, yaşlı bakım ve rehabilitasyon merkezleri ve huzurevlerimizden hizmet alan 2.610 vatandaşımız il içi veya il dışı güvenli bölgelerdeki kuruluşlara nakledilmiştir.

6 Şubat Depremleri Kapsamında Ödenek Aktarımı

6 Şubat depremleri nedeniyle afetten etkilenen vatandaşlarımızın afet bölgesinde ve tahliye edilmiş oldukları illerde acil ve temel ihtiyaçlarının karşılanması amacıyla

Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları (SYDV)'na

1,85 milyar TL ödenek aktarılmıştır.

Aynı Bağış Depo Yönetimi Faaliyetleri

Afetin etkilerinin yoğun olarak yaşandığı dönemde vatandaşlarımızın acil ihtiyaçlarını ivedilikle karşılayabilmek amacıyla sahada;

- Kurumsal ve bireysel bağışların kabul edildiği ve dağıtımların koordine edildiği 72 ulusal aynı bağış deposu ve 16 uluslararası aynı bağış deposu kurulmuştur.
- Deprem bölgelerinde 206 Sosyal Market, deprem bölgesi dışındaki illerde ise 94 Sosyal Market faaliyete geçirilmiştir.
- Deprem bölgesinde 14 Mobil Sosyal Market Tırı faaliyete geçirilmiştir.
- Deprem bölgesinde 27 ayrı kadın giyim ve bebek bakım çadırı kurulmuştur.
- Bu süreçte 38 bine yakın yardım tırı depolarımıza ulaşmıştır.
- Hava taşıtları aracılığı ile de aynı bağışlarımızın afet bölgelerine ulaşımı sağlanmıştır.

Psikososyal Destek (PSD) Hizmeti Kapsamında Müdahale Çalışmaları

Olayın yaşandığı alanlarda, hastanelerde, barınma merkezlerinde, vatandaşlarımızın barındığı diğer alanlarda ihtiyaç tespiti, psikolojik ilk yardım, bireysel görüşmeler öncelikli olmak üzere PSD çalışmaları olayın ilk anından itibaren başlatılmıştır.

Bugüne kadar deprem bölgesi, deprem bölgesi dışındaki iller, ALO 183 hattı ve KKTC dahil edildiğinde 4,1 milyondan fazla kişiye PSD hizmeti kapsamında ulaşılmıştır.

Sahada PSD hizmetlerinde görev yapan personelin etkin ve nitelikli çalışmalar yapabilmesi amacıyla uzaktan PSD eğitimleri ve süpervizyon desteği sağlanmıştır.

6 Şubat Depremleri Sonrası Çocuklara Yönelik Çalışmalar

Depremden etkilenmiş, henüz yakınlarına ulaşamamış, kimliksiz veya kendini ifade edemeyen çocuklar için AFAD, Adalet Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı ve Milli Eğitim Bakanlığı ile çok sıkı iş birliği içinde olunmuştur.

Çocuklarla ilgili ihbar, talep ve bildirimlerin alınabilmesi için Bakanlığımız uhdesinde 7/24 aktif hizmet veren "Çağrı Merkezi" oluşturulmuştur.

Deprem felaketi nedeniyle ailesinden ayrı düşmüş/refakatçisi olmayan 1.912 çocuğumuzun bilgisi Bakanlığımız Afet Yönetim Çocuk Modülü'nde kayıt altına alınmıştır.

- Yapılan kimlik kontrolü, kimliklendirme ve mesleki çalışmalar sonucunda 1.874 çocuğumuz ailesine veya aile yakınlarına teslim edilmiştir.
- 6 çocuğumuz da aile odaklı hizmetlerden faydalandırılmıştır.
- Halen hastanelerde tedavisi devam eden 1 çocuğumuz yakından takip edilmektedir.
- 15 çocuğumuz Bakanlığımıza bağlı kuruluşlarda bakım ve koruma altındadır.
- Kayıtlarımızda olan 16 çocuğumuz vefat etmiştir.

6 Şubat Depremleri Kapsamında Gerçekleştirilen Diğer Çalışmalar

Afet bölgelerine "Kadın Kooperatifleri İş Atölyesi" adıyla kadınlarımızın hem becerilerini geliştirebileceği, hem ailelerinin ihtiyaçlarını karşılayabileceği, hem de depremin olumsuz etkilerinden uzaklaşarak meşgul olabilecekleri alanlar oluşturulmuştur.

Engelli vatandaşlarımız için, Bakanlığımız koordinasyonunda işaret dili tercümanlarından oluşan 120 kişilik ekip, depremden etkilenen işitme engelli bireylerle daha hızlı iletişim kurmak, ihtiyaçlarını karşılamak ve diğer kurum kuruluşlarla iletişimi sağlamak üzere sahada çalışmalara katılmıştır.

Depremden etkilenen engelli bireylerin sosyal içermeci bakış açısıyla toplumsal yaşama katılımlarını sağlayarak deprem sonrası günlük rutine dönüşlerini kolaylaştırmak için sosyalleşmeleri ve nitelikli vakit geçirmeleri amacıyla 6 Mola Evi hizmete açılmıştır.

Depremden etkilenen şehit yakını ve gazilerimiz; konteyner ve çadır kentlerde, tedavi altına alındıkları hastaneler ile barınma için nakledildikleri illerde ziyaret edilerek ihtiyaçları giderilmiştir.

2023 Yıl Sonu İtibarıyla Hizmet Veren Kuruluşlarımız

- 81 İl Müdürlüğü
- 64 İhtisaslaştırılmış Çocuk Evleri Sitesi
- 1.185 Çocuk Evi
- 149 Kadın Konukevi (STK, Yerel Yönetimler dahil)
- 36 Çok Amaçlı Toplum Merkezi (ÇATOM)
- 149 Umutevi
- 312 Özel Engelsiz Bakım Merkezi
- 6 Yaşlı Yaşamevi
- 22 Huzurevi (MEB, Belediyelere bağlı)
- 410 Sosyal Hizmet Merkezi (SHM)
- 80 Çocuk Evleri Koordinasyon Merkezi
- 116 Çocuk Evleri Sitesi (ÇES)
- 82 Şiddet Önleme ve İzleme Merkezi (ŞÖNİM)
- 106 Engelsiz Bakım Merkezi
- 137 Engelsiz Gündüz Bakım Merkezi
- 168 Huzurevleri (Bakanlığımıza Bağlı)
- 36 Gündüzlü Bakım ve Aktif Yaşam Merkezi
- 267 Özel Huzurevi

“

*En büyük gayemiz;
kadını erkeği,
genci yaşlısı,
çocuğu engellisiyle
85 milyon büyük Türkiye
ailesinin huzur ve barış
içerisinde yaşamasıdır.*

”

GÖKTAŞ

PSIKOSOSYAL DESTEK

www.aile.gov.tr